ياغي او مبتكر شاعر

ښاغلی عبدالباري جهاني ځوان پښتون شاعر دی، زما په خيال ابتکار او سلاست د ده د شعر ځانګړتياوي دي. زه چي د ده ترانې وايم يا يې اورم ګمان کوم د ده پر نغمو مستۍ ناڅي، او د ده ترانو ته شاپيرۍ اتڼ اچوي.

د ښاغلي جهاني د شعرونو بل خصوصيت ما ته دا ښکاري چي له رسومو څخه بغاوت کوي، د جمال جلوې له ده څخه ځان او جهان هېروي. په دغه جذبه کي نه دی ځاني دی نه جهاني. د احتساب بېره يې له زړه وتلې وي، د مغانو پر دوکانو په ډېره زړه ورتيا ګرځي. په خورا بې احتياطۍ د ميخانو تړلي دروازې ورټکوي. د حسن پر کعبه طوافونه کوي، د ميني د بت پر پښنو تندی موږي. ځکه نو زه دی ياغي شاعر بولم.

د ښاغلي جهاني د فکر شهباز د نوو معناوو په ښکار پسي ډيري هسکي الوتني کوي، او بې ښکاره نه راستنېږي، ځکه نو زه دی مبتکر شاعر بولم.

که ووايم چي د ښاغلي جهاني دغه استعداد يوازي د ښکلا ستايني ته نه دی وقف سوی، زما اميد دا دی چي د ادب پوهان به يې رد نه کړي. دا ځوان شاعر زيار باسي د ګران وطن پر شمعه باندي سرښندونکي پتنګان د ستۍ کېدلو له پاره راوبولي. د ده شعر بې مبالغې د افغان اولس د ويښتابه له پاره هغه سوي چيغې دي چي ږغ يې په اوريدلو کې د غوږ، او په لوستلو کې د سترګو له لاري بخري

Ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

پاشي. رنځېدلی او کړېدلی افغان اولس ملي وحدت ته هڅوي، د ده استعارې هغه تارونه او کنايې هغه ستني دي چې زړونه سره ګنډي. اوس چې په ګران افغانستان کې اخترونه عاشورې سوي دي، د دې اسکېرلي اولس د سوځېدلي او لوليه هيواد په کربلا کي جهاني د حق پر شهيدانو ساندي وايي او کله د يزيدانو په لټون د ماغزو په غوړو مشالونه لګوي. زه چې د ده د شعر په طور کي ګرزم د تاثير جلوې زما ذهن ته د ليدلو بلني راکوي. زه د ده د طبعي په سينا کي هغه رڼاوي وينم چې د ډيرو به د هغو ديدار نه وي په نصيب سوی.

په پای کي بايد دا هم ووايم چې په دې مجموعه کي د پښتني متلونو غمي د قطعو په ګوتميو کي داسي کښېنول سوي دي چې د شعر د ناوي ښکلا يې دوه ګرايه کړې ده.

زه چې دا کرښي ليکم د ښاغلي جهاني د سباوون په تمه کتاب مي مخي ته پروت دی، او د هر بيت لوست مي ستاينې ته هڅوي. د ښاغلي جهاني پر قريحه او قلم دي برکت وي.

اکاډيمسين پوهاند رشاد

۱۵ اکتوبر ۱۹۹۸

جهاني چې زه يې پېژنم

د کندهار ښار د کابل دروازې د شمالي کلا فصيل او باميزو کوڅې په تقاطع کي يو کور دی چې د احمدشاهي عصر د مشهور شخصيت اشرف الوزرا شاه وليخان باميزايي د استوګني مېنه وه. په

(c) ketabton.com: The Digital Library

دې کور کې یو خوش سلیقه، بې آزاره او پرهېزګاره سوداګر اوسېدئ.
ښاغلي عبدالباري جهاني، چې نن په فرهنګي حلقو کې د پښتو ژبې د نازکخیال شاعر په توګه یوه پېژندل سوې څېره ده، او شعر یې د پښتو ادبي زېرمې پر حجم باندې، د کیفیت او محتوی په لحاظ، ډېره رنګینه اضافه ده، د نوموړي سوداګر)اروا ښاد حاجي عبدالاحمد(مشر زوی دی، چې زما په حساب پنځوس کاله وړاندې په همدې کور کې زېږېدلی دی.

زه او جهاني سره همزولي یو، یو د بل پېژندګلوي مو تقریباً د عمرونو همزولې ده. پر یوه استاد)مرحوم ملا محمدنور اخند(مو دیني زده کړې کړي، او د کندهار د میرویس په لېسه کې مو تر دوولسم ټولګي پورې یو ځای درس لوستی دی، او په یوه کال پوهنتون ته تللي یو. زه چې اوس دا کرښې کاږم، ذهن ته مې د نیمې پېړۍ ښو خاطراتو هغه ډک ژوند تداعي کېږي چې په رښتیا سره په ویاړلو ارزي. پر هیواد باندې د شوروي تاړاک هښمو موږ جسماً سره بېل کړو. زه په هیواد کې پاته سوم او دی یې تر یو لړ سرګردانیو وروسته امریکا ته ورساوه وروسته ما ته هم مېنه سره تبۍ سوه او سرنوشت دا دی د څو کلونو راهیسې د کاناډا اوبه را باندې چښلې دي.

عبدالباري جهاني د تعلیم په دوران کې شوخ، له درسونو سره بې علاقې خو مستعد شاګرد و. په هماغه وخت کې یې له شعر سره مینه وه، شاعرانه ولولې یې درلودلې. د محلي سندرغاړو محفلونو ته ورتلئ او د کندهار د مشهورو شاعرانو سلام بابا، ملا منان اخند، میر یحیی، او مولوي بریالي)شهید(ډېر شعرونه یې په یاد زده وه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

حافظه یې دومره پیاوړې وه چې محلي سندرغاړو به د ده په مخ کې هغه غزلې نه ویلې چې نورو ته به یې زده کېدل نه غوښتل. ځکه چې عبدالباري جهاني به په یوه وار اوریدلو سره حافظې ته سپارله او سبا ته به هماغه منحصر بفرد غزله د عبدالباري جهاني په کتابچه کې درج وه. جهاني په کلاسیکه موسیقي کې ښه وارد و، او د موسقي مقامونو په مسابقه کې به، چې په هغه وخت کې د ځوانانو مشغله وه، پاته نه راتلئ. له شوخي طبعي سره د ډېرو نازکو عواطفو څښتن و، او په برنده ځوانۍ کې مي څو ګښته لیدلی دی چې له سترګو څخه یې لپې لپې اوښکې ګرېوانه ته تویولې. د طبیعت په ښکلاو کې یې له مازیګرني لمر سره لېونۍ مینه درلوده، او په کتلو یې سترګې نه مړېدې. کله چې د کابل په ګذرګاه کې اوسېدئ ما ته یې په څو لیکونو کې د ګذرګاه له غره څخه د غروب د ننداري شاعرانه تصویرونه کندهار ته رالېږلي و)د ۱۳۵۰ شاوخوا(او هر لیک یې د یوه عالي تخیل ښکلې انشاء وه. حقیقت دا دی چې د ښاغلي جهاني استعداد د پوهنتون په دوره کې څرګند سو، قریحې یې داسي وده وکړه چې د لومړیو شعرو تر لیکلو او اورولو وروسته یې د پښتو ژبې د مشرانو شاعرانو او استادانو پاملرنه ځانته واړوله. نور نو جهاني د پښتو مشاعرو فعال ګډون کوونکی سو، او شعر یې ډېر زیات اورېدونکي وموندل. ده به شعرونه ویل خو غوندول به یې نه. زما او نورو دوستانو د ټینګار نتیجه وه چې جهاني د خپلو شعرو خوندي کولو ته اقدام وکړ.

د جهاني شاعري په افغانانو کې هغه وخت لا ډېر اورېدونکي وموندل چې زموږ پر هیواد باندي د سرو لښکرو ناورین راغئ او ده به

(c) ketabton.com: The Digital Library

په خپلو سوزناکو نظمونو کي له يوې خوا د افغانانو مظلوميت او د سرو لښکرو وحشت انځور اوه او له بلي خوا به يې د افغاني شازلمو په غښتلو "سوکانو" د دښمن "ټانکونه ويلي کول". د ده د شعر ازانګه بيا هله څو چنده سوه چي د هيواد مشهور او منلي هنرمند ښاغلي ناشناس پخپله ساحرانه آواز کي د نړيوالو غوږونو ته ورساوه. زما ښه په ياد دي چي د کابل راډيو او ټلوېزيون څخه د ښاغلي ناشناس په آواز کي د جهاني دا شعر)په موج خېزه هيبت راغلې د فلک سېلابي کړېږي = زموږ کښتۍ يې ډوبوله خپل درياب يې توپاني سو (د هوا څپو ته خپرېدئ، خلکو به د ده په شعر کي د خپل ژوند څپڅپانه کښتۍ او د دښمن توپاني درياب کاته. زه د جهاني د شعر پر ځرنګوالي نه ږغېږم. ده د شعر په ټولو اصنافو کي د تخيل زور چلولی دی. آزاد شعر يې ويلی دی، غزلي هم، قصيدې او مثنوياني هم. خو که په شعر کي د مشورې ورکولو ګنجايش وای، ما به ورته د غزل ويلو مشوره ورکړې وای. د ده غزل په رنګينۍ رنګين او له شوره ډک دی. يو مزيت يې دا دی چي نه يې دومره پرله پېچلی کړی دی چي لکه د ځينو ننني غزل ويونکو شاعرانو دا، چي لوستونکي يې پوهېدلو ته ټپ ودرېږي. نه پوهيږي چي د شاعر مقصد څه دی؟ او نه يې دومره ساده کړی دی لکه زما غزل چي لوستونکي يې پر شعروالي شکمن سي. جهاني خپل ادبي فعاليت تر ډېري اندازې تخليقي کار ته وقف کړی دی، خو هغه تحقيقي ليکني چي يې خپرې کړي دي، د څېړني په کار کي د ده د نقاد ذوق او ښې سليقې ښکارندوی دي.

د جهاني دا دريمه شعري مجموعه ده. لومړی يې "ورکه مينه" نوميږي چي په ۱۳۶۷ ش کال په پېښور کي د ده په شخصي لګښت

(c) ketabton.com: The Digital Library

چاپ سوې ده. دا مجموعه يې له روسي تاړاک څخه د را پيدا سوو غمونو او ويرونو په هيبتناکه بهير کي خپره کړه. په دې بهير کي چي د پياوړي شاعر ښاغلي رفيع صاحب په وينا "هر چا جلا جلا، جلا جلا، جلا وژړل" د چا يوازي په سترګو کي د ژړا سرامني نخښې وليدل سوې، د چا ژړا نورو هم واورېدله او ويې ليدله، خو د جهاني ژړا جهاني سوه. دوهمې مجموعې ته يې د "پايکوب" نوم ورکړی دی چي پښتنو ته نا اشنا غوندي ښکاري. دا مجموعه يې هم په پېښور کي په کال ۱۳۷۲ ش کي د وفا د جريدې په اهتمام او د ده په شخصي لګښت خپره سوه. دريمه مجموعه يې د "د سباوون په تمه" نومېږي او زموږ د مظلوم ملت د ژوندانه په يوه داسي غمجن پړاو کي خپرېږي چي د ميليونونو شهيدانو د پاکو وينو پر سر سوداوي رواني دي او د ګران هيواد د اشلې پشلې کېدو خطر محسوسيږي. د دې مجموعې له شعرونو څخه ځرګندېږي چي شاعر د هيواد له روان حالت څخه سخت اندېښمن دی او تر دې اندازې چي ځای ځای يې پر شعر باندي قنوطيت غلبه کړې ده.

په دې مجموعه کي يې د پښتو د شفاهي ادب له خزانې څخه څه د پاسه ۲۲۰ متلونه په رباعي وشمه قالب کي په نظم اړولي دي چي يو ځو يې مکرر دي. متلونه د پښتنو په ژوند کي خورا ځرګند ځای لري او پښتانه يې د خبرو پر وخت د استدلال له پاره د يوه غښتلي بنسټ په توګه کاروي. ځيني پښتو متلونه سيمه ايز استعمال لري، خو زياتره يې په ملي سطحه مروج دي. ځيني يې د محيط او لهجوي بدلونو له امله د ثبت بېلابېل روايتونه لري. داسي متلونه هم سته چي په ټول بشريت کي عام رواج لري. البته د افادې شکلونه به يې جلا جلا وي

(c) ketabton.com: The Digital Library

خو د مفهوم له مخي بالکل یو مطلب څرګندوي*. په پښتو دېواني ادب کي له روښاني غورځنګ را په هیسته بیا تر ننه پوري د متلو کارول باب دي چي ګومان کېږي لومړني څرکونه یې مورږد میرزا خان انصاري په دېوان کي موندلای سو. څو مثالونه به یې د کابل له چاپ سوي دېوان (۱۳۵۴ش) څخه را واخلم:

دا مـــیرزا پخپل مـقدار خـــبري وایي
په کالي کي چي څه وي ځیني رېژون کا
(چي په دېګ کي وي په چمچه راوزي).

لکه قدر د جوهرو جوهري زده
یا د زرو اصـــل پېژني زرګـــر
(د زرو قـدر لـه زرګر سره وي)، قـدر زر زرګر بداند قـدر جوهر جوهری.

د هر چا تر فهمه خپل وطن کشمیر دی
ځان په ځان پخپله بخره دی مشـعوف
(هر چا ته خپل وطن کشمیر دی).

نورو شاعرانو هم د ارسال المثل د ادبي صنعت په پیروی کله کله پخپل کلام کي متلونه راوړي دي، خو د ښاغلي جهاني د کار نوښت په دې کي دی چي ده د متلو نسبتاً لویه برخه په منظمه توګه په ډېرو ښو افادو کي شعري چوکاټ ته اچولې ده.

---

* په دې برخه کي فاضل استاد پوهاند عبدالشکور رشاد ژوري څېړني کړې دي او د سل متله په اوو ژبو کي په نامه یې په څلورو ټوکو کي یو درونډ اثر کښلی دی. دغه متلونه یې په پښتو، فارسي، عربي، روسي، انګرېزي، اردو ژبو کي راوړي دي.
وګورئ: د کابل پوهنتون د ژبو او ادبیاتو د پوهنځي د پنځوسو کلونو پښتو کتابښود د پوهیالي محمد اسماعیل یون لیکنه / ۲۷/ مخ پېښور _ ۱۳۷۶ش.

(c) ketabton.com: The Digital Library

له ښاغلي جهاني څخه زما هيله دا ده چي دی دې کار ته دوام ورکړي، او اميد دی چي يو وخت خپل دغه راز شعرونه په يوه مستقل اثر کي خپاره کړي. زه ښاغلي جهاني ته د دغي مجموعې مبارکي وايم. پښتني دنيا د ده د شعرو د نورو مجموعو لار هم څاري.

محمد معصوم هوتک

۲۰ مې ۱۹۹۸ م تورنټو، کاناډا

(c) ketabton.com: The Digital Library

د جهاني جهان

زما يو دوست د امريکا په ويرجينيا نومي ايالت کي اوسي چيري چي ښاغلی عبدالباري جهاني هم له ډېره وخته مېشته دی. هغه راته ويل چي ښاغلی جهاني په ويرجينيا کي زموږ خان دی. ولي چي زبردست سترخوان لري. مېلمستيا وي کوي او په حجره کي ئې د شعر و سرود محفلونه تاوده وي. د ښاغلي جهاني د خانۍ دغسي قصې ما د نورو ملګرو له خُلې اورېدلي دي. خو زه په دې حقله دا وايم چي جهاني به خان ضرور وي مګر عزيزخان نه دی. د چا په باره کي چي رحمان بابا ويلي وو:

نشي د خانانو ملنګانو سره کلی
چرته عزيزخان، چرته ملنګ عبدالرحمان

ولي چي د ښاغلي جهاني له ملنګانو سره ډېره جوړه ده. ثبوت ئې دا دی چي د خپلي شاعرۍ د دويم کتاب سريزه ئې په يوه سائل باندي ليکلې وه او د دريم کتاب سريزه دا ده په يوه درويش باندي ليکي. دا دواړي سريزي له ملنګانو سره د هغه مينه ثرګندوي. کنې نو نه خو اوس د ده کتاب کومي سريزي ته اړتيا لري او نه دی پخپله څه پېژندګلوئ ته محتاج دی. په پښتو کي اوس دی يو پېژندل سوی شاعر دی. شاعري ئې په چاپي بڼه تر خلکو رسېدلې ده او په ادبي حلقو کي ستائلې شوې ده. له دې پرته ئې کلام څنو نامتو سندرغاړو هم ويلی دی او په دې توګه تر عام اولسه پوري هم رسېدلی دی هسي هم د يوه شاعر تر ټولو ښه پېژندګلوي د هغه خپل کلام کولی شي کوم

(c) ketabton.com: The Digital Library

کلام چي اغېزه ناک او په هنري ښېګړو پسوللی وي او د لوستونکو او اورېدونکو پام ځان ته را ګرځولی شي. هغه ځان لره پخپله ځای جوړوي او ښاغلی جهاني چي يو ځيرک، لوستی او جهان ګښته شاعر دی. په دغه خبره باندي پوهه دی. له خپلي شاعری سره ئې ښه خواري کښلې ده. کوښښ ئې کړی دی چي نوې خبره وکړي او که زړه خبره کوي نو هم ئې هڅه دا وي چي په نوي انداز ئې وکړي. ځکه ئې په کلام کي د خپل وخت د ډېرو شاعرانو په پرتله تازګي او زيات نوی والی شته او دغه شی د دې دپاره کافی دی چي د يوه ښه شاعر په ډول دی په خلکو وپېژني.

ښاغلی جهاني له شاعره سره زما يو ښه دوست او خواخوږی هم دی. ما د هغه کلام هم لوستی دی او مجلسونه مي هم ورسره شوي دي. څنګه چي زه د هغه د کلام د لوستلو په وخت په پټه خُله د هغه له خبرو څخه خوند اخلم. همدغه راز ئې په محفل کي هم ما پخپله د څه ويلو زياته هڅه نه ده کړې. بلکي د دې خُلور شاعر وينا ته مي غوږ نيولی دی . د دې يوه وجه شايد زما خپله يوه کمزوري هم وي او هغه دا چي ما ته خدای پاک د هغو خلکو په شان هنر نه دی راکړی چي کوم وخت چي د ويلو دپاره څه ورسره نه وي. بيا هم له يوې يا له بلي خوا څه خبره را پيدا کولی شي او مجلس وربانديي تود ساتلی شي. خپلي دې کمزوری په خپل ژوند کي زه ډېر ځورولی هم يم. کله چي له يوه پټ خُلي غوندي سړي سره چرته کښېوزم. بيا نو زه او هغه دواړه حيران يو چي له کومي خوا سره وږغېږو او څه سره ووايو . زه همېشه او هر ځای په يوه داسي ملګري خوشحاله يم چي په مجلس کي ئې ما ته د خبرو وار نه راوزي. ځکه نو زما په خپلو هغو دوستانو کي چي ليده کاته مي

(c) ketabton.com: The Digital Library

ورسره کله کله او کم کیږي. ښاغلی جهاني په دې زیات خوښ دی چې د هغه ژبه هم د هغه د قلم په شان رواني لري. خلک وايي چې د شاعرانو سره ملاقات د هغو په کتابونو کې ښه خوند کوي. مخ په مخه ورسره لیده کاته زیات خوندور نه شي ثابتېدی. او دا خبره شاید تر ډېره حده سمه هم وي. مګر د جهاني په حقله سمه نه ده د ښاغلي جهاني چې په کتابونو کې څومره خوند دی. مجلس ئې هم دغومره خوږ دی.

د ښاغلي جهاني د شعرونو دا کوم کتاب چې دا وخت د یوې ناچاپي مسودې په بڼه زما مخته پروت دی. او که خدای کول ډېر ژر ستاسي لاسونو ته په کتابي شکل در رسېدونکی دی. دا ده له خپلې خاورې او له خپلې ټاټوبیه ډېر لرې د مسافرۍ او پردېسۍ په حال کې تخلیق کړی دی. دا د یوه نړېدلي وطن د یوه دردېدلي شاعر ویر لړلي سندرې دي چې د امریکا په جنتي غونډې خاوره کې ئې ویلې دي. په امریکا او همدغه راز د یورپ په خوشحاله هېوادونو کې د جهاني په شان بې شمېره مسافر او مهاجر لیکونکي ژوند تېرولو ته اړ دي. دغه لیکونکي د نړۍ له بېلابېلو ځایونو څخه دې ځایونو ته را کوچېدلي دي. څوک له لوږې راغلي دي چا ته د ظالمانو حاکمانو په سبب کور او اور او پېښور درې واړه یو شوي دي. او چا د خپلواکۍ د تر لاسه کولو او د خپلې خاورې د آزادولو دپاره خپل ټاټوبی پرې ایښی دی. دغه ټول مهاجر لیکونکي لګیا دي په خپلو خپلو ژبو کې د خپلو زړونو دردونه بیانوي. په عالمي ادب کې دې مهاجرو یوه ډېره په زړه پوري اضافه کړې ده. او د هجرت په اړه ئې ډېرې دردېدلي لیکنې نړۍ والو ته وربخښلي دي. که څه هم دغه ټول لیکونکي د بېوطنۍ او بېکورۍ

(c) ketabton.com: The Digital Library

دړد ځورولي دي او ځنو خو پکې ډېر زيات کړاوونه او شوا خونونه ليدلي دي خو د جهاني او د جهاني د وطنوالو په شان خوږ به شايد پر هيچا باندې هم نه وي تېر شوي. په دې نزدې پېړيو کې به د هيڅ يوه وطن وګکړي په دومره ګڼ شمېر کې د مهاجرت او کور پسرۍ ژوند ته نه وي اړ شوي. همدا وجه ده چې پښتو دا وخت په هغو ژبو کې شامله ده چې ګڼ شمېر ليکونکي ئې د کور پسرۍ په حال کې په پرديو هېوادونو کې د خپل وطن او اولس په ياد کې دردېدلي سندري وايي. او په نړۍ کې د هجرت په اړه منځ ته راغلې ادبي پنګه زياتوي. د ښاغلي جهاني دا کوم کتاب چې ستاسي لاسونو ته درروان دی دا همدغه د بېکورۍ او کور پسرۍ په حال کې ليکل شوی دی او که زه دا و وايم چې د هري کرښي شاته ئې همدغه د کور پسرۍ احساس ښکاري نو بې ځايه به نه وي البته دغه احساس ځای په ځای تت او د نورو خبرو شاته څه نهام غوندي وي او ځای په ځای بيا، لکه په "بېګانه نسيم" او "زنداني بلبل" کي چي دی. ډېر څرګند او په جار وي.

لکه څنګه چي يو زرګر د خپل هنر د څرګندولو دپاره زرو ته اړتيا لري. همدغسي چي د شعر زرګري څوک کوي د هغو درد، غم او خوږ په کاريږي. او څومره خوږ يا درد و غم چي دا وخت له افغانانو سره شته. په نړۍ کي به له بل هيڅ يوه ملته سره نه وي. ما يو وخت د دوئ د زخمونو حساب داسي لګولی وو :

شينکي آسمان دی خپل حساب او کتاب سم ساتلی
د ستورو شمـــېر يې دی زما تر زخمو کـــم ساتلی

(c) ketabton.com: The Digital Library

د زخمو دغه حساب زه اوس هم صحي ګڼم. خو ورسره ورسره دا هم وایم چي دغو زخمونو چي د ې اولس ته کوم خوږ او کوم دردونه وربخښلي دي هغه د دوئ یوه داسي پنګه ده چي که په سمه توګه ګټه ځني پورته شي او په صحي معنا هنرمند لاسونه وربانديي واوړي نو ډېر ستر ادب ځني جوړېدلی شي. هیله ده چي د جنګ د لمبو د سړېدلو پس به ورو ورو هغه قلمونه چي د توپک د نلۍ په شان اورونه تر خُلو باسي د داسي شپېلیو بڼه غوره کړي چي خوږمني نغمې ئې د دړدېدلو زړونو دپاره تر ټکور په کمه نه وي. هسي دا خو د صبا دپاره یوه هیله ده. که د نن خبره کوو نو هم دا ویلی شو چي ډېرو شاعرانو د جنګ په دوران کي هم داسي سندري ویلي دي چي څوک ورته خالي شعارونه نشي ویلی بلکې هر څوک به ورته له شعریته ډک شعرونه وائي. زه باور لرم چي له ما سره به څوک اختلاف ونه کړي که و وایم چي ښاغلی جهاني هم له دغسي شاعرانو څخه یو دی. د نمونې په ډول ئې دا دوه بیته وګورئ:

آسـمانه ما خـــو داســـي نه ویله
چي د کابل ګرېوان ته اور توی کړه
زمـــا جونـــګړه کي بلا وکـــره
زما لســـتوڼي کي ښـامار لوی کړه

د جنګ په باره کي چي ښاغلي جهاني کومه شاعري کړې ده. په هغه کي ئې په بېلا بېلو نظمو او غزلو کي د جنګ بېلا بېل اړخونه او بېلا بېل کېفیتونه انځور کړي دي. په دغو نظمونو کي که "د شین ډنډ فتح" د خوشحالۍ تاثر ورکوي. نو "حیات آباد" بیا یو ډېر ناوړه اړخ زموږ و مخ ته راولي. "د وطن ترانه" که هیله او حوصله زیاتوي نو "د

(c) ketabton.com: The Digital Library

سباوون په تمه" يبا مايوسي هم لري. دغه راز په نورو نظمو کي يبا نور کېفيتونه راغلي دي. خو په داسي حالاتو کي تر ټولو ځوروونکي اړخ هغه وي چي د وطن د اتلانو د توري مخ د خپل اولس و خوا ته شي. له دښمنه خو نه هيله کېدی شي او نه ګيله. خو خپل توريالي چي د خپل وطن مېړمني سرتوري کړي او د خپلي خاوري ناموس د خپلو ځاني ګټو له پاره قرباني کړي. دا يوه ډېره افسوسناکه خبره وي. د ملت پلورني او ورور وژني دغه کېفيت ښاغلي جهاني په "مور" نومي نظم کي په ډېره ښه توګه انځور کړی دی. او زما په خيال د ده په پابندو نظمو کي دا يو ښه نظم دی.

ځنو کره کتونکو ادب د ژوند ايندا اره بللی دی او ايندا اره چي کوم شي ته مخامخ وي هماغه پکي ښکاري. د جهاني په شاعري کي چي د وينو او زخمونو دا کوم عکس ښکاري د هغه وجه دا ده چي دی له ويني ويني او زخم زخم حالاتو سره مخامخ دی. کنې په ځواني کي ئې ځني ډېر مست او له غور ځنګونو ډک نظمونه ليکلي دي. د هغه وخت شاعري چي ئې سړی ګوري نو دی تر هر څه زيات د ميني، مستۍ او ښکلا شاعر ښکاري. بلکې ښکلا او مستي اوس هم خوند ورکوي. ځکه خو د خپل "سپين وېښته" په ليدو ورته ارمان درېږي. هسي د سپينو وېښتانو په ليدو شېرشاه سوري ته هم ارمان درېدلی وو. ويل کيږي چي شېرشاه سوري چي د تخت د نيولو پس په ايندا اره کي وکتل نو د خپلي سپيني ږيري په ليدو ئې وويل چي "افسوس ! اختر شو خو ماښام" دا ارمان هغه ته ځکه ودرېد چي له ډېرو کړاوونو او هلو ځلو پس ئې باچهي نيولې وه خو د دغه باچهۍ په ذريعه چي ئې څه کول غوښت د هغه دپاره ورسره وخت کم وو. مګر د ښاغلي جهاني مسئله

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا نه ښکاري چي دی د شېرشاه سوري په شان جهان بدلول غواړي او د دغه کار د پاره ورسره وخت لږ دی. بلکې د ده "سپین وږښته" او ځني نور نظمونه چي سړی ګوري نو په تورو وږښتانو پسي ئې د ارمان کولو وجه په قول د ارواښاد مشر حمزه شنواري دا ښکاري چي:

شوه معلومه چي ځواني هم د کار ځیز وه
چي کوم ښکلی رانه تېر شو ارمان راغی

هسي خو ښکلا په هر څه کي چي وي. هر څوک ئې خوښوي. خو د شاعر کار هغه ښکلا را برسېره کول وي چي عامه سترګه ئې نه ویني که داسي ونه کړي نو بیا شاعر هم د یو عام وګړي په شان دی او وېنا ئې عامه وېنا ده. یو عام وګړی هم کولی شي. چي د ځوانانو په مجلس کي له شهوته ډکي خبري پېل کړي. او په دغو خبرو د هغو سفلي جذبات را وپاروي. نو که همدغه کار په قافیه بنده وېنا کي یو شاعر هم وکړي. زما په خیال څه کمال نه دی. د شاعر کار شهواني لوږه زیاتول نه وي. بلکې د جمال د ذوق روزنه کول او هغه ته تسکین ور بخښل وي. په پېل کي لا یو شاعر که په دغه تاله پوره نه وي. خېر دی. خو د وخت په تېرېدو سره سم د هر ښه شاعر په کلام کي پوخوالی او په نظر کي ئې ژورتیا راځي. په دې حقله که موږ د ښاغلي جهاني پر کلام باندي له سره تر پایه نظر واچوو نو وده او پرمختګ پکي له ورایه ښکاري. د هغه د چټي ځوانۍ په کلام کي هغه څه هم شته کوم ته چي موږ پورته اشاره وکړه د نمونې په ډول ئې د لومړي کتاب د یوه نظم یو بند وګورئ د دغه نظم سر خط "د تاشکند لور" دی او بند ئې دا دی:

چـــیري به زوږ کې دا ښـــکلی حسن؟
پر چـا به تاو کـــــړې نازک لاسـونه؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځوک به دي زېبښي دا سورکۍ شونډې؟
ځوک به دي لځ کړي دا سپـــین ورنونه؟

خو د نن شاعري ئې زياته پخه، زياته سنجيده او زياتـه ژوره ده. د ښکلا په حواله چې يې څه ويلي دي. هغـه عـامي او برسېرني خبري نه دي. د خپلي خبري په ثبوت کي ئې زه هم له نظمونو او هم له غزلو څخه نمونې وړاندي کولی شم. خو د داسي کولـو ضرورت مـا تـه ځکـه نه ښکاري چي کتاب ستاسي په لاس کي دی دی پخپله ئې کتلی شئ. البتـه د يوه نظم ذکر په دې کوم چي په دې کي د جهاني د ښکلا د احساس وده خپـل آخـري حد تـه رسېدلې ده. هغـه ښـکلا چـي د تمـامو ښـکلاګانو سرچينه ده. زموږ شاعر محسوسه کړې ده. دا هغـه مقام دی چـي بيا د انسان مخته بس د ښکلا يو بېکناره سمندر وي او د نړۍ هره ښـکلا ده ته د دغه سمندر يوه څپه ښکاري. ګران لوستونکي دي دغـه نظم چي سرخط ئې "راز و نياز" دی ولولي او ودي ګوري چي د "تاشکند لـور" نومي نظم ليکونکي دغـه شاعر تـر راز و نياز" پـوري څومر سفر کړی دی :

کــه د نســـيم په قـــدم نه ئې روان
دا د ګلونو کاروان څوک خوځوي؟
دا د غوټيو ګرېوان څوک څيروي؟
دا د رنګونو باران څـــوک اوروي؟

د ښاغلي جهاني په دې کتـاپ کي نظم هم شته او غزل هم د ځنو لوستونکو به يې د ګران ورور معصوم هوتک په شان غزل زياته خوښه وي او ده ته به صلا ورکوي چي غزل ليکلو تـه زيات وخت ورکړي او ځني به ئې ما غوندي نظم بلکي آزاد نظم خوښوي د غزل پـه حقله ئې

(c) ketabton.com: The Digital Library

کېدی شي چي ځني هغه کره کتونکي چي د غزل زيات نوی شکل په پام کي لري. و وائي چي يو لړ داسي ټکي او سمبولونه پکي کارول شوي دي. چي پخوانيو شاعرانو پايمال کړي دي. لکه بتکده، مېکده، جام، ساقي، زاهد، خُم، شيخ، توبه، طور، منصور، فرهاد، مجنون، ليلا، پير مغان، پروانه، شمع او داسي نور. خو زه وايم چي پر زړو ټکو او سمبولونو باندي هم چي حقيقي شاعر سم شي نو نوی ژوند پکي پيدا کولی شي. د جهاني په کومو بېتونو کي چي دغسي ټکي راغلي دي. هغه هم تر کلاسيکي غزل د نن غزل ته زيات نږدې دي.

ما پورته وويل چي د ښاغلي جهاني آزاد نظم زما زيات خوښ دی. خو په پښتو کي لا اوس هم داسي خلک شته چي آزاد نظم له سره مني نه، او کله کله خو چي سړی ځنو آزادو نظمونو ته ګوري نو د آزاد نظم د مخالفينو خبره ورته سمه هم وبرېښي. ولي چي په دغه ډول نظمونو کي داسي هيڅ نه وي چي سړی ورته شاعري ووايي. ما له خدائی بخښلي ايوب صابر څخه يو وخت د آزاد نظم په حقله د هغه رايه وپوښتله. هغه راته ويل چي زه خو پخپله د آزاد نظم مبلغ يم. يو وخت چي د يوه اخبار مدير وم نو هر ډول آزاد نظمونه چي به راتلل. ما به تش په دې نيت چاپول چي د آزاد نظم د ليکونکو حوصله افزائي وشي. او آزاد شعر وده ومومي. خو حقيقي رايه مي دا ده چي که ما ته کالخوائي راکړله شي نو يوائي هغو شاعرانو ته به د آزاد نظم ليکلو اجازه ورکوم چي اول په پابند نظم کي ځان شاعر ثابت کړي. که د خدائ بخښلي ايوب صابر پر دغه خبره باندي عمل وشي نو ګمان نه کوم چي په پښتو کي به تر ځلور يا پنځه زيات شاعران د آزاد شعر د

(c) ketabton.com: The Digital Library

لیکلو اجازه و مومي. خو دا مي یقین دی چې د دغسي شاعرانو فهرست که هر څومره لنډ وي د ښاغلي جهاني نوم به پکي ضرور شامل وي. ولي چي ده په پابند شعر کي ځان شاعر ثابت کړی دی.

ښاغلي جهاني له نورو ژبو څخه ترجمې هم کړي دي او په دې کتاب کي ئې شاملي کړي دي. زما په خیال دا یو داسي کار دی چي پښتو ژبه ډېره زیاته اړتیا ورته لري. که موږ د خپلي ژبي لمن پراخول غواړو نو د نورو لویو او په ادبي توګه بډایو ژبو غوره لیکني به ورته را اړوو. او دا کار په ښه توګه هغه څوک کولی شي چي د ښه ادبي صلاحیت لرلو سره سره ئې له خپلي مورنۍ ژبي پرته د کم نه کم یوه بله داسي ژبه زده وي چي په ګڼ شمېر کي د عالمي ادب غوره لیکني پکي موجودي وي. ښاغلی جهاني د دغه کار دپاره زیات غوره په دې دی چي د ځنو نورو ژبو تر څنګ ئې انګلیسي هم زده ده. کومي ته چي د نړۍ زیاتره ستري لیکني را ژباړل شوي دي. بله دا چي ښاغلی جهاني په امریکا غوندي هېواد کي اوسي چیري چي هر ډول کتاب ډېر ښه په اسانۍ سره تر لاسه کېدی شي. دا د خوشحالۍ خبره ده چي زموږ د شاعر پام له دغي موقعې څخه د ګټې پورته کولو خوا ته را ګرځېدلی دی او په ترجمه کولو ئې لاس پوري کړی دی. زه هیله لرم چي دی به دغه کار جاري وساتي او د پښتو لمن به د ترجمې له لاري له ښکلو ادبي ملغلرو ډکه کړي. په دې کتاب کي له اولسي ادبه هم استفاده شوې ده په دې لړ کي زموږ شاعر یوې خوا ته په ګڼ شمېر کي متلونه د قطعو په شکل کي نظم کړي دي. چي دا کار په دغه بڼه تر اوسه پوري بل چا نه وو کړی او بلي خوا ته ئې ځنو زړو نکلونو او قصو ته د شعر

(c) ketabton.com: The Digital Library

جامه ور اغوستې ده. که څه هم د منظومو قصو رواج تر ډېره حده اوس له منځه تللی دی خو په زړه شاعري کي د نړۍ د ستري شاعرۍ یوه ډېره لویه برخه له قصو جوړه ده. د هومر، چاوسر، پوشکین، فردوسي او سعدي په شان د نړۍ د بېلابېلو ژبو ګڼو سترو شاعرانو له قصو څخه کار اخستی دی او بې ساري او تلپاتې شاعري ئې ترې جوړه کړې ده. د پښتو ځنو پخوانیو شاعرانو هم د دغه ډول څه نا څه شاعري پرې ایښې ده. خو هغې څه خاص ځائ نه دی نیولی. او اوس هم د پښتو په شاعرۍ کي د قصې خانه خالي ښکاري. دغه خانه که موږ نن ډکول وغواړو نو تش په دې کار نه کیږي چي زړې قصې راغونډي کړو او د شعر جامه ور واغوندو. بلکې زړې قصې به په داسي انداز نظم کول غواړي چي نوی رنګ ولري او نوې معنا وښندي. او ښاغلي جهاني په دې لړ کي یو ډېر ښه کوښښ کړی دی. ځني قصې خو ئې زما ډېري خوښي شوې. په دې قصو یا نکلونو کي یو اوږد نکل "د ښامار افسانه" دی. د اتفاق خبره ده چي ما هم د "سر لښکر" په نامه دغه نکل ته ورته یو نظم لیکلی وو. چي د جهاني دا نظم مي ولوست نو اوس هغه خپل نظم راته بې ضرورته غوندي ښکاري.

ښاغلي جهاني چي په دې کتاب کي کوم څه لیکلي دي هغه ئې په خوږه، پسته او شاعرانه ژبه لیکلي دي. د ستاینې وړ خبره دا ده چي له هغې مصنوعي ژبې څخه ئې ځان ژغورلی دی کومه چي نن صبا زموږ یو شمېر لیکوونکي لګیا دي لیکي ئې. دغه لیکوونکي که ضرورت وي که نه وي له ځانه نوي ټکي جوړوي او چي جوړ ئې کړي بیا ئې یو شمېر خلک په ټېو سترګو په خپلو لیکنو کي کاروي زه دا نه وایم چي نوي ټکي جوړول نه دي پکار. دنیا ډېره په چټکتیا سره روانه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ده بدلیږي. زموږ مخته هره ورځ نوي شیان او نوي تصورات راځي. دغو شیانو او تصوراتو ته که نوي نومونه ورکړل شي او نوي اصطلاحات ورته وټاکل شي. نو دا څه بده خبره نه ده. بلکي زه به دا و وایم چي یو ضروري خبره ده او زموږ ځنو مشرانو تر یو حده دغه کار په کامیابۍ سره کړی هم دی. هغو د ضرورت له مخي ځني ټکي جوړ کړي دي او دغه ټکي اوس زموږ د ژبي برخه ګرځېدلي ده. کومه خبره چي د تشویش وړ ده، هغه دا ده چي دغه کار ته اوس هر کس و ناکس ملا تړلې ده. دغه خلک نه یوازي دا چي له پردو ژبو څخه راغلي ټکي له پښتو باسي بلکې د پښتو په خپلو ټکو پسي ئې هم لړګی را اخیستی دی. تر دې حده چي "مین" غوندي ښائسته او د پښتو خپل ټکی ئې هم جلا وطنه کړی دی. او د هغه پر ځای د "مینه وال" غوندي بې ډوله او مصنوعي ټکی کاروي. د حېراني خبره دا ده چي دغه ډول مصنوعي ټکي د ځنو پوهلیکونکو په لیکنو کي هم لیدل کیږي. که دا سلسله دغسي روانه وه نو هغه ورځ لري نه ده چي "وږی" به په "لوږه وال"، تږی" په "تنده وال"، "لوستونکی" په "لوست وال" او خدائ خبر چي کوم کوم ټکي به په کوم کوم "وال" بدل شي خو ښاغلی جهاني له دغسي خلکو څخه نه دی. هغه اصیل خیالات او احساسات په اصیله پښتو کي وړاندي کړي دي. زه هیله لرم چي د ادب او شعر مینان (مینه وال نه) به ئې قدر وکړي.

والسلام

درویش درانی کوټه (کوئټه)

۱۴ جون ۱۹۹۹ ع

(c) ketabton.com: The Digital Library

نوي او آزاد شعرونه

(c) ketabton.com: The Digital Library

رازو نیاز

زه چې د شپې ستا د لیدو په تمه
د خوب او خیال تورونه وغوړوم
زه چې سوالګري سجدې ولمبوم
نو د سوالونو ځنځیر وشرنګوم

جانانه زه د وصل تږی نه یم
زه درنه سترګې د لیدلو غواړم
زه مې سوالونو ته جواب لټوم
زه درنه غوږ د اورېدلو غواړم

که د نسیم په قدم نه یې روان
دا د ګلونو کاروان څوک خوځوي
دا د غوټیو ګرېوان څوک څیروي
دا د رنګونو باران څوک اوروي

که ته په تندر په توپان کې نه یې
که ته په کور د شنه آسمان کې نه یې
که د شبنم پړاوږو نه الوزې

(c) ketabton.com: The Digital Library

که ته په څاڅکو د باران کې نه یې

نو دا د قهر زلزلې د چا دي
دا د رنګونو قافلې د چا دي
دا بېحسابه آیینې د چا دي
دې آیینو کې نندارې د چا دي

که د شیرینې په تصویر کې نه یې
چا د فرهاد کلنګ ته زور ورکړی
که د مجنون افسانې نه جوړوې
چا د دښتونو پر مخ شور کړلی

که دې منصور ته څه ویلي نه وه
څنګه یې ستا په مخ کې ځان ولیدی
ځکه یې چیغه د حق پورته کړله
چې آیینه کې یې یزدان ولیدی

که ته په خپله په صنم کې نه یې
د کاهو پښو ته سجدې څوک وروله
که ستا له ګوتو ښکلا نه را اوري

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا هنګامــــه د مینـــي څـــوک پــــاروي

ســـتا کرشـــمه ده لـــه شـــهبازه ســـره
چـــي پـــر ســـیتار بانـــدي لمبـــې بلـــوي
چـــي پـــه رګونـــو کـــي ســـکروټي اوړي
چـــي ترانـــې یـــې لېوتتـــوب پـــاروي

ستا کرشـمې پـه سـور کـي سوز راولـي
دا ســـتا آواز دی چـــي نغمـــه نغمـــه ســـي
د تـــاک پـــه وینـــه کـــي ســـتا مینـــه ګرځـــي
دا ســـتا مـــستي ده چـــي نـــشه نـــشه ســـي

نــــه د شــــېریني نــــه لــــیلا حــــسن دی
دا ســـتا ښـــکلا ده چـــي جلـــوه جلـــوه ســـي
جنـــون لـــه تـــا دی زولنـــې لـــه تـــا دي
ســـتا هنګـــامې دي چـــي پلمـــه پلمـــه ســـي

د تــــورو شــــپو تنګــــو حجــــرو امامــــان
ســـــتا د قـــــدرت ننـــــداره څـــــه پېژنـــــي
د تـــش کتـــاب د تـــورو کرښـــو مـــین

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستا د جمال پلوشه څه پېژني

دا په زړه تور رانده کانه وګړي
ستا د ليدلو اورېدلو نه دي
ستا د محفل شمعي ته نه دي پيدا
ستا په لمبه د سوځېدلو نه دي

څوک دي په جوګ څوک دي په ذکر غواړي
څوک دي په اور څوک دي او بو کي ګوري
جانانه ما ته هغه سترګي راکه
چي تا په ټولو آيينو کي ګوري
ويرجينيا ۱۹۹۸/۲۵/۱

(c) ketabton.com: The Digital Library

نابللی رویبار

څوک یې چې بیا مي ناکرار زړګي ته
د کلو هېر زاړه یادونه راوړي
بیا مي سینې ته د اغزیو انډی
بیا مي لېمو ته شوګیرونه راوړي
بیا دي سوهان کړل د پرهار زخمونه
په زخمي زړه کي مي ناسور ویښوي

له کومه راغلې دا د چا پته ده
زه نور له چا سره رویبار نه لرم
زه او جانان مي سره نه پېژنو
زه له قاصده سره کار نه لرم
ما خپل وزر پخپله وسوځاوه
نور له ګلونو سره خار نه لرم
د خدای د پاره ما یوازي پرېږده
د چا راتلو ته انتظار نه لرم
پرون چي هر څه وه دروغ یې ګڼه
مینه پردې سوله اغیار نه لرم
ما چي په وینو کي بخري ژړل

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوس مې له خپلو وینو اور واخیست
ما چې سکروټې په بڼو ټولې
له لېو نتوب څخه مې شور واخیست

چې په لحد کې مې مستي ویښول
له هغو چیغو نه مې زور واخیست
زه د سراب له منډو ستړی یمه
نور مې د سیند پر غاړه کور واخیست

ما له صیاد سره خپلوي وکړل
ما ته منظور دي د قفس خوبونه
ما له وزر سره دوستي وشلول
نور راته مه بنیه یاغي خیالونه

پر هغه لاره چې راغلی یې ځه
زړو یارانو ته سلام یوسه
دا څو رنځوري شېې مې پرېږده راته
ورکې جونګړي ته پیغام یوسه

چې دا بې واکه دا نري لاسونه
د وخت څپو ته ټینګېدلای نه سي
دا له میدانه تښتېدلی سپاهي

(c) ketabton.com: The Digital Library

د غــشو ســپل تــه ســپر کيــدلای نــه ســي

ويرجينيا ۴/۱۷/۱۹۹۶

(c) ketabton.com: The Digital Library

شینکی آسمانه

ما خو دا نه ویل شینکی آسمانه
چي به دا اور د پاسه اور رائحي
زما د غیرت شمله به کښته ګوري
زما هډیرې ته به پیغور رائحي

آسمانه ما خو داسي نه غوښتله
چي د ښارونو جنازې وژاړم
چي مي په کلیو کي بلا لنګه سي
چي د ځوانیو هډیرې وژاړم

آسمانه ما خو داسي نه ویله
چي د کابل ګرېوان ته اور توی که
زما په جونګړه کي بلا وکړه
زما په لستوڼي کي ښامار لوی که

آسمانه ما ستا د ځوانۍ په طمع
دلته رنګین رنګین خوبونه لیدل

(c) ketabton.com: The Digital Library

مـــا د ازلـــه بېخبـــره کـــوچي
د ورک یوسـفه تعبیرونـه غوښـتل

مـا ویـل زه بـه ستا ښایستې سینې تـه
د خپلـه نظمـه امېلونـه جـوړ کـړم
سـتا لــه نـسیم سـره بـه الوزمــه
ستا پـسرلي تـه بـه شعرونه جوړ کړم

مـا ویـل زه بـه ستا د شپې پـه زړه کـي
د ســباوون ترانـــې وپـــا څوم
مـا ویـل زه بـه ټـول نغمـه نغمـه سم
سـتا د هـستۍ شـهباز بـه ونځـوم
مـا ویــل زه بــه د سـپېدو پـر اوږو
سـتا د زُهـرې پلوشـې وتخنـوم

آسـمانه اوس خـو اهـریمن د قهـر
راغځـولي دي خیـرن لاسـونه
یـا مـرور دی لـه تعبیـره قـسمت
یـا بیګانـه وه لېـوني خیالونـه

زمـا لـه زخمـي کابلـه وینـي څـاځي
کوځـو اخیـستي دي ماشـوم زخمونـه

(c) ketabton.com: The Digital Library

زمـــا لـــه انګـــړه جنـــازې درپـــا څي
مــه نيــسه چيغــو تــه کانــه غــوږونــه
آســـمانه واخلـــه ککـــرۍ درغلـــې
د ځوانيمرګـــو زړو تـــاوده رګونـــه

مـا چـې ميونـد ميونـد نـارې وهلـې
مـا يـې پـه غېږه کـې ګلونـه غوښتل
مـا چـې هلمنـد تـه ترانـې ليکلـې
مـا يـې پـر غـاړه اتڼونـه غوښـتل
مـا چـې خيبـر تـه حماسـې ويلـې
مـا يـې لمـن کـې اولـسونه غوښتل
مـا چـې پيچـومې د پـامير سـتايله
مـا يـې کمرونـو کـې لعلونـه غوښتل

مـا چـې ټانکونـه پـه سـوکونو وهـل
هغـه مـې خـړ وطـن سمـسور غوښـتی
مـا چـې سکروټې پـه غاښـو چيچلـې
مـا مـې سـړو وينـو تـه اور غوښـتی
مـا چـې ګوليـو تـه سـينه سـپرول
مـا د ابـا سـاتلی کـور غوښـتی
مـا د حيـا پـرده کـې پټـې غوښـتې

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې مې پېغلوټې د کابل ستایلې
ما یې سرونه تر عزت جارول
چې بې عزتو را سرتوري کړلې

بس که آسمانه نور یې مه زنګوه
د اهریمن د اولادونو زانګو
په نوراني غېږ کې دې مه لویوه
دا تور بدرنګه دا زامن د تیارو

نور د منبر څوکو ته مه خېژوه
د ریاکارو زاهدانو ټولې
نور د عصمت کوڅو ته مه ورولېږه
د نامحرمو دلالانو غدې
نور پر کمبله راته مه ږغوه
دا د مرګي د چیغو ډکه شپېلۍ

چې په رګونو کې ساه وچلوي
دې سرو وینو ته مې اور ورکه
چې د کنهو غوربونو وپاڅوي
آسمانه چیغو ته مې زور ورکه

ویرجینیا ۱۹۹۴/ ۹/ ۳

(c) ketabton.com: The Digital Library

شیش محل

څو مره خوږې وې برايي د نيمي شپې خبري
چي د خيالونو مو ماڼۍ او بنګلې جوړي کړې
د خوب او خيال د جنتونو شيش محل ته تللو
تا هر څه زما د پاره غوښتل پکښي
ما هر څه ستا د پاره وغوښتله
زه ستا د پاره شهنشاه د جهان
ته زما د پاره ملکه د حسن
او زما د خوښي په ښايستو ارغواني جامو کي
له سر تر نوکه په زېور په مرغلرو پټه
او د الماسو غاړکۍ دي ستر ګکونه وهل
داسي خو زه او ته سل ګونه ځلي
د دې خيالونو شيش محل ته تللي
او په پرديو خزانو کي مو خوبونه کړي
خو تا په ويښه يا په خوب کي کله
د بېلتانه خيالونه هم ليدلي؟
داسي يې وګڼه چي نور دا ستا په ژوند کي نه يم

(c) ketabton.com: The Digital Library

او کرۍ ورځ دې لکه سیوری در سره نه یمه
ته دا بد رنګه دا بې خونده دا یوازې ورځې
دا اوږدې شپې د تنهایي کلونه څنګه ګالې؟
چا ته د شپې رنګین خوبونه وینې؟
څوک به دې وړي د ورځې سل نازونه؟
چا ته به سترګې تورو وې
چا ته به ځان جوړ وې؟
څوک به دې بولي ملکه د حسن؟
د دې محله څخه لیرې د میاشتو په مزل
سل ګونه غرونه لوی سیندونه او رودونه تر منځ
زموږ د ابا زموږ د نیکونو پر ټاټوبي باندې
زموږ د غیرت زموږ د عصمت پر کهول
زموږ د کابل په اوږدو تورو شپو کې
د لېونیو قاتلانو د ګولیو باران
داسې زرګونه شیش محل او جنتونه وران کړل
او د ښایست ملکې
دا ستا په شانې ښایستې مېرمنې
چېرته د حسن په بازار کې ګرځې
نازکو شونډو یې پټرې نیولې
ځې په اغیارو کې نازونه پلورې
د شیش محل خوبونه نه سې لیدای

۱/۳/۱۹۹۵

(c) ketabton.com: The Digital Library

سپین وېښته

کله مې زړه ته سې راتيري پخوانۍ خبرې
سترګو ته راسي د ځوانۍ خبرې
د ژوند په تورو ، په تيارو کونجو کې
د اميدونو شمعې ولګيږي
د زمانې له اغزو ډکې کوڅې
ګلونه وسپړي لاله لاله سي
د پسرلي د نسيم
له جنتې، له زرغونو ، له ښايستو ګوتو نه
دانه دانه زلمۍ نغمې تويږي
او د بڼو پر څوکو
راته وريښمين زرين خيالونه ناځي
وايم وزرو کمه والوزمه
وايمه ګور د خيام ولړزوم
له هره رګه نشې وپاځوم
وايم سيتار سم له هر تاره سره
د ترانو سيلونه وځغلوم
چې يو ناڅاپه د خيالونو لړۍ

(c) ketabton.com: The Digital Library

لکه پرېشان خوبونه وتورېږي
د آيينې مخې ته ودرېږم
پرخپلو سپينو وېښتو لاس تېروم
ژبه کې زور د ګرېدلو نه وي
پښو کې مې واک د نښېدلو نه وي
سينه کې اور د مستېدلو نه وي
له دوو لېمو اوښکې راوڅڅېږي
او د خيالونو ځولۍ ورغړوي

واشنګټن ډي سي ۶/۴/۱۹۹۵

(c) ketabton.com: The Digital Library

زنداني بلبل

دې پراخ جهان کې تا ته نصيب سول
په پنجره کې بند وزرونه
دلته به پايې دلته به اوسې
دلته به تېر کړې اوږده کلونه
په دې قفس کې تا ته ليکلي
د ژوندون ورځي باقي عمرونه

ته هم پوهېږې چې ستا وزري
خداى پيدا کړي و الوتو ته
پورته آسمان دى لويه فضا ده
ته جګېداى سي هسکو درو ته
خالق درکړي پاپې نازکي
پر سرو غوټيو و کښېنستو ته

ته هم پوهېږې چې ستا آواز کې
سورونه خوځي نغمې غورېږي
پکښې سيتار دى پکښي رباب دى
رنګ د سازونو پکښي بهېږي

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستا له کوګله ترانې پاڅي
ستا له خولګې سندرې زېږي
ستا په منګولو غوټۍ نازېږي
ستا له مشوکې شبنم اوبېږي

دومره مې پوه که چې دا څه سوز دی
ستا په نغمه کې ستا په آواز کې
زړه په کوګل کې راسره ژاړي
ورک سم له ځانه دا ستا په ساز کې
دا څه اسرار دی دا څه جادو دی
لږ مې شریک کړه د زړه په راز کې

دا چې ته هر ځل نغمه نغمه سې
دا دي مستي ده که دي فریاد دی
دا له زندانه په وینو ژاړې
که ترانې دي که دي زړه ښاد دی
همدا نصیب دی ته په رضا یې
که دا ستم دی ژوند دي برباد دی
ته زنداني یې زه مسافر یم
دواړه له خپله سېله جلا یو
دواړه بې اوره بې لوګي سوځو

(c) ketabton.com: The Digital Library

درد او مـــاتم تـــه دواړه تنهـــا يـــو
زمـــا پردېـسيو ژبـه ګـونګۍ کـړه
زمـــا پـــه آواز کـي ورکـي نـــارې دي
ستا پـه نغمـه کي زګېروی اسير دی
ســـتا فرياد ونــه زمـــوږ ترانـــې دي

راځـه چي دواړه هـسک تـه روان سـو
ګرېـــوان کـــو ځيـــري د قـــسمتونو
راځـــــه ازل کـــــو د دوږخ زنـــــې
لار کــــــو بدلـــــــه د قلمونـــــــو

راځـــه خطونـــه د تنـــدي وران کـــړو
نـــصيب پخپلـــه خوښـــه روان کـــړو

ويرجينيا ۱۹۹۶/۱۶/۴

(c) ketabton.com: The Digital Library

د تورتمونو ښار

موږ د رڼا له کوره لېږي د نور ډ کي کړلې
لکه ماشوم پوځونه
د تاريکيو پر لور وخوځېدو
موږ ته پلرونو کيسې کړې وې د تورو تيارو
د کوه قاف د ځنگو غرونو د ژورو درو
د ځناورو او دېوانو د لښکر د نارو
موږ ته سپين ږيرو نکل کړی و د شپو د سپرو
موږ ته هوښيارو سترگورو خلکو
په سل په زر ځله دا وويله
چي که تيارو ته ځئ ډېوې اخلې
د نور له کوره لېږي نه ډ کيږي
موږ په لمنو موږ په لپو کي رڼا واخيسته
پر اوو، لسو او پر شلو لارو
څوک د مېږي او څوک د باد په قدم
د تور تمونو ښار ته وخوځېدو
او هلته ټولو لاري ورکي کړلې
کوم لاروي يو ځلي چيغه کړله
چي د تيارو شيطان ډېوې وژلې
د نور چينې يې ټولي وچي کړلې

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ستنېدو لاري يې وتړلې
تاسي پر کومه خوځئ
په دې تيارو کي به لا څونه مخ په وړاند ورځئ
زه په تيارو کي اژدها وينمه
د ځناورو انګولا اورمه
زه پېريانان زه ښاماران وينمه
اې د تورتم د کړلېچو ملګرو
دا زما آواز چاته رسېږي کنه
تاسي پر کومه خوځئ
خو سمدستي يوې ناولي زيندۍ
د لاروي ستوني کي ټولي چيغي وچي کړلې
د تورتمونو د ښار
د هري تړي هر پېچومي سره
ړانده وګړي سره ولګېدل
دوست او دښمن پکښي چا نه پېژندل
د جنګ اورونه پکښي وتورېدل
بس يو په بل يې تودول تېغونه
بس يو په بل يې سړوله زړونه
بس يو د بل يې پرې کول سرونه
لاري کوڅې له مړو ډکي سولې
کندي درې له مړو ډکي سولې

(c) ketabton.com: The Digital Library

څو لېونيو چيغي پورته کړلې
د تور تمونو مسافرو واورئ !
د تور تمونو مسافرو واورئ !
چيغي هغه کړې خاموشي سولې
او په تور تم کي لا رواني دي د وينو ويالې

ويرجينيا ۸/۱۵/۱۹۹۸

(c) ketabton.com: The Digital Library

د سباوون په تمه

زه د زوی مړي سباوون په تمه
کرار کرار تېروم لاسونه
يو څو شپې په انتظار تېري کړم
بيا په ورو ورو پورته کوم ګامونه
مځکه آسمان راته د پوان ښکاريږي
تپه تياره مې ډاروي خيالونه
له ليري اورم د لېوه انګولا
د مرګي وهم تښتوي خوبونه

تپه تياره ده هولناکه شپه ده
لاس کړومه څه ليدلای نه سم
د ورکو لارو مسافر لاروی
له وهمه ګام پورته کولای نه سم
بوټي او کاڼي لړمان اغزي دي
يوه شيبه کرار پدلای نه سم
له کلي کوره له وګړو ليري
له ډاره چيغې هم وهلای نه سم
په خيال کې ګورم چې سبا راغلی
د شنه آسمان په غېږ کې لمر ختلی

(c) ketabton.com: The Digital Library

پاس په هوا ګرځي د زاڼو کتار
لاندي د ځمکي مخ ژړ ګل نيولی
د آسماني بلا له وهمه چينجی
د وني بېخ ته خوځي غلی غلی

نور په تياره کي مي له سترګو سره
د توري شپې شيطانان نه تېرېږي
خيالي ماران په لار کي نه دي پراته
سينه کي زړه له وهمه نه رپېږي
نور د دېوانو ښار کي نه اوسېږم
د چا له سترګو لمبې نه خوځېږي
ليري نيژدې له هري وني سره
د ځناورو سترګي نه ځلېږي
وايم خپلوانو ته مي چيغي کړمه
چي شپه سبا سوه نور دي نه وېرېږي

خو يو ناڅاپه له نيژدې اورمه
د يو څو غټو ځناورو غړومبی
په تاريکه کي له يو ځايه راځي
د کوم زخمي غوندي وګړي زګېروی
ساړه باد ونه راته کړېږي راوړي

(c) ketabton.com: The Digital Library

د مار چیچلو په شان سوی وی

شپه لا تیاره ده نوره هم پاته ده
د دې تیارو لمنه نه ټولیږي
د سبا وون امید مي پاته نه دی
که شپه تېرېږي پر ما نه تېرېږي
هغه ده راغلـه د لېوانو ټولۍ
اوس به مي غوښو باندي وپړسېږي

نور بېهوده ناري وهلای نه سم
په کړو ستوني ځیرولای نه سم
د مرګي خوله کي د سبا په وعدو
ځان تېر ایستلای غولولای نه سم

(c) ketabton.com: The Digital Library

پټه مینه

د غم شپېلۍ به راته نه ږغوي
ما به په خپلو اوښکو نه اوبوي
زما د سینې له قفسچې څخه به
د پټې مینې مشال نه تښتوي

ولې مې بیا د پټو سترګو څخه
یو په یو تښتوي خواږه خوبونه
ولې مې بیا د زړه آرام لوټوي
راته راوړي د چا پردي خیالونه

ما د یوې ځوانۍ اختیار لرلو
د یوې مینې نذرانه مې کړله
ما په تندي کې تصویرونه مات کړل
چې څه بتان وه بیګانه مې کړله

زه که تندي کې خپل تقدیر سوځوم
دا پر قولونو پښېماني خو نه ده
زه چې خیرات خیرات ناري وهمه
نو د ځوانیو ارزاني خو نه ده

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه لمبه چې د ځان ونه ګڼې
چې ما د زړه په تل کې وسوځول
پر هغې شمعې بد ګومانه نه سې
چې ستا په لاره کې مې ولګول

چې ته په خپل حسن مغروره نه سې
تا ته مې اوښکې در لیږلې نه دي
د زړه په وینو مې رنګین خطونه
ستا پر کوڅه در استولي نه دي

ما چې ځنځیر د اوښکو وتوراوه
دې خپل جنون لره مې زور غوښتی
چې ستا تصویر ته مې په ځیر کتله
خپلو بڅرو ته مې اور غوښتی

هغه به زما نظمونه خپل وبولي
چې پر لنډۍ زنه خالونه وهي
چې یې پر جګو سپینو غاړو باندې
ګڼې زلمې زلفې تالونه وهي

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغـه بـه زمـا پـه چیغـو نـه مرېـږي
لـه شـو ګیریو بـه مـي میني غـوا ړي
زړه بـه يـې زمـا لـه درده نـه سرېږي
هغه به زما له سترګو ويني غوا ړي

خو زه پو هېږم چي به ګور ته يو سم
دا لــه جانانــه ســره پتــه مينــه
دا د بتــانو پــه ســجدو تــومتي
دا نافرمانــه دا سرکــښه وينــه

ويرجينيا ۵/۴/۱۹۹۴

(c) ketabton.com: The Digital Library

آیینه

زه نور د مستي ځوانۍ چيغه نه يم
چي په قاه قاه مي کښوله د رقيب غوږونه
نور دي کوڅو کي نڅېدلای نه سم
نور مي جنون زولنې نه مستوي
نور مي آواز خوبونه نه تخنوي
او نه مي تږې جل وهلې سينه
ستا د خيالونو په کوثر اوبيږي
اوس که د زخمونو ته مي نه پېژنې
اوس په کوڅه کي دي زما پلونه بېگانه ښکاريږي
زه بوډا سوی يمه
زما په آواز کي زگېروي ځاله کړې
نور مي سندري ستا د ناز خوبونه نه ويښوي
لاس مي رباب ته نه ځي
نغمه مي گوتو کي بې سوره سي
کږه وږه سي
شهباز خوله خوله سي
زما له لاسونو هنر کډه کړې
زما له قلمه ښکلا کوچ کړی دی

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې ستا د ښکلي مخ تصوير جوړوم
تندي کې راسې بې حسابه ګونجې
شونډې بې واکه سې راوځېږي
او ښکې راتوی سې تصوير وژړېږي
زه د کلو د سودايي په رسم
پر آيينه ټپروم لاسونه

ويرجينيا ۲/۲۸/۱۹۹۴

(c) ketabton.com: The Digital Library

بې رنګه مستي

زما دوست، محمد ابراهيم عطايي، يو وخت له کابله ليک راته
لېږلی و، او د تېرو خوږو خاطرو د يادولو تر څنګه يې د نوو
ناخوالو يادونه هم کړې وه. څو ورځې وروسته مې يو ليک، د
دغه منظوم جواب سره، ور واستاوه.

ولـــي را اســـتوې تـــصوير د پـــرون
رايـــادوې مـــي د کلـــو خبـــري
دا زمـــا د ورانـــو هـــديرو عکـــسونه
د ســـوځېدلو کنـــډوالو خبـــري

زمـا لـه بې وزلـو اوښکو څه جوړوې
زړه کـي مـي ولـي تـوروې زخمونـه
څلـه راباسـې دا بـې سـوره چيغـې
زمـا د قلـم سـتوني کـي وچ نظمونـه

تـه کـه زخمي يې زخمي سوی بـه يې
مـا تـــه دي څلــه پرهارونـــه ژاړي
زه پـه نظـر لکــه چـي روغ درځمـه
چي راتـه سرې ستر ګي رودونـه ژاړي
زمـا پـه رګونـو کـي سـاه وچـه سـوله

(c) ketabton.com: The Digital Library

زما د مستۍ پر نغمه زنګ پرېووت
زما د خيالونو وزر ورژېدی
زما له ژونديو وينو رنګ پرېووت

زما په لاسونو کي سورونه ژاړي
زما د هنر ګوتو کي زور نسته
زما پر آواز باندي مرګی مېلمه دی
د ژوند په ساندو کي مي اور نسته

که د زړه مراندي مي نغمه نغمه سي
په دې کڼو يې اورېدلای نه سم
زه د بېدردو د محفل تومتي
له پرهارونو ژړېدلای نه سم

چا ته يې توی کړم دا پردېسي اوښکي
دلته يې سترګي د ليدلو نسته
چا ته به وواېم رنګين خوبونه
دلته يوسف د اورېدلو نسته

زه د ريا پر بازار ژوند کومه
دلته آهونه په پيسو خرڅېږي

(c) ketabton.com: The Digital Library

د دې بې پتو سوداګرو حساب
زما د نرخونو سره نه جوړېږي

راسه غني غوندي ځان وغولوو
د سرو لالونو خزانې وستايو
د هسکو غرونو په درو کې چېرته
د خپلو تورو نښانې ووايو

راسه چې کړکې د میوند پورته کړو
یو څو نا سازه افسانې ولیکو
بیرته ویده کو دا ژوندي خیالونه
هېرو قبرو ته ترانې ولیکو

په شنو پیالو کې به سره مې وڅښو
د حمید قبر ته به بنګ ورکو
څه چې بې رنګه مستي وتخنوو
راسه د خپلو وینو رنګ ورکو

راځه په سرو سترګو نغمه نغمه سو
کوم لېوني رباب ته شرنګ ورکو
راځه چې اوښکو ته اتڼ وښیو

(c) ketabton.com: The Digital Library

راځـه د مرګ پـه لاس کـي چنګ ورکـو
راځــه چــي سـاندي ســره ونڅــوو
اوښکي په سترګو کي زيندۍ کم درته
څــو د زاغــانو ســيوری وســوځوو
څـو ژړي پـاڼي دي ژونـدۍ کـم درتـه

راســه ناټــک وکــو د ژونــده ســره
راسـه چـي نـوي کـو دا خپـل مخونـه
زړونــه خــالي کــو لــه زړو خبــرو
راســه چــي وســوځو زاړه يادونــه

پــر خپـل شـهباز نـوي نغمــې وکــړو
خـاورو تـه وسـپارو شـناخته سورونه
لــه ســره وزيــږوو نــوي کيــسې
لــه ســره وليکــو تــازه نکلونــه

کـشکي لـه ځانـه بېګانـه سـو سـره
بيـا بـه نـه اوښـکي نـه بـه ويني ژاړو
نـه بـه د نـن لـه بـد رنګـۍ ګيلـه وي
نــه بـــه زړې رنګينـــي مينـــي ژاړو

ويرجينيا ۱۹۹۴/ ۲۸/ ۱۲

(c) ketabton.com: The Digital Library

بېګانه نسيم

زه هر سهار چي د نسيم مخي ته
د لېونو په شاني ځيري ګرېوان
په سرتور سر په لځو پښو وروزم
او تري پوښتم د ورک اشنا حالونه
هغه په بېړه بېړه
ګلونه و سپړي اغزي وکري
او د بلبلو له چغاره سره
په نازولو په پستو پاپيو
په نا اشنا لوري نغمه رهي کړي
ما ته احوال د اشنا نه راکوي
ما کي الهام د نظم نه پاڅوي
زما په رګو کي ويني نه ويښوي
دا د اشنا پر کلي نه تېرېږي
دا نسيم زما په ژبه نه پوهېږي
ده سره نسته د يارانو د ښارونو کيسې
ده سره نسته د پرېسو هديرو خبري
ده سره نسته د شپونکيو د شپيليو آواز
د ده له ځنګه د جانان د کوڅې بوی نه راځي

(c) ketabton.com: The Digital Library

زه به هم نه ورو زم
زه به هم نو ر د ه په ګونګه او ړنده لاره کي
د انتظار او د امید سترګي و نه ګنډمه

ویرجینیا
۳/۱/۱۹۹۴

(c) ketabton.com: The Digital Library

تصویر

سړه د ژمي شپه ده زه ستا له یادونو سره
لکه ماشوم په وړانګو لوبي کوم
ستا د تصویر مخې ته ودرېږم
او دا یوه لحظه دې خپله کمه
هلته سینه کې غولېدلی زړګي وخوځېږي
او پردې مینې ته ټوپونه وهي
تصویر ژوندی سي سترګي و رپوي
پر شونډو بیا ګرځي زاړه قولونه
بیا د سبا د لمر ختو په طمع
شپه تر سهاره شمعې ولګېږي سترګي سوځي
خو یو ناڅاپه د تصویر له سترګو
د ژوند او مینې رڼا وتښتي
قولونه مړه سي
زه او تصویر پاته سو
او زړه هم نه وهي زاړه ټوپونه
دواړه لاسونه لېوني لاسونه
بې ارادې د تصویر خوا ته ځغلي
تصویر څیري او ژمنۍ سکروټې
لمبه لمبه کې د کلو خیالونه

(c) ketabton.com: The Digital Library

لا يې لمبه په سترګو وینمه خاموشه نه ده
لا د تصویر بې نوره سترګي زما پر لور کږې دي
چي په سینه کي مي د زړه په تل کي
ستا له تصویره سره مینه نوی اور بلوي
او په رګونو مي بخري ګډه سي
نور دي تصویر ته هم کتلای نه سم
یوه لحظه دي خپلولای نه سم
یوه لحظه زړه غولولای نه سم
او دا د ژوند سره ملګري لمبې
دا په رګونو کي ژوندي بخري
دا د تیارو دا د رڼا ملګري
ستا د خیالونو له محله سره
په تصویرونو رویباري نه کوي

۱۲/۳/۱۹۹۲

(c) ketabton.com: The Digital Library

شپېلۍ

زه چي زلمی وم‌ه کلونه مخکي
ما د دې غرونو په لمنو کي شپېلۍ ږغول
یو څه ځواني وه، څه مستي وه، څه موسم د ګلو
څه شنهار د مرغلینو اوبو
او د چنچڼو شورماشور کي به د زرکو آواز
د هسکو غرونو درې ډکي کړلې
د پسرلي وريځو به
د نسترن څڼو کي
ګېډۍ ګېډۍ ګلونه وشيندله
ما به شپېلۍ ږغول
او هري تیږي، هر ګل بوټي، هري زرکي به مي
نغمه راغبرګه کړله
وینو به اوروا خیست ګامونو ته به زور ورغی
او د شپېلۍ آواز به غونډۍ درې وڅېرلې
کلونه واوښتل عمرونه تېر سول
او یوه ورځ د بیګانه و په حجره کي چېرته
یوه زاړه یو تک تور یوه غریب ربابي
زما د اشنا غرونو کیسې کولې
یوه بوډا په ساندو ساندو ژړل

(c) ketabton.com: The Digital Library

يو څو زلميو ورته هېښ کتله
له ربابي سره شهباز ژړله
او زما د غرونو غم لړلې کيسه نه ختمېده
هغه کيسې د تباهيو سوځېدلو کرلې
هغه کيسې د چنچنيو د وژلو کرلې
هغه سندرې د باروتو او لمبو ويلې
هغه ژړل هغه سلګۍ وهلې
او پر تور مخ يې له بې واکو له بې نوره سترګو
لړۍ د اوښکو ګرېوانه ته تلله
هغه ژړل هغه سلګۍ وهلې
او کيسه نه ختمېده
هغه ويل د هغه غره لمن کې
نه چنچنۍ ستنه نه د زرکو آواز، د چا شپېليو کې نغمې ويښوي
که نسيم الوزي ايرې اوروي
پر سوځېدلو ونو
او د قبرونو پر کږو جنډيو
په نس ماره او پړسېدلي کارغان
د چنچنيو او د زرکو پر ځای
د هر آواز سره واخ واخ پورته کړي

واشنګټن ۱۲/۱۴/۱۹۹۵

(c) ketabton.com: The Digital Library

د توپان شپه

ما د ساحل له غېږې وخوځوئ
زه په دې توره هولناکه شپه کې
په دې تورتم کې د سېليو او ځپو پر اوږو
د دې وحشي سمندر غېږ ته ورځم
چې د درياب ساړه تياره کوګل کې
يوه بېړۍ له انسانانو ډکه
ياغي موجونو او ځپو کې ګير ده
زه يې د زړه په غوږو
دلته له ليري څخه
د ماشومانو او بې وسو ترهېدلو ښځو
چيغې نارې او غلبلې اورمه
زه د بې وزلي مور د څنګه سره
يوه ماشومه وينم
لکه ويشتلې وارخطا کوتره
چې سر تر پايه رېږدي
او د برېښنا له پړکه و وېرېږي
د ترهېدلي مور تر شا پټېږي
او توري وريځې، توره شپه او دا بې‌رحمه آسمان

(c) ketabton.com: The Digital Library

د بې پناه بېړۍ په جنګ وتلي
آسمان غړومبېږي لکه وږی هیبتناکه زمری
او د ژلیو او سیلۍ د زوره
د سمندر له سینې وخوځېږي
لکه د غره په شاني لويي څپې
د بېړۍ والو واوېلا پورته سي
د بې اسرې خلکو غوغا پورته سي
زه به ورځم
هرو مرو به ورځم
او دا د مرګ څپې په سترګو وینم
زه دا بېړۍ چېرته ژغورلای نه سم
هغه ماشومه خلاصولای نه سم
د دې څپو لامبو وهلای نه سم
خو زه ورځم
هرو مرو به ورځم
غواړم کیسه د قهرېدلي آسمان
د هیبتناکه خروښېدلي توپان
د څپو غېږ کې د بې وزلي انسان
درته را ورسوم
اې د ساحل او د محل وګړو
له جنتي سکونه مستو لېونو ملګرو

(c) ketabton.com: The Digital Library

اې له سیلیو له توپانه بې خبرو خلکو
دا زما چیغې د رسېږي کنه
د خدای د پاره لږ څه رحم وکړئ
په دې بېړۍ کې مو خپلوان ډوبېږي
رقیبان نه دي قریبان ډوبېږي
او که توپان کرارولای نه سئ
که دا بېړۍ را خلاصولای نه سئ
نو په قاه قاه ورته خندېږئ خو مه
نو پر ساحل ورته نڅېږئ خو مه

ویرجینیا ۱۲/۲۸/۱۹۹۴

(c) ketabton.com: The Digital Library

د جانان تصویر

ما ته مي سل ځله رويبار ويلي
چي هغه ستا د شاپېريو ارم
اوس د دېوانو پېريانانو شيطانانو کور دی
اوس يې ړبوې د توري شپې بلاوي نه تښتوي
اوس د رباب او د شهباز له جنګه
اوس د مستانو د پيالو له بنګه
اوس د جامونو او پيالو له ګړنګه
نازکو پښو کي د پايزېب له شرنګه
د شپې له سترګو تياري نه ټولېږي
او هغه ستا د جانان ټولي کوڅې
چي تا يې خاورو ته سجدې ور وړلې
چي هري تيږي ستا له ترږو قدمونو سره
د ازلي پيوند خپلوي درلوده
د غمازانو د پيرو ړکي دي
لاري يې ټولي له اغزو ړکي دي
او هغه ستا د شعر او نظم خالق
ستا د غزل ستا د خوبونو او خيالونو جانان
چي تا يې خپلي بې هنره ګوتي
د تصويرونو په ايستو وچي کړې

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې تا یې پښو کې د ځوانۍ ورځې دانه دانه کړې
ستا په نامه لېونی نه پېژني
ستا له نغمو سره خپلوي نه لري
ستا د غزل په ژبه نه پوهېږي
رنګ یې بدل زړه یې بدل مینه پردۍ غوندې ده
او تش یو نوم ستا د جانان پاته دی
ما د رویبار خبري وژړوي
دانه دانه اوښکې راوڅځوم
د آیینې مخې ته ودرېږم
په هره اوښکه کې تصویر وینمه
د خپل جانان او د جانان د کوڅې
دا اوښکې زما دي دا تصویر مې خپل دی
وصل خوښي بېلتون او ویر مې خپل دی

۹/٦/۱۹۹٦

(c) ketabton.com: The Digital Library

د رڼا څاڅکی

دا شعر د برطانيې د شهزادګۍ (ډيانا)
د مرګ په شپه ليکل سوی دی.

د خـدای لـه ښـکلو هنرمنـدو ګوتـو
د تيـارې غېـږ تـه رڼـا وڅڅېـده
د تـورې شـپې پـر کرغېړنـه لمـن
د عـرش د سـتورې ښـکلا وځلېـده
تـور د شـيطان لـښکريـې وتـوراوه
د فرشـتو صــفونه وخوځېــده
څـو ماښـامونه د ابلـيس پـر ګوتـو
د رسـوا شـمعې لمبـه وسـوځېده
د بـد رنګيـو د دېوانـو پـر ښـار
د شـاپيرۍ پلوشـه وغورېـده
د غـم پـه خونـه کې نغمـه نغمـه سـوه
او ښـکه لـه نيمـې لارې وګرځېـده
د چـا رنځـورې شـپې يـې وپوښـتلې
پـر هېـرو شـونډو مـستي ومـسېده
خدای تـه پـه کـار سولـه د حسن ځولۍ
د فرشـتو لـه کـوره تللـې غـوټۍ

(c) ketabton.com: The Digital Library

د آدم لــــــور او د حــــوا نـــــاوکۍ
د جنتونـــــــو راوتلــــــې شـــــهۍ
نــوري دي نــه بړدي پــر اغزنــه مځکــه
لــه نــوره جــوړي سـپيني سـپيني پـاپۍ

بــس يــوه شپه تــوره تيــاره خپـره سـوه
د عزراييـــــل لاســـــونه وښـــــورېده
د خـــداى لـــه ګوتـــو څڅېـــدلې رڼـــا
پــه تــور توپــان کــي يــو ځــل وځلېــده
ولــي تيــاره ســوه شمع څــه سـوه څـه سـوه
لـــه ښـــاراو کلـــي چيغـــه وپاڅېـــده

د تورتمونـــــو لـــــه کونجونـــــو څخـــــه
د تورتمونـــــو لـــــه لـــــه غـــــارونو څخـــــه
د هېبتناکـــــه ســـــمندر لـــــه څپـــــو
د پيريانـــــانو لـــــه ځنګلونـــــو څخـــــه
د شـــــيطانانو آوازونـــــه راځـــــي
ږغ د ســـــورنا او د ډولونـــــو راځـــــي
لـــه هـــر آوازه يـــې راځـــي دا وينـــا
وايـــي ژونـــدۍ دي وي تيـــاره پـــر دنيـــا
دا د شـــــيطان پـــــه قوالـــــه ده ځمکـــــه

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا د دېوانـــو ميراثـــه لـــه پخـــوا
دې د ابلـيس پـه کـور کـي نـه چليــږي
د خـــداى لـــه ګوتـــو څخېـــدلې رنـــا

ويرجينيا ۹/۴/۱۹۹۷

(c) ketabton.com: The Digital Library

د هستۍ مستي

پرېږدئ پرېږدئ زما لاسونه زه اورونه په لړمه
زه په سوي مذهب پوه يم زه دوږخ ځانته کرمه
زه د خضر چينه سوځم نړوم د کوثر غاړي
زه له مړه ژوندونه موړ يم ما ژوندي لحد ورغواړي
زه د مست ګرداب په غېږ کي لا موجونه ويښومه
زه په ستوني د ښامار کي مرګ له خوبه پاڅومه
زه په زړه د جهنم کي انګارونه لټومه
اهريمن را پاروم لا يې ځانته قهرومه
پرېږدئ پرېږدئ زما لاسونه زه اورونه په لړمه
زه په سوي مذهب پوه يم زه دوږخ ځانته کرمه
پرېږدئ روڼي دا تياري کو پرېږدئ پې کو دا مزلونه
ټول په ګډه سره لمبه سو او روښان کو رباتونه
راځئ لنډي کړو دا لاري ورهوار کو کږليچونه
د ژوندون د پاره ومرو څو ژوندي کړو لحدونه
په دې هېرو خرابو کي د هستۍ مستي آغاز کړو
دا د مرګ شپلۍ رڼا کو پکښي کوک د ژوندون ساز کو
زه شاعر يم د دې مېني زه سکوت ورماتومه
زه هاتف د ژوندۍ چيغي زه دا مړي ويښومه

اګست ۱۹۷۹ کابل خيرخانه مېنه

(c) ketabton.com: The Digital Library

معصومې

چېرته د مني مازيګر د سمندر پر غاړه
يوازي زه او ته وای
او ننداره مو د موجونو کړلای
لمر د رخصت په وخت کې
د سمندر پر لمن تخم د طلا شيندلای
او څو شېبې وروسته د شپې اژدها
د سمندر له غېږې وړلای طلايي خمونه
وړو او لويو څپو
د ساحل غېږې ته په منډو منډو
را رسولای د درياب له توپاني کوګله
د هېبتناکه تلاطم خبري
او دلته تا د يوې ګاري تر څنګ
له خپله ځانه بې خبره غوندي
وربښميني څوټي وای سپارلي بازيګر نسيم ته
تا د موجونو ننداره کولای
او ما دي غېږه کې کتاب ويلای
نه د امام، نه د خيام، نه د رستم پهلوان
نه د نشې، نه د خمار، نه د مستيو داستان

(c) ketabton.com: The Digital Library

نه د بلبلي، نه د شمعي او بورا خبري
کتاب د خپلو لېونو خوبونو
پر وركو لارو د خيالي ګامونو
مياشتي كلونه پخوا
ما دغه غېږه كي خوبونه كول
او د ځوانۍ نشه كي
راڅخه ورک و ستا د سترګو خمار
زما معصومې زما ښايستې معصومې
كشكي چي ستا بهار ته نه راتللای
د زمانې د خزانونو سيلۍ
كشكي چي ستا پسرلي نه ليدلای
ژړي ګلونه او زهيري غوټۍ
كشكي چي تل دي پر سرو شونډو باندي
د ميني مسته نغمه ګرځېدلای
كشكي چي تل دي په تود ه سينه كي
زما د خيالونو پانوس بل ساتلای
او ستا د ويښو شپو له وهمه څخه
د زمانې داړه مار نه لوټلای
زما د ځوانۍ د شپېو دنګه ماڼۍ

ويرجينيا (امريكا) ۱۹۹۳– ۵– ۱۰

(c) ketabton.com: The Digital Library

پرېشان خوبونه

زه چي دا ټوله سره شپه ستا پر مړوند بيده وم
او ستا په سپينه پسته غېږه کي مي
په اوښتو را اوښتلو خولې ستړي کړلې
ته وا مين و د ازل د ورځي
لکه د ميني جل وهلي تږي
د يوه بل په غېږه نه اوبېدو
او چي سهار د لمر زرينو وړانګو
د شپې پر سترګو باڼو وړپاوه
او د ګلونو له ګېډيه شبنم کډه وکړه
نه ستا په غېږه کي زه اوښتلم
نه زما له غېږي ستا آواز خوځېدی
د پردېسۍ کټ مي اغزی اغزی سو
خيال مي زخمي زخمي سو
شپه له خوبونو سره والوتله
او بيا د تل په شان يوازي سومه
بيا هغه زه هغه زاړه هغه اغزن خيالونه
هغه اوږده هغه ناکام هغه خيرن چرتونه
هغه ترخه د کاشکي کاشکي ناپايانه لړۍ
هغه د عمر په محبس کي زنداني آهونه

واشنګټن ۴/۱۱/۱۹۹۷

(c) ketabton.com: The Digital Library

ویاړ

څومره شېريني دي د جنګ د ميدانونو کيسې
څـومره آسـان دي د شـاباس او آفـرين ږغونـه
څـومره خـوږې دي د مېړونـو د مـردۍ خبـري
د اتلانـــو د ســـرونو د بـــازار نکلونـــه
څه پـر غوږونـو ښې لګيـږي پخوانۍ سندري
د مـستو پېغلـو پـه اتـڼ کـي د زمـرو نومونـه
پـه څـه غـرور د شـهيدانو تـر مـزاره ورځـي
د ښايـستو نجونـو ټـولۍ ګېډۍ ګېډۍ ګلونـه

خـو چـا پوښـتنه لـه شـهيده د زخمونـو کـړې؟
چـا لــه اتـل سـره خوالــه د پرهـارونو کـړې؟
چا يې د مرګ پر پولـه سترګو تـه يو ځل کتلي؟
چا يې پـه سترګو کي کيسه د ارمانو ليدلې؟
چـا د شـهيد د بـوري مـور سـوی کوګـل کتلـی؟
چا د ښايستې سرتوري کونډې وران اوربل کتلی؟
چـا پـه سينه کي د مرګي د ګـولۍ زور ليدلی؟
چــا د زرګونــو ارمــانو ســوځلی کــور کتلـــی؟
چــي زولنــو او ځنځيرونــو تــه نظمونــه ليکــي
هغـه شـاعر د سياه چـالونو سـرې شـپې ليـدلي؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

د لړمانو په کاله کې يې خوبونه کړي؟
وچو هډو يې د نېښونو سلسلې څکلي؟

د هوښيارانو دا يوه خبر مې نه هېرېږي
"مځکه هغه سوځي چې اور ورباندي ولګېږي"

ويرجينيا ۱۲/۲۷/۱۹۹۸

(c) ketabton.com: The Digital Library

تیاره تصویر

ته چي په نیمه شپه کي غلې غلې
زما د خیالونو تر جنته راځې
او زمونږ تازه تازه ګلونه
د پښو آواز دي نه وي
خو له تصویره دي تیارې را اوري
زما د زړګي دپاره خپله سینه
تنګه سي، توره سي، اغزي اغزي سي
په رېږدېدلو لاسو
موږم بې واکه، ترهېدلي، خوبولي سترګي
ستونی مي ډک سي
وایم چیغي کړم ګرېوان وشلوم
په خیال کي وینمه تصویر د جانان
چي له سرو شونډو یې څک څک راځي کوتلي ویني
زه لېوني خو نه یم
که نه دا څوک یې چي دي نه پېژنم
او ته مي هره شپه
د تنهایي رنګین رنګین خیالونه
د مرګ او ویر په چیغو وتوروې

ویرجینیا ۲/۲۸/۱۹۹۴

(c) ketabton.com: The Digital Library

مورته

ستا له قسمت سره د میني پټ ځنځیر تړلی
موري له تا سره د ویښو شپو تصویر تړلی
ستا له انځور سره ملګري دي رنځور کلونه
ستا د ژوندون له هري شپې سره شوګیر تړلی
هسي دي نه کړل جنتونه تر پښو لاندي خالق
ستا له رضا سره د هر بنده تقدیر تړلی

راته یادیږي دي رنځوري خوبولي سترګي
شپه تر سهاره دي په جار او په قربان غوښتمه
راته یادیږي نیمي شپې د الاهو سندري
چي زمزمه به دي کوله زه دي ځوان غوښتمه
تا په سیالانو په همزولو کي سرلوړی غوښتم
تا له خالقه لکه ستوری پر آسمان غوښتمه
چي دي زانګو کي زما تندی او زما فالونه کتل
پر هر میدان دي بریالی او قهرمان غوښتمه
تا مي په لاس کي د احمد او محمود توره لیده
یو ځل دي بیا پر پاني پت او اصفهان غوښتمه
تا مي د پیغلو په سندرو کي کیسې غوښتلې

(c) ketabton.com: The Digital Library

مګر له توري د ظالم دي په امان غوښتمه
زما له سایې دي د مرمیو سیوری لیري غوښتی
ژوندی دي غوښتم د پلو دي نګهبان غوښتمه
موري پوهیږم چي پر سره کفن دي نه وم پیرزو
مګر تهولۍ کي د غازیانو دي روان غوښتمه

تا وې چي زما د زوی د توري له هیبته څخه
د خلکو زړونه په لړزه سي له کڅونو پرېوزي
تا وې چي زوی مي لکه باز پر لوړو څوکو ګرځي
چي له حملو یې کرګسان له ګړنګونو پرېوزي
سي یې له ډاره د غلیم په زړه کي ویني وچي
له خرخښو یې د چا توري له لاسونو پرېوزي

زه نه د جنګ نه د میدان سوم نه د تورو سومه
لکه شاعر هدیرې ژاړم جنازې ژاړمه
په خوب او خیال کي مي کوثر کوثر وطن ګورمه
پر دېسو ګوتو کي سپېرې تشي پیالې ژاړمه
د عزیزانو کډې ووتې له ښاره څخه
د بې وطنو توري ورځي سرې شپې ژاړمه
په ورکو لارو تورو شپو کي بې منزله کډې
دا بې جرسه بې سالاره قافلې ژاړمه

(c) ketabton.com: The Digital Library

دلته په غېږ کې د ساحل د سودايي په رسم
په توپانونو کې بېړۍ وينم څپې ژاړمه
د خيال پر کور مې د مرميو بارانونه اوري
موري کابل مې اوراخيستى دى لمبې ژاړمه

موري د تورو ميدانونو ته ورتللاى نه سم
د فرښتو په شاني مېندې ژړولاى نه سم
زه د بازانو له ځالې څخه راغلى نه يم
مرګ د کوترو په سېلونو ګډولاى نه سم
ما ستا په غېږه کې يوازې مينه وڅکله
اوس مې په وينو کې غضب راويښولاى نه سم
تا راته زر ځله کيسې د عرش د خداى کړې دي
ياغي تندى مې بل څښتن ته لګولاى نه سم
تا مې په وينه کې د مينې ډېوې بلې کړلې
د چا د شپو بلې ډېوې خاموشولاى نه سم
تر څو مې ستا د الاهو زمزمه غوږ کې ګرځي
د چا په شونډو د للو نغمه وژلاى نه سم
زه دې د شنو جلګو شپېليو لره و روزلم
ملامت نه يم که نن اور ته ګډېدلاى نه سم

(c) ketabton.com: The Digital Library

که د غلیم په وینو سره توره مې رانه وړله
موري د ورور په وینو سره لاسونه نه لرمه
که مې د ښمن ته جنتونه سره تبې نه کړله
د خپل بابا په هدیره کې لمبې نه کرمه
که پر د ښمن باندې مې میندې بورې کړې نه دې
په خپلو کلیو کې د ساندو تخم نه شیندمه
که د دوی کونډې مې په وینو ژړولې نه دې
د خپلو کونډو پر پوړنې یرغل نه وروړمه

که د ناموس د غلیم خویندې مې سرتورې نه کړې
پر غلیمانو مې د خویندو ستر نه پلورمه
که پاکه خاوره مې په سرو وینو رنګینه نه کړه
خپله کعبه د عرش د خدای د ښمن ته نه سپارمه

که مې له وینو سره غاټول راټوکېدلي نه دي
د خپل ټاټوبي پر ګلځانګو مرمۍ نه اوډمه
که مې سینه په سرو ګولیو غلبېل کړې نه ده
ستا نازولې په ژوندوني ګور ته نه لیږمه

(c) ketabton.com: The Digital Library

که خپل مورچل مي په سروويښو لمبولی نه دی
ستا د پلو د دښمنانو سنګر نه ساتمه

ځم چي شنوا کړم د کږدیو د کڼو غوږونه
لا مي په وینو کي بخري سته لا اور پاته دی
راپاڅوم له درانه خوبه دا ویده وګړي
چي په سینه کي د یوې غلبلې زور پاته دی
موري ایمان مي راته وایي چي سبا مي خپل دی
چي یې په غرو کي یو افغان پاته یو کور پاته دی

ویرجینیا ۵/۷/۱۹۹۸ د مور د ورځي په مناسبت

(c) ketabton.com: The Digital Library

غزلې او سندرې

(c) ketabton.com: The Digital Library

یو تـه نه یې پر هر چا مي شک پیدا سو
پـر دنیـا او مافیهـا مـي شـک پیـدا سـو
غل خو نه یې چي په نیمه شپه کي راغلې
د جانـان خیالـه پـر تـا مي شک پیدا سو
کـرۍ شـپه شـمع بلیـږي پـتڼ ګرځـي
پـر لمبـه او پـر بـورا مـي شـک پیدا سو
هـر کلنـګ سـو د فرهـاد پـه نامـه پورتـه
پر مجنـون او پـر لیلا مـي شک پیدا سو
د جـلاد پـر بـاڼو او ښـکه را ښـکاره سـوه
پـر ازل او انتهـا مـي شـک پیـدا سـو
د ابلـیس پـر ګوتـو سـتړي تـسپې اوړي
پر قسمت او پر قضا مي شک پیدا سو
شـیخ پـه لـو ږیـره د حـق نـارې وهلـې
د منصور پـر مـدعا مي شک پیـدا سو
نـن زاهـد لـه جهـاني سـره ژړلـه
پر هر قـول او رشتیا مي شک پیدا سو

ویرجینیا ۱۱/۲۱/۱۹۹۷

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې د حسن شور ماشوريې محشر وسو
پـه کـاږه کاتـه يـې کـور د مجمـر وسـو
چـې پـه ذکـر يـې خلـوت بتکـده کيـږي
د هغـه صـنم پـه يـاد مـې ځګـر وسـو
چې د زلفو شپې يې خال په غېږ کي وا خيست
د فلـک پـه شبـستان کـي قمـر وسـو
تبـسم يـې د غوټيـو خولـه کـړه پټـه
د ښـکلا هجـوم يـې کـور د آذر وسـو
نـيم سـېراب يـې د لالـه سينه داغـي کـړه
د فـردوس پـه خُـم کـي جـام د کـوثر وسـو
چـي پـه تـوريې جهـاني دوږخ تـه کـش کـړم
د هغـې مينـې پـه اوريـې منبـر وسـو

کابل پښتو ټولنه ۱۳۵۴ لمريز کال

(c) ketabton.com: The Digital Library

✲

په ویر کي د بېلتون چي په غوغا راسره نه سي
منصوره چي شریک مي په لیلا راسره نه سي
ما پرېږده چي مي اوښکي د تقدیر پر لمن څاڅي
تر سترګو دي واری سم په ژړا راسره نه سي
جانانه زما جنون ته ازل هسي لېوني دی
ملګری په سفر کي د صحرا راسره نه سي
له سترګو يې بېرېږم هسي نه نظر مو نه کي
په مخ کي د رقیب چي په خندا راسره نه سي
جنونه که په غاړه کي ګرېوان درته په کار دی
زما شپې د لېونتوب دي چي تنها راسره نه سي
زخمونه پښتانه دي مالګي لپي لپي راوړه
قسمته مروره چي پخلا راسره نه سي
د سترګو اشارو ته د رقیب سترګي ځلور دي
ما ستا په تهمت وژني ته رسوا راسره نه سي
نصیب رنځوري شپې د جهاني په نامه کښلي
طبيبه ته بدنامه په دوا راسره نه سي

۱/۱۵/۹۴

(c) ketabton.com: The Digital Library

✵

پناه تـه لـه ناکامـه توپـانو راوړی یـم
ملګـرو دې محـل تـه زلزلـو راوړی یـم
صیاد مې پر زګېروي باندې مین سو توره بخته
قفس تـه مـې خوږمنـو غلبلـو راوړی یـم
قسمت مـې لـه وزر سره اورونـه دې ګنـډلي
یـارانو دې انګـار تـه زولنـو راوړی یـم
یوه شېبه مـې پرېږده زنګوم سترې خوبونـه
سـاحله تـر لمنـې دې څپـو راوړی یـم
کلونـه لکه اوښکې د ګرېوان پـر لوري ولاړل
مرګیـه نـن دې غېږې تـه سلګو راوړی یـم
زخمي اوښکې مې نه دې د ناسور له پرهارونو
دیـدن تـه دې حبیبـه بهـانو راوړی یـم
دا لار مـې د بڼـو پـه څوکـو نـه ده پیـدا کـړې
جانانـه تـر منزلـه دې سجدو راوړی یـم
لا ولـي مـې پـه لاس کې پیمانې پـه کاڼو ولـې
زاهـده دې مقـام تـه خـو توبـو راوړی یـم
سـرابه جهـانې دې پـه دام نـه دی کـښېوتلی
کـوثر تـه د نـصیب هېـرو وعـدو راوړی یـم

(c) ketabton.com: The Digital Library

✵

نصیب د تورو شپو مې د دې ښار لیدلی دی
دا رنګ مې په تندې کې د رویبار لیدلی دی
په کومه ژبه وستایم د تورو زلفو څوکې
د خیال په خزانو کې مې ښامار لیدلی دی
ملګرو د خوبونو تعبیرونه به مې څه وي
په صف کې د یارانو مې اغیار لیدلی دی
تر څو په پلوونو پټوې د رقیب سیوری
جانانه ما یې پل پر د غه لار لیدلی دی
لا زما له ستوني ولې د هوس ترانې غواړې
شهباز مې ستا په کلي کې سنګسار لیدلی دی
له هوډه به وانه وړمه زاهده مروره
ما ستا په جنتونو کې انګار لیدلی دی
پر لاس د جهانې دې ولې ستړي کړه فالونه
پر پاڼه د ازل مې قسمت خوار لیدلی دی

واشنګټن ډي سي ۹/۲۹/۱۹۹۷

(c) ketabton.com: The Digital Library

✵

د ویښو شپو زړه کې لمبې تېرېږي
یا د یادونو قافلې تېرېږي
بوډۍ ځواني مې په نظر نه ورځي
ښکلې په وار جوپې جوپې تېرېږي
باده د خدای د پاره تم سه دلته
تر پلو لاندې پښتنې تېرېږي
ورو ورو د اوښکو په ګامونو راځه
ستا د خیالونو جنازې تېرېږي
مرګه ظالمه چې نظر مې نه کې
څو ښکلې شپې لکه شېبې تېرېږي
د افلاطون هنره تښتې ولې
د لېونیو زولنې تېرېږي
شیخه غوږونه دې کاږه ګرځوه
د مطرب ګوتو کې نغمې تېرېږي
زاهده سر تر نوکه سترګې سولې
د ښکلیو نجونو سلسلې تېرېږي
جهاني بیا کله توبې ماتوو
زلمې کلونه لکه شپې تېرېږي

واشنګټن ۱۹۹۷ د ډسامبر دېرشمه

(c) ketabton.com: The Digital Library

✵

ملګرو ځو به د خمونو لاري بندي سولې
پر تېږو شونډو د جامونو لاري بندي سولې
فرهاده اوس به د شېريني مزل چېرته وهې
پر کلنګونو دي د غرونو لاري بندي سولې
پر خزانه د ښامارانو پيره ودرېده
راځئ په غلا د ديدنونو لاري بندي سولې
سوړ ميه اوس د افسانو تخمونه چيري لونې
چې د کيږدۍ د ماښامونو لاري بندي سولې
زلمي به نه شمېري لحظې د انتظار پر ګوتو
چې پر پېزوان د ګودرونو لاري بندي سولې
نور دي درخو په نقابونو کې ځواني تېروي
د آدم خان د ربابونو لاري بندي سولې
د سيتارونو له خالي کوګله ساندي اوري
د ترانو پر شهبازونو لاري بندي سولې
نسيم پرون د پسرلي جنازه وايستله
زموږ په وطن کې د ګلونو لاري بندي سولې
پتنګه بل چيرته سينه پر لمبه وسولوه

(c) ketabton.com: The Digital Library

زمونږ پــر ما ښام د پانوسونو لاري بندي سولې
سپرليه غبــږه کــي دي وســاته ځــولی ګلونــه
پــر دې بېــديا د بهــارونو لاري بنــدي ســولې
لــه خزانونــو تورېــدلی بلبــل نــه راځــي بيــا
پــر دې چمــن د بهــارونو لاري بنــدي ســولې
جهاني ستا يې په تندي کي دي زخمونه کښلي
چــي پــر طبيــب د مرهمونــو لاري بنــدي ســولې
واشنګټن ډي سي ۸/۳۱/۱۹۹۸

(c) ketabton.com: The Digital Library

درد مي له سينې نه بهر چېرته ځي
ستا د تورو سترګو اثر چېرته ځي
زه په خپل اختيار درته راغلی يم
نور له دې زندانه خبر چېرته ځي
ميني ته ولاړ دي جلادان د وخت
ښکلي به پر لور د ګودر چېرته ځي
شيخه ريشتيا وايمه معذوريمه
ډله د شيطان کي کوثر چېرته ځي
خدايه دا سزا د کومي ورځي ده
شپو له پاسه شپې دي سحر چېرته ځي
زه خو يې ګرېوان مخي ته نه وينم
خدايه دا د اوښکو لښکر چېرته ځي
ژوند له حادثو سره پېيلی دی
دلته له ساحله خطر چېرته ځي
څو به جهاني له لاري وګرځي
ستا په نوم ليکلی سفر چېرته ځي

ويرجينيا ١/٢٥/١٩٩٨

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ښو پر څوکه ژوند دی پاتېدلای سم که نه سم
لکه او ښکه پر باڼو دي رغړېدلای سم که نه سم

د سرکښي ځوانۍ باز مي په رضا دام ته درلوېږي
پټ په خيال کي دي په زلفو زنګېدلای سم که نه سم

د پردۍ نشې مستي ده چي په سترګو کي يې وينې
شپه لا ځوانه ده يارانو نور چښلای سم که نه سم

د اجل قاصد راغلی د ځوانۍ پولي ته پرېووت
وايه بيا دي نرۍ شونډي مچولای سم که نه سم

د تقسيم په آينه کي ځان ته ګورمه تا وينم
د تقدير له ځنځيرونو خلاصېدلای سم که نه سم

ستا محفل کي شمع نسته زما وزري لمبې غواړي
دا يو څو خاموشي چيغي درلېږلای سم که نه سم

چا پرون راته ويله چي شهباز خاورو ته سپارې
د مستۍ په هديره کي نڅېدلای سم که نه سم

دوږخي خيالونه مړه سول جنازې يې اوښکي يووړې
څه دي رايه ده زاهده سوځېدلای سم که نه سم

د مورچل د پيغور غشو دواړي سترګي راړندې کړې
پښتني نور دي پلو ته درکتلای سم که نه سم

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ځوانۍ مستي شېبې مې د ديدن سراب الوۍ کړې
په کوڅه کې دې جانانه ښخېدلای سم که نه سم
هسکه غاړه د غرور مې د تسليم په توره پرې کړه
جهاني دې اوس قدم ته پرېوتلای سم که نه سم

واشنګټن ډي سي ۱۱/۱۲/۱۹۹۶

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا ميکده په نڅېدلو ارزي
ساقي دا جام دي په چښلو ارزي
چي لېوتتوب ته عقل وتخنوي
دا زولنې په شرنګېدلو ارزي
چي زړه ته خيال د سرکو شونډو راوړي
دا شنې پيالې په تشولو ارزي*
چي توروي د کوڅې کاڼي شګي
دا سوي چيغې په وهلو ارزي
چي يې کيسې د مينې تخم کري
هغه وزر په سوځېدلو ارزي
د کوه طور د لاري ستړی نکل
جانانه ستا په اورېدلو ارزي
ستا له خوږو خوږو پلمو وګرځم
وعدې دي ټولي په منلو ارزي
ستا په جلوه د سوځېدو په اميد
ژوندون په تمه تېرولو ارزي

* حميد:
دا زما له غمه شين زړه پکي خيال د يار د شونډو
هسي رنګ زيب و زينت کا لکه مى په شنه پياله کي

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې جنازه مې ستا کوڅې ته دروړي
دا انتظار خو په کولو ارزي
مرګ ایله اوس یې په قدر پوه سوم
دا توري شپې په سپینولو ارزي
چې جهاني د جانان غېږې ته وړي
هسې خوبونه په لیدلو ارزي

واشنګټن ډي سي
۱۱/۱۶/۱۹۹۷

(c) ketabton.com: The Digital Library

د جانان په تور اغيار نيولی ښه يم
ستا محفل کي لکه خار غندلی ښه يم

ما ته مه ښيه نخرې د پاړوګانو
زه د تورو زلفو مار چيچلی ښه يم

د سجدې تمه به نه کوې نمروده
زه خليل يم په انګار سوځلی ښه يم

زما يوسفه سر مي زر ځله درجار سه
په بازار کي خريدار منلی ښه يم

کاڼي مه راته راښکاره لېونتوبه
د دې ښار څخه هوښيار وتلی ښه يم

چي اوبه مي د اغيار په کوثر نه کې
په سراب کي انتظار وژلی ښه يم

زه يې پېژنم رقيب دی طبيب نه دی
مرهم ليري که پرهار خوړلی ښه يم

د بد مستو له مستيه مي زړه شين دی
انجمن کي دي خمار وهلی ښه يم

جهاني ته لاري مه ګوره د تېښتي
زه د حق په نوم پردار ختلی ښه يم

(c) ketabton.com: The Digital Library

ويرجينيا ١٩٩٧/دسامبر ٢٠

(c) ketabton.com: The Digital Library

جانانه زړه مي ستا کوڅې ته له در تلو صبر سو
ستا په انګړ کي مي تندی له لګېدو صبر سو
زما له زلميو ورځو ولي کساتونه اخلې
بوډی زاهد په سپينه ږيره له توبو صبر سو
چي دي محفل کي له پانوسه لمبې وشړلې
پتنګ تياره کفن کوي له سوځېدو صبر سو
چي جنازه دي د مطرب له کوره پورته کړله
شهباز نری فرياد کوي له شرنګېدو صبر سو
اوس مي د ښار په دروازو کي کاڼي نه پېژني
عقله راځه چي لېونتوب له زولنو صبر سو
نور به مي سيوری د رقيب توري ته نه وي ولاړ
کيسه مي هېره که زما نکل دي له شپو صبر سو
زه دي له ښاره جهاني رنګه راووتلم
ستا په مالت کي مي آواز له خپرېدو صبر سو

ويرجينيا ۵/۱٦/۱۹۹۸

(c) ketabton.com: The Digital Library

✵

چـي ګونـدی تـه مـي راغلـی د غـرور دی
دا فلـک لکـه چـي زمـا سـره تربـور دی
چـي سـجده يـې د غـرور لـه زور تـښتي
نـن لـه هـسکه ګـدايي کـوي مجبـور دی
څـه لمبـې لمبـې نـارې وهـې آسـمانه
دا وطـن چـي پيـدا سـوی دی تنـور دی
دلتـه هـره زولانـه کـي مجنـون اوسـي
هـر آواز چـي در رسـيږي د منـصور دی
يـا د دار لـه سـره چيغـي پورتـه کيـږي
يـا موسـی پـر کنګـره د کـوه طـور دی
خـوني نـه يـم پـښه نيـولی چـي را نـه سـې
دا مـي لاس د خپـل قاتـل پـه وينـو سـور دی
سـتا د تـوري تـر سـايې لانـدي زمـری سـو
رقيـب کلـه دونـه نـر دونـه بـاتور دی
د رقيـب کـوثر مـي ليـري کـه لـه مخـي
د رويبـار پـه خولـه انګـار راتـه منظـور دی
عزراييلـه لاس دي جـار سـم مهلـت راکـه
د رقيـب زکنـدن وينمـه ضـرور دی

(c) ketabton.com: The Digital Library

په تسل مې علاج نه کيږي يارانو
چې طبيب مې له کتو څخه معذور دی
جهاني له يوه غشي فرياد نه کړي
دلته هر زخم چې اړوې ناسور دی

واشنګټن ۹/۲/۱۹۹۸

✡

يوه لحظه دي مخ ته ودرېدم خداى په امان
پردېسو هيلو ته مي وژړېدم خداى په امان

زه لکه اوښکه بيا مي تمه د راتللو نسته
پر ښايسته باړخو دي ورغړېدم خداى په امان

که مي غرور که مي ځواني وه نذرانه مي کړله
پښو ته دي ولوېدلم ورژېدم خداى په امان

ستا د شغلې بلاګردان سوم د پتنګ په رسم
تر سر دي وګرځېدم وتپېدم خداى په امان

ستا د نامه مينه مي وکرل د مرګ تر پولو
د دار په پړي درته ونڅېدم خداى په امان

پر سر مي بلي کړې لمبې چي لاري ورکي نه کم
چېرته پردي ولات کي وسوځېدم خداى په امان

زه د ګلونو په بستر کي نصيب نه منلم
لکه شبنم د رڅخه وغورځېدم خداى په امان

پوه سوم چي نوري مي د پلونو نخښي پاته نه دي
زه لکه سيوري دلته وهستېدم خداى په امان

بيا به مي نوم د چا ماشوم خوبونه نه زنګوي
لکه کيسه له ياده ووتلم خداى په امان

نور جهاني ستا د محفل د يادو لو نه دى

(c) ketabton.com: The Digital Library

(c) ketabton.com: The Digital Library

یوې برېښنا په شاني وځلېدم خدای په امان

ویرجینیا ۷/۲/۱۹۹۵

(c) ketabton.com: The Digital Library

✵

خالي دي میکدې نه سي چي زه بیرته راځم
خماري دي پیالې نه سي چي زه بیرته راځم
یوسف مي د خوبونو د تعبیر پر لارو ورک دی
رڼا ورځي دي شپې نه سي چي زه بیرته راځم
لښکر د رقیبانو مي په سترګو دی لیدلی
کوڅې دي هدیرې نه سي چي زه بیرته راځم
قاصد راته ویله چي زما مینه دي پردی کړه
پښېماني دي وعدې نه سي چي زه بیرته راځم
وعده مي په سکروټو کي منزل ته رسېده وه
دا سرې لمبې سړې نه سي چي زه بیرته راځم
قسمت مي وزرونه ستا محفل کي دي سوځلي
دا شمعي دي تیارې نه سي چي زه بیرته راځم
جنون مي ستا په کلي کي باران د کاڼو غواړي
خالي درنه کوڅې نه سي چي زه بیرته راځم
جانانه ستا په سترګو لندوم دا توري لاري
تیاره درنه ډېوې نه سي چي زه بیرته راځم
پر سر درسره ځمه چي تنها مي خوشي نه کې
رواني قافلې نه سي چي زه بیرته راځم
ازل او جهاني دی لېوتتوب سره منلی

(c) ketabton.com: The Digital Library

بېغمـــه زولنـــې نـــه ســـي چـــي زه بيرتـــه راځـــم

واشنګټن ۶/۲۸/۱۹۹۷

(c) ketabton.com: The Digital Library

خمار مې نه ماتېږي شرابونه بېګانه دي
ساقي راته اشنا دی خو جامونه بېګانه دي
پښېمانه درته نه یم بدګومانه راته نه سې
جنونه ته مې خپل یې ځنځیرونه بېګانه دي
سجدې ته یې د یار کوڅې ته نه یمه بللی
پردی قاصد راغلی پېغامونه بېګانه دي
پتنګ په دې محفل کې وزر نه سې خپرولای
لمبې پکښې سرېږي پانوسونه بېګانه دي
دې ښار کې ربابونه د سنګسار په غېږ کې غواړه
نغمې ګوتې کې ژاړي شهبازونه بېګانه دي
لښکر د غمازانو دي له کومه رابللی
جانانه ستا په کلي کې مې پلونه بېګانه دي
چې زما د لېونو چیغو جواب ورسره نسته
یا زه یم بدل سوی یا دا غرونه بېګانه دي
غرور مې له ناکامه تش آسمان ته کچکول نیسي
ازل خو داسي نه و قسمتونه بېګانه دي
ستا دم د مسیحا دی زه منکر وربانديي نه یم
طبیبه لاس دي جار سم پرهارونه بېګانه دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

سـجدې د جهـاني پـر تتنـدي مـه غـوا ړه زاهـده
پـه دې سر کـښه ښـار کـي محرابونـه بېگانـه دي

ويرجينيا ۲۲/۶/۱۹۹۷

(c) ketabton.com: The Digital Library

✡

خوب مې لیدلی دی سبا رقیبان کډه کوي
زما د جانان د کوڅې ټول غمازان کډه کوي
سترګو ته راغله جل وهلي مېلمانه خیالونه
د پښتنو او ښکي د زوره ګرېوان کډه کوي
یا دي قسمته بدلوم یا به تندی ماتوم
چېرته چې ځم له هغه ښاره خوبان کډه کوي
ګوره چې عقل د جنون جامې په غاړه کړلې
د لېونیو له مستیه رندان کډه کوي
زه پوهېدم چې اسوېلي مې بې اثره نه دي
هغه دی ورو ورو له ساحله توپان کډه کوي
چا خو به چېري د سنګسار خبري کړي نه وي
چې د مکې له ښاره ځغلي شیطان کډه کوي
یارانو راسئ تماشې د ریاکارو وکړئ
زموږ له کوڅې نه خرقه پوش زاهدان کډه کوي
قسمته چېری د سکروټو ځنځیر وشرنګېدئ
چې مې د حق له چیغو تښتي آسمان کډه کوي
جهاني زېری مې دربانډي رویبار خط راوړی
ستا له سوځلي ګلستانه زاغان کډه کوي

ویرجینیا ۵/۲۴/۱۹۹۴

(c) ketabton.com: The Digital Library

✵

دارو مـــي د رنځونـــو مـــسيحا راتـــه راوړي
خبـر چـي مـي د كلـي د اشـنا راتـه راوړي
ازل مـي ستا پـه لاره كـي غـرور قربـاني كـړی
سـجدې بـه مـي تندي تـه خامخـا راتـه راوړي
لـه سترګو د قاصـد مـي معلـوميږي تعبيرونـه
ځـولۍ مـي د خوبونـو نيمـه خـوا راتـه راوړي
منصوره ككرۍ مـي د قسمت پـر لاري رغـړي
د حـق چيغـي لـه داره هـر سبا راتـه راوړي
آسمان سړي ته ګوري بيا جامې كي ورتـه جوړي
مجنـون يمـه ملګـرو چـي لـيلا راتـه راوړي
يـو نـور مـي پـه تيـاره كـي دی ليدلی نـه پـوهيږم
كلـيم لـه كـوه طـوره زيـری ستا راتـه راوړي
يوسـف رنګـه بـه عمـر جهـاني زنـدان تـه يوسـم
دا تـور مـي پـه نـصيب دی زليخـا راتـه راوړي

ويرجينيا ۵/۱۷/۱۹۹۸

(c) ketabton.com: The Digital Library

✵

د رقیب سیوری د جانان په آشیانه کې وینم
مرګه تصویر دي د خپل ژوند په آیینه کې وینم
د جنتونو له تصویره دي اورونه څاڅي
د لمبې عکس په نصیب د پروانه کې وینم
ماشوم زړګی مې د دروغو په وعدو غولوې
له هر پیمان سره ماران په خزانه کې وینم
تا له غمازه سره زما پر لېونتوب خندله
زه افلاطون د خپل جنون په زولانه کې وینم
ډُرې دي ولې د پرهېز په نامه سترې کړلې
د قدم نخښې دي په لار د میخانه کې وینم
د حسن ربه د هنر ګوتې یې غوڅې کړلې
د انځورګر سترګې ړندې په جېلخانه کې وینم
خدایه تېولی د بلبلانو چېرې وکوچېدې
د زاغ منګولې د غوټۍ په ګرېوانه کې وینم
هغه دې بیا یې له کوڅو څخه رندان وایستل
پیر مغان سر پر زنګون په خُمخانه کې وینم
د جهانې پردېسو هیلو قصاصېږئ ولې
لستوڼی خپل دی تېغ په لاس د بېګانه کې وینم

ویرجینیا ۱۹۹۷/ډسامبر ۱۹

(c) ketabton.com: The Digital Library

زما د سوي کور نکلونه چي راځي پرېږده چي راسي
د قاصد په خوله اورونه چي راځي پرېږده چي راسي
بتخانې به نسکورېږي خليل نه سي ستنېدلای
د نمرود ياغي اورونه چي راځي پرېږده چي راسي
زه او ته شينکی آسمانه ازل ډېر يو ازمېيلي
ستا د لوري توپانونه چي راځي پرېږده چي راسي
له فرياده بېگانه دي دا سينې دا پرهارونه
رقيبان کاري زخمونه چي راځي پرېږده چي راسي
دې وطن کي له نسيمه د گلونو بستر هېر دی
د خزان وحشي بادونه چي راځي پرېږده چي راسي
له توپانه دي لړزيږي په حرم کي محلونه
کنډوالو ته سېلاوونه چي راځي پرېږده چي راسي
له پېريو انتظار دي هديرې او لحدونه
غمازان او تورپوځونه چي راځي پرېږده چي راسي
نن به يا امتحان اخلي زمانه په زړه سنگينه
د سکروټو بارانونه چي راځي پرېږده چي راسي
دا وطن د منصور نه دی په رضا چي دار ته خېژي
جلادان تېره تېغونه چي راځي پرېږده چي راسي

(c) ketabton.com: The Digital Library

دې ځُـتن کـي بـه يـارانو قـافلې تللـې د مـشکو
د بـاروتو کاروانونـه چـي راځـي پرېـږده چـي راسـي
جهـــاني چـــي ترانـــو دي مـــستوله پايکو بونـــه
نـن د وينـو غزلونـه چـي راځـي پرېـږده چـي راسـي

ويرجينيا ۱۹۹۸/۹/۶

(c) ketabton.com: The Digital Library

✵

زه د لېونتــــوب او زولنـــــو د ښـــاره و وتــــم
نــــه يمــــه منــــصور د غرغـــړو د ښـــاره و وتــم
څوک مي په جونګړه کي بې سوره نغمه نه اوري
مــا تــه ســوه شــپېلۍ د ترانــو د ښــاره و وتــم
نن به مي رقيب د تومتونو ځولۍ چېري وړي
زه د ګودرونــــو او بنګـــــړو د ښـــــاره و وتـــم
مــا تــه د ســفر د ســختو لارو تو ښــې مــه ګــوره
او ښــکه غونــدي ولاړم د لېمــو د ښــاره و وتــم
زمــا د پلونــو نــښي د اغــزو لــه څنګــه مــه څــاره
بــوی رنګــه پــردی ســوم د غونچــو د ښـاره و وتـم
نــور مــي د خيــالونو د ټــالونو غېــږ تــه مــه بولــه
نکــل ومــه هېــر ســومه د شــپو د ښــاره و وتــم
ځه د توپــانونو بېړی ځه خدای دي ملګری سه
پــرې مــي ږده ســاحل تــه د څپــو د ښــاره و وتــم
برخه د جنون مي د قسمت په کور کي خواره وه
مينـــه د فرهـــاد ومـــه د غـــرو د ښـــاره و وتـــم
نـــوري جهـــاني تـــه د پـــانوس خبـــري مـــه کـــوه
نــــه ومـــــه پـــتنې چـــي د لمبـــو د ښـــاره و وتـــم

ويرجينيا ۱۰/۲۴/۱۹۹۸

(c) ketabton.com: The Digital Library

✵

ساقي تشو جامونو ته راځي که نه راځي
خمارو قسمتونو ته راځي که نه راځي
شیرینه بهانه ده وعدې تولي ازلي دي
فرهاده کلنګونو ته راځي که نه راځي
اغزي دي د تنهاکو رنګولو ته راوزي
مجنونه دې دښتونو ته راځي که نه راځي
پرون دي پر اوږو باندي خرقه نه ټینګېدله
زاهده نن څمونو ته راځي که نه راځي
شګون د بېلتانه دی تیارې وینمه په خوب کي
یوسفه تعبیرونو ته راځي که نه راځي
پښتو مي له کچکوله سره نه سي ګرځېدلای
طبیبه پرهارونو ته راځي که نه راځي
منمه چي ځواني مي په خیرات منظوره نه سوه
رویباره جوابونو ته راځي که نه راځي
د عقل زنارونه مي تسبیح کړې د شیخانو
جنونه ځنځیرونو ته راځي که نه راځي
یوازي جهاني د حق په نوم غرغره کیږي
منصوره سنګسارونو ته راځي که نه راځي

واشنګټن ۱۹۹۵/ اپرېل

(c) ketabton.com: The Digital Library

✵

شمع مړه سوه شپه تیاره خونه سوه توره
ولي نه وزي پتنګه له دې کوره
قلندر غوندي مې تور په ژړا سپين کړل
د ميرا احوال رانه غي له لاهوره
ما په بيه د جنون دی رانيولی
ته مې څنګه بيروې له هغه توره
تر چارچوبه مې سجدې ورپسې ورورې
لا هنوز وتلی نه يم له پيغوره
له محفله مې ګيله نسته يارانو
له آسمانه مې کاسه رائحي نسکوره
سپيني شپې مې د مزار له ډېوې ښکاري
مرګه ولي نه شرمېږې زما له ګوره
لا زګيروی د جهاني اورېدل کيږي
د خوږمنو مينه ونه ګڼې توره

ويرجينيا ۱۹۹۸/۲۴/۱

(c) ketabton.com: The Digital Library

✡

علاج د تورو شپو ته مي سبا کله رائحي
زخمونه مي ناسور سول مسيحا کله رائحي
پر لار د انتظار مي دي لېمه درته فرش کړي
رويباره جوابونو لره بيا کله رائحي
په تمه د ديدن مي سپيني ورځي کړلي توري
ړندې مي سولې ستر ګي په ژړا کله رائحي
په نوم دي د تورو مخو غمازانو مرکې دي
جرګو ته د خيالونو مي ريشتيا کله رائحي
د وصل په وعده دي او بوم تېري کلونه
د عمر مسافره پر دې خوا کله رائحي
د توري تيارې ستوني ته وروستۍ لمبې څخيږي
د ميني امتحان لره بورا کله رائحي
د حق چيغي دي ولي دي په ستوني کي نيولي
منصوره غرغرې سوې نيمه خوا کله رائحي
غرور د جهاني مي نذرانه دی درته ايښی
نصيبه پر دې لاره به پخلا کله رائحي

واشنګټن ډي سي ۱۹۹۷/۲۰/۷

(c) ketabton.com: The Digital Library

✵

ماتم دی په دې ښار کي جنازې دي چي راځي
خالقه ورځي څه سوې توري شپې دي چي راځي
دا کاږي د غضب يو ازي زموږ پر کلي اوري
انصاف څه سو آسمانه زلزلې دي چي راځي
د اور د پاسه اور دی سره ورک نه سو جانانه
دا لومي د شيطان دي وسوسې دي چي راځي
پر څه دي سترګي سرې دي ساحل نه دی لا راغلی
لږ صبر سه تو پانه لا څپې دي چي راځي
بلبلو باندي اوري آفتونه لکه غشي
پاتا د ترانو ده غلبلې دي چي راځي
سفر دی بدل سوی منزلونه نا اشنا دي
پر تورو رباتونو قافلې دي چي راځي
محفل به رنګين نه کي دا سوځلي وزرونه
د شمعي جنازې ته پروانې دي چي راځي
د عقل بنديوانو د حساب کړی ماتېږي
جنون مو مبارک سه زولنې دي چي راځي
د حق د لېونيو ننداري ته ځي وګړي
منصور ميدان ته بيايي غرغرې دي چي راځي

(c) ketabton.com: The Digital Library

زلمـي زلمـي كلونـه جهـاني قبـر تـه تـوى سـول
د سـاندو لـه كوګلـه زمزمـې دي چـي رائـې

۷/۵/۱۹۹۷ واشنګټن ډي سي

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې پانوس له سوځېدو سره اشنا دی
دا پتڼ د دې لمبو سره اشنا دی
زما د خیال وزر ته مه ایږده دامونه
دا یوسف له زندانو سره اشنا دی
چېرته بل وطن کې وکره سپلونه
زما کورګی له نړېدو سره اشنا دی
سل فرهاده یې له هر ګړنګه زیږي
دغه غر له کلنګو سره اشنا دی
له جرسه یې راځي ږغ د پېړیو
دا رباط له قافلو سره اشنا دی
زما د صبر لښکر ولې جنګ ته بولې
دا پلټڼ له ماتېدو سره اشنا دی
له شهبازه یې لا ولې ساندي غواړې
رباب تش له شرنګېدو سره اشنا دی
پکښې نه سړوي رنګ شهیدي وینې
دا انګړ له جنازو سره اشنا دی
د جلاد رحم ته مه اړوه سترګي
هغه تېغ له دې کتو سره اشنا دی

(c) ketabton.com: The Digital Library

د آرام ساحل ته لار د خضر نسته
سمندر له توپانو سره اشنا دی
جادوګر آسمانه لومي دي کړې نوي
جهاني دي له دانو سره اشنا دی

واشنګټن ډي سي ۷/۲۷/۱۹۹۷

(c) ketabton.com: The Digital Library

✵

ساقي پياله مي ډکوه که نه وي ځم درځخه
خمار مي مه راويښوه که نه وي ځم درځخه
زه سيلاني د جمال نه يم لمبې مه سپموه
وزر مي ژر ټکوروه که نه وي ځم درځخه
ما ته ازل ستا په کوڅو کې لېونتوب ليکلی
زولنې مه ايساروه که نه وي ځم درځخه
زخمونه ستا د نامه ذکر ته پاللي ښه دي
طبيبان مه راخبروه که نه وي ځم درځخه
زه ستا د مينې په تور کله چا نيولی نه وم
رقيبان مه پلمه کوه که نه وي ځم درځخه
پښتنه مينه مي له سواله سره نه جوړيږي
غرور مي مه را ماتوه که نه وي ځم درځخه
د ژوند سراب تږو مزلونو ته راوړی يمه
مرګيه ځان تياروه که نه وي ځم درځخه
زه دې د وصل په خوبونو زنګېدلی ښه يم
دا شپه مي مه سهاروه که نه وي ځم درځخه
نن جهاني د رقيبانو په سيالي راغلی
دا ځل مي مه آزاروه که نه وي ځم درځخه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ویرجینیا ۱۲/۱۲/۱۹۹۵

(c) ketabton.com: The Digital Library

د وطن ترانه

ګران افغانستانه تا به ییرته موږ ودان کو
لوړ به دې نښان کو
کور به دې د سولې درنه ورک به دښمنان کو
لوړ به دې نښان کو
زما ګرانه وطنه ته خو کور د عظمتونو یې
مینه د میړونو یې
ځاله د اکبر او مسجدي د میدانونو یې
کور د توپانونو یې
بیا به دي وطنه افسانه د دې جهان کو
لوړ به دې نښان کو
ستا هغه بچي دي چې نیولي یې ملکونه دي
وړي یې جنګونه دي
نوم د احمدشاه دي لړزولي هیوادونه دي
پاته یې نکلونه دي
نوی به تاریخ د پاني پت او اصفهان کو
لوړ به دې نښان کو
ستا د ګل سرخ لمن به ډکه له ګلونو وي
جوش به دې سیندونه وي

(c) ketabton.com: The Digital Library

بیا به دي په غــاړو کي شرنګی د امېلونو وي
ږغ به د سازونو وي
بیا به دي ړانده په غبرګو سترګو غلیمان کو
لوړ به دي نښان کو
ستا پر پاکه خــاوره چي راځــي دلته سرونه خـوري
زړه باندي زخمونه خوري
دلته د بازانــو په ځـالۍ کي تیندکونه خوري
ویني خوري دردونه خوري
ســتا د سر خیرات به ډلي ډلي رقــیبان کــو
لوړ به دي نښان کو
ستا پر پاکه خـاوره چي ګولۍ دي اورولي چا
هغه دی دښمن زما
ســتا په جــنتونو کي مرګونه چي کـرلي چا
خپل به نه سي زما او ستا
څو چي د ســیالانو په ټولۍ کي دي روان کـو
لوړ به دي نښان کو
ګران افغانستانه نور به نه یې د خــوارانو کور
وران د غریبانو کور
نور به دي څوک نه بولي د کونډو یتیمانو کور
رنګ د شهیدانو کور
جوړ به دي وطنه د عمرو څیري ګــرېوان کو

(c) ketabton.com: The Digital Library

لوړ به دي ننبان کو
بیا به له آمو تر ارغسانه شنه دښتونه وي
مست به یې ګلونه وي
یو به له پنجشیره تر هراته اولسونه وي
یو به یې پوځونه وي
تاج به د لعلونو در ته جوړ د بدخشان کو
لوړ به دي ننبان کو

واشنګټن ډي سي ۱۱/۱۷/۱۹۹۷

(c) ketabton.com: The Digital Library

د نغمې قبر

ما به ګرېوان په سړاوه اوښکو مې اور واخیست
لمبو یې زور واخیست
مـــا هــغه اور نه و وژلی چې یې نور واخیست
لمبو یې زور واخیست
رویباره پوه سوم چې مې ښار د هستــېدلو نه دی
زما د لیدلو نه دی
د ژوند خـــیرات مې نور د چا د قبلېدلو نه دی
د اخیستلو نه دی
ما لېونتوب ته په پردۍ کوڅه کې کور واخــیست
لمبو یې زور واخیست
چا ویل اوس هــلته یاران پر شــمع نه ټولېږي
پروانې نه سوځېږي
اوس د ســاقي له پیالو رنګ د مســـتۍ نه پاڅېږي
ځوانې یې نه نڅېږي
د تورو شــپو اجاره دار له ورځو شور واخیست
لمبو یې زور واخیست
چا ویل نور د مـطرب ګــوتو کې شهباز نسته
ژبه د ساز نسته

(c) ketabton.com: The Digital Library

شرنګ د نغمې شــور د بلبل د راز و نیاز نسته
د چا آواز نسته
وایي برات له جــنازې څخه پېغور واخیست
لمبو یې زور واخیست
نور پر سورکیو شــونډو ځواني نغمې نه خوځېږي
رنګونه نه بهېږي
له خــزانو نو تښتېدلي مـــــرغۍ نه ستنېږي
ګلونه نه غوړېږي
وایي ملیاریې له کــوڅې څخه نسکور واخیست
لمبو یې زور واخیست
نور د آدم نغــمو ته شپې د درخو نه سپینېږي
نکلونه نه ویښېږي
د چــندنې رباب له شــوقه پردې نه څیرېږي
افسانې نه جوړېږي
د بزم شمــعې له تیارې کفن په پور واخیست
لمبو یې زور واخیست
نور مې د هــیلو په کوګل کې شمعې نه بلېږي
خوبونه نه تخنېږي
د خــیال وزرې د جانان غېږې ته نه غوړېږي
یادونه نه مسېږي
راته تقدیر کــور د توپان پر اوږو سپور واخیست

(c) ketabton.com: The Digital Library

لمبو يې زور واخيست
نه پر ګودر باندي پېغلوټې نه منګي دي کتار
نه څوک د چا انتظار
نه جـــهاني ستا د ســندرو هلته سته خريدار
نه دي آواز دی په کار
ما څوانيـــمرګو ارمانـــونو له ګــور واخيست
لمبو يې زور واخيست

ويرجينيا ۲۰/۵/۱۹۹۶

(c) ketabton.com: The Digital Library

د شینډنډ فتح

زېـــری راغـــی د اغیـــارو لـــښکر مـــات ســـو
پـــر چمـــن مـــي د زاغـــانو ګـــذر مـــات ســـو

نـــوريـــې زمـــا پـــر ګلزارونـــو ســـیوری نـــسته
د ابلـــیس د وزرونـــو شـــهپر مـــات ســـو

پـــه شـــنه ډنـــډ کـــي ســـوې د زهـــرو اوبـــه وچـــي
د غمـــا زلاس کـــي لوېـــدلی کـــوثر مـــات ســـو

خولـــه دي جـــار ســـمه رويبـــاره راتـــه وايـــه
د رقیـــب پـــه لړمانـــه کـــي خنجـــر مـــات ســـو

د خیـــالونو پـــر مـــزار مـــي جنـــډې نـــاڅي
د غلـــیم پـــه جنـــازو مـــي محـــشر مـــات ســـو

نـــن بـــه زمـــا لـــه مـــستۍ ځـــان ســـاتې آســـمانه
د جانـــان پـــر مـــخ د بـــدو نظـــر مـــات ســـو

نـــور د چـــا لـــه ســـترګو نـــه ډارم فلکـــه
پـــه لیمـــو کـــي یـــې د قهـــر نـــشتر مـــات ســـو

ســـاقي نـــن مـــي میخانـــه پـــه اجـــاره ده
د واعـــظ د تـــودو چیغـــو اثـــر مـــات ســـو

چـــي پـــه شـــپو پـــسي یـــې شـــپې راتـــه کرلـــې
د زمـــان د تورتمونـــو منتـــر مـــات ســـو

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوس نوبـــت د جهـــاني د پـــايكوبۍ دى
د رقيـب پـه نـوم ليكلـى سـاغر مـات سـو

۱۹۹۵/ ۳/ ۹ واشنګټن

(c) ketabton.com: The Digital Library

مسافر خوب

برایي مي خوب لیدی چي مخ پر ښار ځم
له پردی مېني پر لور د کندهار ځم
په تندي کي مي سجدې ورته ساتلي
په زیارت مي د مسجد د مور او پلار ځم
د زاغانو جنازې له باغه وزي
شین طوطي رنګه چمن ته په چیغار ځم
پروانه یم پر زخمي ګلونو ګر ځم
په لېمو د رقیبانو لکه خار ځم
د ازل وعده مي وړي د نصیب کور ته
په اغزیو کي ورلغړم پر انګار ځم
د رنځورو کنډوالو اسوېلي اورم
طبیب نه یم تش کتو ته د پرهار ځم
له زرینو پنجرو مي وزر خلاص کړ
سوځېدلي ګلستان ته په اختیار ځم
لا نسکوري بنګلې په ساندو ژاړي
لا تپوس ته د زخمونو د بیمار ځم
لا شهیدي وینې ثاخي له بګړیو
لا د مرګ د قافلو سره پر لار ځم

(c) ketabton.com: The Digital Library

لا یتیمو ګرېوانو ته اوښکي ګوري
لا زلمیو هدیرو ته په کوکار ځم
لا ږګېروی دی د قبرونو د جنډیو
لا د اوښکو د جرګو سره رویبار ځم
نن له مځکي او آسمانه ګیله من یم
چي د مستو ځوانیمرګو تر مزار ځم
نور تر مرګه مرور یمه آسمانه
چي له جوره دي پاتا ته د دلدار ځم
جهاني لېوني مه بولئ یارانو
چي د یار کوڅې ته ځمه نو هوښیار ځم
۴/۱۶/۱۹۹۶

(c) ketabton.com: The Digital Library

محشر

شیخه مه راځه محشر دی مځکه سوځي آسمان سوځي
خُم لـه اوره سره چوي پیالـه سوځي مستان سوځي

د سـکروټو مجمرونـه د سـینو ګـرداب تـه لـوېږي
پـه دوږخ کـي پـایکوبي ده ځپـه سوځي توپـان سوځي

د سوما لـه خُمـه اخلي نوش پر نوش وروستي جامونه
د زردشت لحد اور واخیست خرقه پوش زاهدان سوځي

مهـارت د عمـر غـواړي پـه محفـل چـي ورګـډیږي
د پخو رندانو ځای دی سست مذهب او ایمان سوځي

دا مـسلک د خرابـات دی پـه هـر خُم کـي خرابـۍ دي
حریفان پکښي غرقیږي ساقي سوځي رندان سوځي

بد مستان دي هیاهوی دی تـوبې سـر پـر سـر ماتیږي
چیغي ورغلې محراب ته توبه سوځي شیخان سوځي

د مطـرب ګـوتي نخیـږي لـه شـهبازه لمبـې ځـاځي
ځوک تازه محفل ته راغی چي بورا ورته ځان سوځي

عقـل لاره ورکـه کـړې د جنـون غبـږي تـه لـوېږي
د مجنـون حکـم چلیـږي دانـا سـوځي نـادان سـوځي

جهـاني لاري يـې ځـاره هـسي نـه چـي سره ورک سئ
زمانـه پـه زړه کـږه ده قـول سـوځي پیمـان سـوځي

کابل ګذرګاه مارچ ۱۹۷۶

(c) ketabton.com: The Digital Library

کيسې او نکلونه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ملک بلو خان

دې کيسې ته مې غوږ نيسئ هوښيارانو
له ځوانۍ مې اورېدلې له پوهانو
چې بدرۍ د بلو لور وه په کلونو
مسافره له وطنه له دښتونو
نه خپلوان نه يې همزولې وه ليدلې
نه سندرې يې د نجونو اورېدلې
نه يې ورونه نه يې خويندې ورغلې
نه په تول کې د خپلوانو يې خندلې
نه خبره په واده د بسوګۍ وه
نه کيسه چا ورته کړې د ابۍ وه
ما شومان چې دې د کلي وه ليدلي
زلمي سوي وه چنار غوندې ختلي

يو ورځ بلو روانه کړله کورته
خپل تاتوبي د ابا، غېږې د مورته
بدرۍ وکړه له بلو څخه پوښتنه
ابا نه يمه خبره له وطنه

(c) ketabton.com: The Digital Library

نه خبره له احواله یم د نجونو
نه کیسې دي چا راوړي د ودونو
نه خبره یم د چا له رنځورانو
نه احوال راته معلوم د ماشومانو
سلامت مي ټوله غوښتي دي له خدایه
په وطن کي چي څه پېښ دي راته وایه
بلو دواړه برېته تاو کړل ویل لوري
ته اوس لور د بلوخان یې بختوري
ستا بابا دی اوس ملک د غره د سمي
چا ته مه کوه خبري کمي کمي
که څوک مري او که زندان ته روانېږي
زما په خوله ټولي دعوې فیصله کېږي
په وړه خبره سو ځمه کورونه
او چي زړه مي سي بخښم لوی ګناهونه
لاس تړلي خلک ییا یمه سرکار ته
اشاره مي خېژوي وګړي دار ته

هم سید یمه هم خان یم هم هوښیار یم
ته وا ټول مي غلامان زه یې بادار یم
پرون خلک شرمېدل زما په پوښتنو
نن روپۍ دي را رواني په لمنو

(c) ketabton.com: The Digital Library

بدرۍ شنه د ژړا ولاړه ویل پلاره
هدیرې ته مې پر څه بیایې له ښاره
ما وې زه به مې دیدن کوم د کلي
مچوم به مې خپلوان او نازولي
خپل کاله ته به ورځم پس له کلونو
ننداري ته به ورځم د ګودرونو
پر بام بوټو به مستي کوي پېغلانې
تر سالو لاندې به پټې وي ناویانې
ببرسرې ماشومان به وي کوڅو کې
شرمیندوکې جینکۍ په دروازو کې
ږغ به اورمه د وریو د سپرلیانو
له ګورم سره ناري د ګوروانانو
له دښتونو به راځي ږغ د لېوانو
له کیږدۍ څخه سندري د کوچیانو
د آدم او د درخو ناري به کیږي
ځوانمین به او ښکي خوري ورته زنګیږي

خو چې تا ته ملکي ده رسېدلې
پر وطن مې د بلا ساه ده ختلې
زموږ په کلي کې څوک نسته ټوله مړه دي
که واړه دي که ځوانان دي که زاړه دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځــو بــه ژاړمــه د خپــل اولــس وګــړي
خدای خو مـه وای را لیـدلي دونـه مـړي
تــه ورځـــه د وطـــن کـــاڼو هـــدیرو تـــه
زه بـه پاتــه یـم پردېـسو ورځـو شـپو تـه

ویرجینیا ۱/۱۹/۱۹۹۸

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوه ماران

هوښیارانو دي راوړي دا نکلونه
پرې اوښتي دي وختونه او قرنونه
اوسېدله دوه ماران یوه ځنګله کي
خدای ورکړي عجایب وه صورتونه
د یوه یې سل لکۍ وې یو یې سر و
د ها بل یوه لکۍ وه سل سرونه
د یو سري مار خوراک یوه مړۍ وه
له ښکارونو به یې اخیستل خوندونه
یو یې خوب یو یې خوراک یو یې آرام و
په نصیب یې وې ښادۍ او نعمتونه
سرې شپې یې تېرولې په خپل غار کي
تر غوړ لمر لاندي یې تل کول مزلونه

ځناوري له لکیو بېرېدله
له هیبته به یې تښتېدل پوځونه
د سل سري اژدها په کور کي غم و
خدای ورکړي وه سل سره سل خیالونه
څوک به ویښ څوک به ویده څوک نا آرام و

(c) ketabton.com: The Digital Library

چا په نیمه شپه کې غو ښتله ښکارونه
چې به ښکار د کوم یو سرخولې ته نژدې سو
نورو ټولو به وهل ورته ټوپونه
کله کله به ښکار پاته تر ماپین سو
دوی به یو پر بل کوله ګوزارونه
په یو تن کې سل سرونه سل غلیمه
یو په بل یې ښخول تېره غاښونه
نه سل سری اژدها په ګېډه مور سو
نه یې ورک سول په سرونو کې زخمونه
نه یې ولیده کراره ورځ په ژوند کې
نه یې وکړل د آرامې شپې خوبونه
یوه ورځ د لوی ځنګله په یوه کونج کې
راښکاره سوې سرې لمبې یاغي اورونه
وچ لانده بوټي یې ټوله سوځوله
له لمبو یې تر آسمانه تلل دودونه

هري خوا ته یې سکروټې غورځولې
ورپسې وه د خزان وحشي بادونه
ځناورو هري خوا ته کړلې منډې
خلاصول یې خپل ځانونه اولادونه
سل لکۍ په ځان پسې کړلې یو سري

(c) ketabton.com: The Digital Library

په یوه تاخته یې پې کړله مزلونه
د سل سري اژدها پر کور ناورین سو
هر یو سر یې هره خوا وهل زورونه
نه یوه له بله ځان سو خلاصولای
نه یوې خوا ته رهي سول ټول سرونه
په ځنګله کي سو دا یو سل سری پاته
تور نصیب یې کړل په برخه دوږخونه

ویرجینیا ۳/۲/۱۹۹۴

(c) ketabton.com: The Digital Library

دارالمجانین

ما یو نکل اورېدلی دی یارانو
په مجلس کي د سپین ږیرو هوښیارانو
چي یو وخت یوه وطن کي فالبینانو
جادوګرو د عمرونو کوډګرانو
د وطن خلکو ته وویل خبر سئ
زموږ وینا ته ټول غوږونه سرا سر سئ
هسي نه چي بیا سبا به پښېماني وي
د مرګونو او د ساندو ارزاني وي
چپاوونه د غلیم ناګهاني وي
شنه کښتونه سره تبي وي ویراني وي
د قسمت ستورګي نن زموږ پر لوري سرې دي
د آسمان په زړه کي بیا ویښي فتنې دي

ژر به وسي پر دې مځکه بارانونه
لوړو څوکو نه به راسي سېلاوونه
د آفت او به به ونیسي ښارونه
که څاهان دي که ویالې دي که سیندونه
چي هر څوک د دې اوبو نه سېرابیږي

(c) ketabton.com: The Digital Library

په هغه ورځ به يې هوښ ورنه کوچېږي
نه په دوست نه په دښمن به څوک پوهېږي
نه ترخه نه به خواږه پر چا ښيليږي
د ورور مړي ته به وېږه خوله خنديږي
د عمرونو لېوني به په شرمېږي
د هغو ورځو امان غواړئ د خدايه
موږ خبر کړاست نور نو ستاسي خپله رايه
چا خندل څوک يې خبرو ته حيران سول
فالبينان د ښاره ووتل روان سول
ژر آګاه کړ وزيرانو او قاضيانو
له دې رازه خپل پاچا د پاچاهانو
پاچا وکيندل په قصر کي حوضونه
د لاجوردو يې ورجوړ کړله فرشونه
ذخيرې يې د اوبو کړلې تياري
ورته نه وې د باران د څاڅکو لاري

ويل پرېږدئ که باران د پاسه راسي
او کيسې د فالبينانو هم ريشتيا سي
په امان به وزيران پوځ او پاچا سي
لېوني به دا نور خلک شا و خوا سي
يوه ورځ پر آسمان راغلې توري لړي

(c) ketabton.com: The Digital Library

وړانګې پټې سوې د لمر زرينې ژړې
تور پلو پر سپينه ورځ باندې راخپور سو
د تيارو په غېږ کې ډوب کلي او کور سو
له آسمانه اورېد له بارانونه
په شېلو کې سول روان ياغي سېلونه
د آفت له اوبو ډک سول ټول کونجونه
که څاهان وه که ويالې وې که رودونه
په سبا چې لمر راپورته پر آسمان سو
بيرته څيري د تاريکي شپې ګرېوان سو
بيا نسيم کړلې خپرې پستې وزرې
بيا بورا سينې ته سيخ کړلې نيشترې
بيا آسمان کړلې را توی زرينې وړانګې
د بلبل نغمو ته مستې سوې ګلڅانګې
بيا سبا د پرون وکيند ل قبرونه
بيا د ژوند سره ملګري سول ګامونه

نابېره سوه غوغا د انسانانو
کلي کور او ښار سو ډک د لېونيانو
څوک سپاره دي يو د بل پر اوږو باندې
څوک په سرو وينو کې لژند دي نور خاندي
څوک د وېرې دي پراته تر خاورو لاندې

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځوک غوړېږي ځوک ناحقه وايي ساندي
ځوک پېشو غوندي ميو ميو کوي روان دي
ځوک لړزېږي خيال کوي چي موږ کان دي
د چا لاس کي دي چړې د چا تبرونه
بې پروا ځيري د يو او بل نسونه
خبر راغی تر پاچا تر وزيرانو
چي په ښار کي قصابي ده د ښاريانو
له وحشته زړونه رپي د سپاهيانو
امر نه مني هيڅوک د سرکاريانو
که پاچا که وزيران وه که قاضيان وه
که په پوځ کي يې څه لوی منصبداران وه
د تحقيق د پاره ووتل و ښار ته
ټول ايستلي توري ورغلل بازار ته
لېونيو ته يې وکړلې خبري
ښې پستې خوږې خوږې لکه شکري

ويل ګورئ لېونو زه شهريار يم
هم پاچا د دې وطن يم هم مو پلار يم
ولي يو د بل ځيرئ سره نسونه
ولي يو په بل مو سره کړله لاسونه
نړۍ وال او ګاونډيان راته حيران دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

وایـــي دلتـــه ځنـــاور کـــه انـــسانان دي
لېونـــو ســـرونه غور ځـــول ګفتـــار تـــه
پـه قـاه قـاه بـه خندېدل خپـل شـهریار تـه
چا به سترګي چا به خولې ورتـه کـږې کـړې
چي پاچا خبري کړې دوی يې پېښې کـړې
يـو او بـل تـه يـې ويـل چـي لېـونی دی
يـا هغـه شـهريار نـه دی دا پـردی دی
پاچا پوه سو چي بل هيڅ تدبير نه کيږي
لېونـو تـه لېـونی پاچـا ښـاييږي
شـــهريار شـــهزادګـــانو وزيرانـــو
د لـــښکر ســپه ســالار او افـــسرانو
هم قاضـي هم يـې کوتوال هم اردليـانو
د حـــرم ښايـــستو مېرمنـــو غلامـــانو
د رعيتـــو د ښاهـــانو او بـــه نـــوش کـــړې
سمدستي يې د هوښ لاري فراموش کړې

دوی هـم لـوخ لپـړ راووتـل کوڅـو تـه
خندېـدل بـه د يـوه او د بـل کـړو تـه
قتلـول بـه يـې پـه تـورو خپـل وګـړي
د چـا غـاړي يې زينـدی کړلـې پـه پـړي
څوک يې واچول ژوندي ژوندي لمبو تـه

(c) ketabton.com: The Digital Library

مستېدله غورېدلــه غرغــړو تــه
لـه کورونـو تـر آسمان پورتـه لمبې سوې
د ماشـومو او د میـندو غلبلـې سـوې
ګاونـډي کـړل چـا خبـر د دې کیـسو نـه
د دوی خـوا کـې د بېهوښـو لېونـو نـه
چې مو ځنګ تـه د سړو خالي دېرې دي
ښـار او کلـي ټولـه لـوټ تـشي مېـرې دي
کـه پاچـا دی کـه رعیـت دي لېونیـان دي
یـو د بـل وینـو تـه تـږي دي لېـوان دي
پاچــا مــشر دی د پــوځ د جلادانــو
غوښې خـوري د خپـل وطـن د انـسانانو
بـې ملیـاره شـنه پټـې دي کرونـدې دي
بــې صــاحبه نګهبانــه خزانــې دي
پـه هـر کـونج کـې د طـلاوو خرمنونـه
سـره یـاقوت دي جـواهر دي درمندونـه

ګاونـډیو ژر راټــولي کــړې لــښکري
چـا را واخیـستې نېـزې چـا تـوري زغـرې
پـر وطـن د لېونـو یـې ناتـار جـوړ کـړ
د هـستۍ د خزانـو یـې لوټمـار جـوړ کـړ
دروازې یــې د قـــلا کـــړې دړې وړې

(c) ketabton.com: The Digital Library

پر کورونو سوې خپرې د مرګي لړي
چورول يې واړه کلي لوی ښارونه
سوځول يې درمندونه شنه باغونه
قتل عام يې کړ وطن د لېونيانو
ترې روانې يې کړې ډلې د مينځيانو
غرغړه يې کړل پاچا وزيران واړه
د قاضي ککرۍ ورغړېده ولاړه

۵/۲۳/۱۹۹۴

(c) ketabton.com: The Digital Library

حيات آباد

يوه ورځ چېرته مجلس کې د يارانو
چا کيسې کړې د کابل او د ښاريانو
چې راغلي مهاجر دي په زرګونو
تښتېدلي دي له جنګ او له توپونو
په کمپونو په ښارو کې سرګردان دي
ټول خلقيان دي، پرچميان دي کافران دي
دې کفارو را وستلي جينکۍ دي
سپيني سپيني بلورينې ناوکۍ دي
ښايستې لکه د نکل د پريانو
په سيالۍ ورځي د حورو او غلمانو
پېښور سره نېژدې حيات آباد دی
د دې ښکلو مرغلرو ډک دی ښاد دی

چې هر څوک يې له کوڅو څخه تېرېږي
د زړه مراد يې حاصلېږي روا کېږي
چټې پېغلې په کړکيو کې ولاړي
خريدار په اشارو ځانته ورغواړي
لکه مستې زرکې ګرځي په سېلونو

(c) ketabton.com: The Digital Library

د بـازانو پـه شـان ښـکار کـوي د زړونـو
پـه سينه کي مي زړګی پـه غـور ځـېـدو سـو
بـې پـروا لـه دوږخـونـو لـه تـوبـو سـو
ما وې ځم چي هر څه کيږي دې کـو څـې تـه
د دې ښـکليو سـپينو حـورو ننداری تـه
آيينـه کـي چـي مـي وکتـل پـه ځيـره
تـر نامـه مـي رسـېـده بيـره ږيـره
مـا وې ښـکلي بـه مـي ونـه منـي چيـري
ژر مـي ږيـره کـړه لـه مخـه څخـه ليـري
وروان سـومه ليـدو تـه د خوبـانو
يـوه چټـه مـي پيـدا کړلـه يـارانو
چټـه نـه وه يـوه ونـه وه د ګلـو
سـر تـر پـايـه د کتلـو د سـتايلو
پـه ليـدلو مـي يـو دم د خنـدا شنـه سـوه
لکـه څانګـه د سـرو ګلـو را کـږه سـوه

مـا تـه ګـوري پـه کټ کټ راتـه خنـديږي
پـر نازکـه نـری مـلا بانـدي غبرګيـږي
وې يې ماتـه چي راځي تـوله شېخان دي
طالبـان دي، ملايـان دي، مولويـان دي
د عمرونـو مجاهـد قومانـدان دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

یـا امیـر یـا د امیـر نیـژدې خپلـوان دي
کـه دا نـه وي مقامـات دي افـسران دي
یـا عـرب دي یـا تـور مخـي پنجابیـان دي
کـه دا نـور وګړي نیت زمـوږ د ښـار کړي
سمد ستي یې ملا حکم د سنګسار کړي
دا تـه څرنګـه را پـېښ سوې دې کـوټې تـه
چـې خریلـې ږیـره راغلـې زمـا د پـرې تـه
دا کــوڅې پــه اجــاره دي د غازیــانو
چــي ښــارونه لوټــوي د کــافرانو
جــوړوي چــي د ســرونو منارونــه
اوروي چــي د ګولیــو بارانونــه
پر ښایستو ځوانانو میندي سولې بوري
دوی ته ورکړې خدای په دې دنیا کي حوري
د اسـلام پـه نـوم یـې جـوړې خزانـې کـړې
خپـل نـاموس تـه یـې تیـارې هدیرې کړې

چـي مېرمنـي پـه اوو پـردو کـي نغـاړې
د وطـن لـوڼې پـر دغـه بـازار غـوارې
چـي اسـلام یـې دی یـوازې پـه خبـرو
تــو لعنــت ســه پــر دا هــسې ږیــرورو
خـو پـه زړه مـي دا خبـره همـېش ګرځـي

(c) ketabton.com: The Digital Library

په دنيا کي چي "بد غورځي بد به پرځي"
د سرونو په بازار کي چي څوک زر خوري
عاقبت به په همدې بازار کي سر خوري

ويرجينيا ۵/۳۱/۱۹۹۴

(c) ketabton.com: The Digital Library

ایکېرس او ډیډېلس

(د یونان له افسانو څخه)

د تــورو ســمڅو هــسکو څوکــو اتــل
ایکېــرس خــدای و د یونــان د غرونــو
ډیــډېلس پــلار و د دې لــوی پهلــوان
او ازمېیلـــي د پېـــړۍ جنګونـــو
ده تــه لــه خپلــه ځانــه ګــران ایکېــرس
ویــل بابــا دلتــه مــي زړه تنګیــږي
مــا تــه وزر جــوړ کــه چــي والوزمــه
نــور مــي لــه سمڅو ســره نــه جــوړیږي
غــواړم چــي زمــا تــر وزرونــو لانــدي
د لویــو غرونــو څــوکي ولړزیــږي
زمــا لـــه هیبتــه ســمندر خبــر ســي
زمــا لـــه طاقتــه څپــي وتـــوریږي

زوړ پهلــوان هغــه هوښــیار ډیــډېلس
د ســترګو تــور تــه وزرونــه جــوړ کــړل

(c) ketabton.com: The Digital Library

لــه يــوه غــره تــر بلــه غــره رســېدل
ور کــي د مــوم يــې پيوندونــه جــوړ کــړل
ويــل يــې زمــا د زړګــي ســره زويــه
چــي هــوس ونــه کــې شــغلو تــه د لمــر
پــه وزرونــو کــي دي مــوم کــار ســوي
چــي ځــان نيــژدې نــه کــې لمبــو تــه د لمــر
آســمان تــه وخوځېــد مغــرور ايکېــرس
ورلانــدي پرېوتــل ســرکــښنه غرونــه
د کـــــوه قـــاف د شـــــاپيريو ارم
او د دېوانـــــو فـــــولادي ښــــارونه
لانــدي يــې وليــدې ناپايــه اوبــه
د ســمندريــاغي وحــشي موجونــه
د زرکلنـــــو نهنګـــــانو ځــــالې
د شــنه آســمان پــه شــاني شــنه ســيندونه
پــر ســر يــې ګرځېــدلې تــوري وريځــې
وريــــادول يــــې د ابــــا نکلونــــه
لکــه ګردونــه د خــدايانو د جنــګ
لکــه پــه تېــښته د شــيطان پوځونــه

د ايکېـــــرس لويـــــو تېـــــرو وزرو
د تــورو وريځــو لــوی لــوی غرونــه ځيــرل

(c) ketabton.com: The Digital Library

لکه ګوربت مخ يې آسمان ته ونيو
د هسک پر لوريې وزرونه وهل
د لمر زرينو پلوشو ته ئير سو
د شنه آسمان لور ته يې سر ونيوی
د پلار خبري ورنه هيري سولې
د لمر شغلو ته يې وزر ونيوی
د لمر له تاوه يې موم ويلي سوله
له دوو ښنګو يې وزرونه مات سول
سيند ته را ولوېدی د غرو قهرمان
د نهنګ خوله کي يې بندونه مات سول

امريکا ويرجينيا ۱۲/۲۵/۱۹۹۴

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ښامار افسانه

وایي پروت په چین ماچین کي یو لوی ښار و
ښار لا څه چي د جنت په شان تیار و
هر سپرلي يي د جنت سره سيالي کړه
هر یو باغ يي د فردوس د سترګو خار و
په هر د ښت کي يي رنګونه اوریدلي
له نغمو څخه او دلی هر ابشار و
هره ونه يي د مشکو سوداګره
هر یو بوټي نسترن په ګلو بار و
هر ګودر يي په پیغلوټو ښایسته و
د پاولیو پایزېبونو شرنګهار و
هره پېغله يي ښايسته د ګلو ونه
هر زلمی يي ښکلی لوړ لکه چنار و

خدای ورکړي خزاني وې انبارونه
له یاقوتو مالامال يي هر کهسار و
خو آفت و نازل سوی پر دې مېنه
ورته پروت د غرونو شاته يو ښامار و
په نوبت يي له دې ښاره ولجه وړله

(c) ketabton.com: The Digital Library

یوه پیغله او یو اوښ په خوړو بارو
هره نجل به په نوبت ورته راتلله
دا مرګی د هري پیغلي په خپل وارو
د چا کور له غمه نه سو خلاصېدلای
که نېستمن و که بډای و که نادارو
لوښي تللي د قاضیانو کوټوالانو
نه پاچا او نه وزیر د خپل اختیارو
د پاچا د ښایستي لور نوبت راغی
غم نازل پر کور پر کلي پر بازارو
کجاوه یې تېرول پر بازارونو
په سرو سترګو یې ژړل ښځو مېړونو
په کوڅو کي سوي د نجونو پورته ساندي
له بامو یې غورځول ځانو نه لاندي
چا کړل ځیري ګرېوانونه تر لمنو
چا شیندلې ایري خاوري پر سرونو

له ښامار سره د چا برابر زورو
ټولو خلکو ته منظور شرم پیغورو
د زرګر پر دوکان ناست یو پهلوانو
مسافر له بله ملکه سرګردانو
په خواریو تر دې ښاره و راغلی

(c) ketabton.com: The Digital Library

شوم نهر په شپو په ورځو ګرځېدلی
پټ يې توره کړه تر ملا و ووت له ښاره
اوښ د مخه ده وهل ورپسي لاره
مخ يې ونيوی د ښار دباندي غرو ته
د ښامار د هستوګني و درو ته
لمر نيهام سو مخ د غره او درو تور سو
د رڼا پر مخ پلو د تياري خپور سو
راښکاره د غره له سره اژدها سو
د پاچا د لور زړګی په واويلا سو
مخامخ روان پر لور د کجاوې سو
اوښ او بار لره په وازه خوله نيژدې سو
دوې يې سترګي ځلېدې لکه اورونه
تر سږمو يې را ايستله سپين دودونه
په مستيو په نارو په غرغرو سو
په نخرو سو د هوس په غړومبېدو سو

پهلوان توره په پښو کي کړله بنده
اژدها ته يې له ليري کړه څرګنده
اژدها تر پهلوان کړه زامه لاندي
هغه توره د خولې کونج ته کړه وروړاندي
چي ښامار به تېراوه د نس پر لوري

(c) ketabton.com: The Digital Library

تر کوګل یې وتل توره پوري ووري
د ښامار پورته رمباړي غلبلې سوې
په تېره توره یې پرې د نس پردې سوې
پهلوان یوه څر من ورنه جلا کړه
مخ پر ښار سو د پاچا لورته یې شا کړه
ښامار مړ سو ښار آزاد سو له غمونو
نور له چا سره غم نه و د سرونو
رغ سو پورته د سورنا او د ډولونو
غېږي ورکړلې پلرونو او زامنو
زېږی ولاړی تر ښارونو او ملکونو
مرګ سو کډه له کړدې له ګودرونو
سره غورځکه سوله پورته د جشنونو
نور به نه وي جنازې د ښکلیو نجونو
زغري واغوستې زامنو د غټانو
توري واخیستې بچو د وزیرانو

سرې په وینو سوې نېزې د افسرانو
مست اسونه ځغلېدل د سردارانو
سترګي سرې سوې د زامنو د قاضیانو
غرو ته وختل بچي د کوتوالانو
پر وژلي ښامار پیل سول ګوزارونه

(c) ketabton.com: The Digital Library

چا پـه سـرې کړلـې نيـزې چـا خنجرونـه
هــر يـــوه يـــې پـــرې کولـــه اندامونـــه
چا يې سر چا يې لکۍ چا يې غاښونه
هر يوه يې د ښامار د جنګ کيسې کړې
هــر يـــوه يـې لـه مـستيه غرغـــرې کـــړې
چـــا خبـــرې د ښـــامار د تنـــدارې کـــړې
چـا کيسې د هيبتنـاکې تـورې شپې کـړې
چـا بـه لاپـې د کـرۍ شـپې د جګـړې کـړې
چې به بل کيسه کول دوی يې پيښې کړې
پـه يـو کـونج کـې بيـده سـوی پهلـوانو
د ښـــامار لـــه جنګـــه ســـتړی و ســـتومانو
ږغ راوينښ کـــــړ د ډولونـــــو اتڼونـــــو
د خوښـــــيو د جـــــشنونو د رقـــــصونو
مځکـــه رېـــږدې لـــه هيبتـــه د فوجونـــو
پـــر آســـمان ګرځـــې کـــوترې پـــه ســـېلونو

د هـــر چـــا پـــر ژبـــه بـــس يـــوه کيـــسه ده
د ښـــامار د مـــرګ خبـــره ده خپـــره ده
چـــا ويـــل ښـــامار وژلـــی دی ځوانـــانو
د دې ښـــــار پهلوانـــــانو توريالیـــــانو
چـــا خبـــرې کـــړې د فـــوج د بـــاتورانو

(c) ketabton.com: The Digital Library

چا زامن ستایل د خپلو وزیرانو
پهلوان په زوره ږغ کړله ښاریانو
خوشي ولي منت وړئ د مفت خورانو
ما وژلی دی پاچا د ښامارانو
ما بیغمه کړاست د ژوند له غلیمانو
ما راوړي دا څرمن ده له ښاماره
نښاني یې ده د قتل معلوماره
زه ورځم ستاسي پاچا ته تر دربار
ما ته وښیاست کوڅه لیکه او لاره
پهلوان چي د ښامار کیسه کوله
چا په پټه چا په وازه خوله خندله
یو له بله یې پوښتل چي دا د چا دی
دلته نوی پیدا سوی که پخوا دی
له کوم ښار څخه راغلی دا سړی دی
باوله دی سودایي دی لېوني دی

اورېدلې یې له چا څخه کیسه ده
جوړه کړې یې له ځانه افسانه ده
کله کله کړي کیسې د ښامارانو
زوروري بولي ځتې تر ایږانو
وایي مات مي کړل پوځونه د دېوانو

(c) ketabton.com: The Digital Library

راتــه هــيخ نــه دي لــښکري د لېوانــو
پهلــوان يــې د ښــاريانو خنــدنی کــړ
پــه خنــدا او پــه نــارو يــې لېــونی کــړ
ښــار پــه ښــار بــه ګرځېـدی کلـي پـه کلـي
چـا پــر ســر بانــدي ويــشتلی چـا پــر ولــي
چــي بــه ده کيــسه آغــازه د ښــامار کــړه
پــر خپــل ځــان يــې ســپره د خنــدا لار کــړه
انعــام وا خيــستی زامنــو د غټــانو
پاچــا غــټ کړلــه بچــي د وزيرانــو
منــصبونه يــې کــړه لــوړ د افــسرانو
د قاضــيانو کوټوالانــو د بچيــانو
پهلــوان کلــي پــه کلــي ســرګردان و
کلــه ځــان ســره پــه جنــګ کلــه حيــران و

ويرجينيا ۲/۱٦/۱۹۹۹

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځنګل شاهي

کتـــــابونو دي راوړي دا نکلونــــــه
چـا تـري واخيـستي مـزي چـا عبرتونـه
چـي لا نـه و انـسانان پـر مـخ د مځکـي
ځنـاورو يــو پــر بــل کــول حکمونــه
پـه ځنګلـو کـي د ځنګلـه قـانون روان و
چلــول اميــر زمــري پکــښي امرونــه
د کمـــزورو ســـره غـــم و د ســـرونو
لـوی لېـوان لکـه خوګـان پـه غوښـو بـار و
ګرځېدل به سرې سرې سترګي غورېږتونه
د کمــزورو پــه ژونــدوني ســاه ختلــي
پــر هــډو کو يــې وچ ســوي وه پوســتونه
اميـــــر هـــــم د زوررو طرفـــــدارو
چـا يـې نـه کـړل پـه حضـور کـي فريادونـه
يـوه ورځ د لـوی اميـر ته وکـو تـه زړه سـو
را حاضـر يـې کـړ جـلاد تېـره غاښـونه
ويـل راولـئ مـوږک زمـا تـر حـضوره
چــي ســپارمه دي بيکــاره تــه کارونــه
حاضـر باشـو جلادانـو مـوږک راووسـت

(c) ketabton.com: The Digital Library

رېږدېدلـــه يـــې لـــه ويـــري اندامونـــه
د اميـــر حـضـوريـــې هـيـڅ نـه و ليـدلی
نـــه خبـــر و لـــه دســـتوره لـــه قانونـــه
د دربـــار هـــره ګوښـــه ورتـــه بـــلا وه
د مـرګ ږغ تـه يـې بـوڅ کـړي وو غوږونـه
نـــابيره اميـــر وويـــل موږکـــه
ســتا لـــه لاســه همېشه راځـي عرضـونه
په ځنګله کي حيوانان له لوږي مره سول
ســتا پـــه کـــور کـــي د غنمـــو ګودامونـــه
پيـشو هـم تـا بـې حيـا بـې شـرمه بـولي
دربـاريـــان مـــي هـــم لـــري شـــکايتونه
مـــا تهـــا کلي ســـتا د پـــاره وظيفـــه ده
چي مصروف دي کړي هفتې مياشتي کلونه
هغـــه دا چـــي هغـــه ليـــري غـــره دپاســـه
چـــي ولاړ دي چنارونـــه او صـــبرونه

لـويي ونـي او کونـدې کـړه تـرې رابېلـي
چـي را نـــه ورېږ نيـــالګي واړه ښـــاخونه
مـــوږک وويـــل اميـــره ســـتا قربـــان ســـم
تاسي وګـوري زمـا پـښې او زمـا لاسـونه
زه بـــه څرنګـــه چپـــه کـــړم لـــويي ونـــي

(c) ketabton.com: The Digital Library

زه به ځرنګه راوړم لوی چنارونه
ما ته وسپاره یو کار زما تر قدرته
صدقه دي سه زما ویني اولادونه
لویي وني ماتول د فیل په وس دي
بار ته وتا که او ښان خره او آسونه
د امیر سترګي سوې سرې له ډېره قهره
ویل ووزئ درباریانو پرېږدئ خونه
چي یوازي سول امیر او موږک دواړه
او خالي سول د دربار ټول له کونجونه
په حیرت حیرت موږک ورته کتله
زمري پورته کړل له مخي نقابونه
د نقاب د لاندي بل حیوان ښکاره سو
غټي زامي پنډ او ربوز او ږده غوږونه
دا هغه له کلي تللی سپېره خر و
چي یې وړای نه سول درانه بارونه

موږک وازه خوله حیران خر په خندا سو
ویل واخله زما له عقل نه پندونه
چي زه خر یم د زمري پر کرسۍ ناست یم
ور ویشمه فیل او پړانګ ته منصبونه
ته هم کړلای سې چي لویي وني پرې کړې

(c) ketabton.com: The Digital Library

او د ځمکـي سـره سـم کـړې دا ځنګلونـه
دلتـه مـه وایـه چـي دا مـي پـه وس نـه دي
کـه دي زړه غـواړي د ژونـد واړه عیـشونه

ویرجینیا ۱۹۹۰/۳۱/۳

(c) ketabton.com: The Digital Library

متلونه

(c) ketabton.com: The Digital Library

بېګانــــه لـــه خپلــه نـــه ســـي ســـمېدلای
د پـــردو پـــه مخکـــي مـــه ترټـــه خپلـــوان دي
کـــه عـــزت غـــواړې د خپلـــو پـــرده پـــوش ســـه
د خپـــل کـــور خبـــري مـــه کـــوه دبانـــدي [1]

لـــه ســـرو اوبـــو يـــې زهـــر بهتـــري کـــړي
برابـــر مـــه ســـې پـــر کـــور د نـــامردانو
د ګيـــدړ تـــر نـــاز ښيـــرل د زمـــري ښـــه دي [2]
خـــدای دي مـــه لـــره محتـــاج د ناکـــسانو

دلتـــه خـــولې تـــه کتـــل کيـــږي چـــي د چـــا ده
وينـــا هـــم تللـــه کيـــږي پـــه لوټونـــو
نـــه خبـــره د غريـــب مـــلا څـــوک اوري
نـــه روژه يـــې مـــاتوي پـــه آذانونـــو [3]

---

[1] د کور خبره دباندي مه کوه.
[2] د ګيدړ تر ناز د زمري ښيرل ښه دي.
[3] د غريب ملا په آذان څوک روژه نه ماتوي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نــن يـــې مـــه ګـــوره چـــي وژنـــي يـــو لـــه بلـــه
دا خـــــروړي ســـبا بيـــا ســـره جـــوړيږي
و فقيـــــر تـــــه ده يـــــوه ســـــلا د تهولـــــو
کنـــه ســـپي خـــو کـــور پـــه کـــور ســـره غپيـــږي[۴]

هـــــره چـــاره د تـــــد بير پـــــه ژبـــه کيـــږي
کلـــه زور لـــــره محتـــاج ســـي تدبيرونـــه
کـــاږه تيکـــي تـــه کـــږه تـــوره جـــوړيږي[۵]
کـــږې خـــولې لـــره پـــه کـــار دي ټينـــګ ســـوکونه[۶]

د پرديـــــو پـــــه ســـــوغات مـــــسته مغـــــروره
ړنـــدې ســـترګي بـــه دي کلـــه بينـــا کيـــږي
بيهـــــوده د ناکـــــسانو لاس نيـــــوی کـــــړې
د خپـــل کـــور پيـــر کلـــه چـــا تـــه معلـــوميږي[۷]

---

[۴] د سپو کور په کور ميرځه وي فقير ته يې سلا يوه وي.
[۵] د کاږه تيکي سره کږه توره جوړيږي.
[۶] کږه خوله سوک سموي.
[۷] د خپل کور پير چا ته نه معلوميږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا خبره د هوښیارو د جرګو ده
چي د غار خولي ته مار ور سېږي سم سي[(۸)]
د پر موولید دل کاره په خپل انګر کي
په بهر کي مستقیم لکه قلم سي

چي پرون یې هدیرې په اجاره وې
نن یې دوړې د ځوانۍ پر مزار ګرځي
دا دستور د زمانې دی نه بدلیږي
په دنیا کي چي بد غورځي بد به پرځي[(۹)]

توریالي بوډا زامنو ته ویله
توره سره ښه ده خو نه د ورور په وینو[(۱۰)]
که په کور کي او په ګور کي عزت غواړئ
یو تر بل سره جاړیږئ زما زامنو

[(۸)] مار چي د غار خولې ته ورسېږي سم سي.
[(۹)] چي بد غورځي بد به پرځي.
[(۱۰)] توره سره ښه ده خو نه د ورور په وینو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نـه ثمـر بـه يـې څـوک وخـوري نـه بـه ښـاد سـي
دا خبـــره پـــه ګومـــان د چـــا کـــښېوزي
د بـــې بختـــي کونـــډې دوه غـــوايي پـــه برخـــه
يـــو دننـــه نـــه ورځـــي بـــل نـــه راوزي [۱۱]

چـي د تخـت پـه هـوا ځـي تختـه يـې ځـای وي
لـــه تقـــدير ســـره جـــوړ نـــه دي تدبيرونـــه [۱۲]
چـي کـوهي چاتـه کينـي پکـښې بـه لـوېږي [۱۳]
نـــه رســـېږي تـــر مزلـــه کـــاږه بارونـــه [۱۴]

لـــه ازلـــه يـــې ښـــه ورځ ليـــدلې نـــه ده
پـــه پـــرون او پرونيـــو پـــسي ژاړي
دا نـــصيب دی د بـــد بختو افغانـــانو
تـــل زاړه کفـــن کـــښان لـــه خدايـــه غـــواړي [۱۵]

کـــه د خپـــل کالـــه امـــان غـــواړې لـــه خدايـــه
لـــه لمبـــو ژغـــوره نيـــژدې ليـــري کورونـــه

---

[۱۱] د کونډې دوه غوايي وه يو ووت نه بل ننووت نه.
[۱۲] تقدير او تدبير نه سره جوړېږي. (تدبير بندونه تړي تقدير پر خاندي م هوتک).
[۱۳] چي بل ته کوهي کيني پخپله پکښې لوېږي.
[۱۴] کوږ بار تر مزله نه رسېږي.
[۱۵] دعاوي زاړه کفن کښ وګټلې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

له انګار سره خپلوي د هیچا نسته
وچ لانده سوځي چې اور واخلي ځنګلونه[۱۶]

هر فرعون لره موسی دی پیدا سوی[۱۷]
غشي مه کوزاروه د چا پر زړونو
که سوکونه دي پیرزو پر سینه نه وي
ګوره څوک چې آزار نه کړې په نوکونو[۱۸]

پر دی کټ تر نیمو شپو دی بختوره[۱۹]
پکښې نه کېږي درانه خواږه خوبونه
چې په کلي کې دي نه پرېږدي وګړي
د ملک په کور کې مه تړه آسونه[۲۰]

شیخه موږ دي د دعا په تمه راغلو
ستا له کوره بوی راځي له شرابونو

---

[۱۶] ځنګل چې اور واخلي وچ او لانده ګډ سوځي.
[۱۷] هر فرعون سره موسی سته.
[۱۸] که څوک آزار کړې په نوک تا به ووهي په سوک. (که د بل دروازه ووهې په نوک ستا دا به ووهي په سوک، م هوتک).
[۱۹] پردی کټ تر نیمو شپو دی.
[۲۰] چا په کلي کي نه پرېښود ده ویل زما آس د ملک په کور کي وتړئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

لـه رستمه يې سل نوم بهتر دي [۲۱]
ډول د ليري ښه لګيږي پر غوږونو [۲۲]

چې په کور کې د کورګي جوړول غواړي
مرکه ده د ابليس او د زامنو
دوه به جوړ سي که دريم يې ترمنځ نه وي [۲۳]
دا موزده که ره له ملګرو ملتونو

څه خبر له خپله زوره ځناور دی
يوه بل ته چې په سرو سترګو خښميږي
دوه غوايي چې ښکر په ښکر سي په پټي کې
زيان يې بوټو او يا کاښو ته رسيږي [۲۴]

---

[۲۱] له رستمه يې نوم بهتر دی.
[۲۲] د ډول ږغ د ليري ښه خوند کوي.
[۲۳] دوه به سره جوړ سي د دريم دي مخ تور سي.
[۲۴] دوه غوايي چې په پټي کې په جنګ سي، زيان يې بوټو او کاښو ته رسيږي. بل روايت دی: دوه غوايي چې ښکر په ښکر سي زار د بوټو و د کاښو. دلته زار د افسوس او حسرت په معنی دی، پير محمد کاکړ وايي:

زار د هغه چا دي چې آزار کوي د زړونو
ژوند د ظالم کم دی چې مدام دل آزاري کا
(م هوتک)

(c) ketabton.com: The Digital Library

یوه ورځ به د فلک په دام کې ګیر سې
چې نن سره منګول ورځغلې پر خوارانو
د لندو ختهو نرې باران پلمه وي(۲۵)
خونه ولې ورانوې د غریبانو

د آسمان بې انصافي ده که دي خپله
چې بدل دي جواهر کړل په ډبرو
د حساب سترګې په لپو لپو ژاړي
قدر تل وي د زرګر سره د زرو(۲۶)

په مزلونو ورځې سترې سوې شپې سپینې
د کاروان غبار پټ کړي رباتونه
یا ساروان په زړه کافر یا انصاف نسته
اوښان نه ژاړي لا ژاړي یې بارونه(۲۷)

---

(۲۵) لندو ختهو ته نرۍ باران پلمه سي.
(۲۶) د زرو قدر له زرګر سره وي.
(۲۷) اوښان نه ژاړي بارونه ژاړي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هره ورځ خو په دې ښار کې غټان نه مري
دا خيرات کله نا کله پيدا کيږي
په تلوار او ګره چا نه ده سره کړې[28]
ملا پام کوه نن صبر په کاريږي

په اتڼ کې يې نو مونه نه ياديږي
رنګ بدل سو د کيسو او د نکلونو
په اول کې به مړانه په سيالي وه
اوس سپيتانه په سيالي سوه د مېړونو[29]

د رويبار خوله ماتوئ ژبه يې پرې کړئ
په دې مېنه کې اوس داسې باتوران سته
چا چې دا خبره کړې ملامت دی
چې ايلچي لره نه مرګ او نه زندان سته[30]

---

(۲۸) او ګره په تلوار نه سرېږي.
(۲۹) اول به مړانه په سيالي وه، اوس سپيتانه په سيالي ده.
(۳۰) ايلچي لره نه مرګ سته نه زندان.

(c) ketabton.com: The Digital Library

خپل سوړ سک د بل تر وریجو غوښو ښه دی (۳۱)
خپله خونه د پردیو تر قصرونو
باز چې خپله ځاله پرېږدي او روان سي
د پاچا منګولیې ځای سي تر عمرونو (۳۲)

سرې غوټۍ سوې د خزان د چپاو شومه
لا چا غېږې د اغزیو درمندونه
د پلرو هره خبره د زرو تول دی
بد بانجڼ ته نه رسېږي آفتونه (۳۳)

تر ورخ تیري او به بیرته نه جاروزي (۳۴)
هسي نه کور دي ځالې سي د غمونو
بدي ورځي لره بد تربور په کار دی (۳۵)
تېغ دي لیري که د ورور له مړوندونو

چا به ډېري ککرۍ وي رژولي
خو لا مینه له مېړونو نه ده توره

---

(۳۱) د بل تر وریجو غوښو سوړ سک د کور ښه دی.
(۳۲) باز چې له خپلې ځالې روان سي د پاچا منګولیې ځای سي.
(۳۳) بد بانجڼ آفت نه لري.
(۳۴) تر ورخ تېري او به بیرته نه جاروزي.
(۳۵) بد ورور د بدې ورځې د پاره ښه دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

تيت نظـــر يـــې پــه جـــونګړه بانـــدي مـــه کـــړه
وېـــش چـــي کـــړې برخـــه وېـــشه مړونـــه ګـــوره[٣٦]

د کـــوچ بڼـغ تـــه يـــې غـوړونـــه پـــه هـــوا دي
مـــوړ لـــه هـــر څـــه لاس پرېـــولی دی تيـــا ريـــو
دا بـــاقي هـــستي دروا خلـــه نـــوش جـــان دي
ســـپي درګرځـــوه لـــه خيـــره دي بېـــزا ريـــو[٣٧]

پـــه سنګـــساريـــې نيمـــه خـــوا کـــړې هغـــه ونـــي
چـــي ښـــاخونه يـــې کـــاږه وه لـــه بـــارونو
بـــې مېـــوې ونـــي تـــه نـــه غـــورځي ډبـــري[٣٨]
نـــه يـــې تمـــه څـــوک لـــري لـــه نعمتونـــو

لـــــه پخـــــوا راتـــــه کېدلـــــه دا خبـــــره
چـــي پـــردي خـــواږه يـــا پـــوردي يـــا پېغـــوردي[٣٩]
نـــه د پـــورنـــه د پېغـــور غـــم ورســـره دی
دا بـــې ننګـــه مېلمانـــه د چـــا د کـــوردي

---

[٣٦] برخي وېشه مړونه ګوره.
[٣٧] سپي درګرځوه د خيره دي بېزاره يو.
[٣٨] بې ثمره ونه څوک په ډبرو نه ولي.
[٣٩] پردي خواږه يا پوردي يا پېغوردي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې پرون به یې خمتا په وس کې نه وه
نن د تخت د پاسه ناست دی بختور دی
وران قصرونه چا لیدله او ویل یې
بې له شکه پردی غم نیمی اختر دی[۴۰]

نن کاري ګوزار کوه واری دي خپل دی
چې سبا بدله نه کړې خپله رایه
پښتون سل کاله پس وار اخلي لا وايي
په بدل کې مې تلوار وکړ بې ځایه[۴۱]

په نصیب یې لویه برخه نه وه کښلې
نن لوېږي وار ه خلک په بدلو[۴۲]
یوه ورځ به یې خپل ږغ له خولې راوزي
ګیدړ نه دی د خپل ځان د ټینګولو

---

[۴۰] پردی غم نیم اختر دی.
[۴۱] پښتون سل کاله وروسته بدل واخیست ویل یې تلوار مې وکړ.
[۴۲] په بدلو څوک نه لوېږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په قسمت کې يې تيارې په نصيب سوي
د افغان پر آسمان لمر نه دی ختلی
له بارانه سي ولاړ ناوې ته کښېني [۴۳]
بخت يې کور ته په ژوند نه دی ورغلی

په يوه زين کي دوه تنه نه ځايېږي [۴۴]
نه ځايېږي يوې تيکي کي دوې توري [۴۵]
د زينونو او آسونو په تلاښ کي
ډېري خويندي سولې وراري ميندي بوري

څو دي خپلي متې نه وي آزمېيلي
د دښمن چي در ته جوړي پلمې نه کړې
دواړي غبرګي د بايللو په شماره دي
خپلي پښې چي له کمبلي اوږدې نه کړې [۴۶]

[۴۳] له بارانه ولاړ سو ناوې ته کښېنستی.
[۴۴] په يوه زين کي دوه تنه نه ځايېږي.
[۴۵] په يوه تيکي کي دوې توري نه ځايېږي.
[۴۶] خپلي پښې له کمبلي اوږدې مه غځوه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په مرداره باندي وژني يو له بله
چا ويل چي دا تولۍ ده د بازانو
باز چي هر څومره سي خوار چنګښي نه خوري (۴۷)
دا بچي دي د کارګانو کرګسانو

هې توبه يې له وحشته له هيبته
چي د ژبو پر ځای توري سره ورسي
وايي زور چي په هر ځای کي زوروړ سي
عقل کوچ وکړي له ځايه مرور سي (۴۸)

پردۍ وينه بېګانه ده نه خپلېږي
ورور به نه سي چي دي مور نه وي زوولی (۴۹)
چي د پلار پر قدم سم پر لاري نه ځي
په سپي زوی وي تل بناغلی پلار بنکنځلی (۵۰)

---

(۴۷) باز چي هر څومره خوار سي چنګښي نه خوري.

(۴۸) زور چي زوروړ سي عقل مرور سي.

(۴۹) چي نه دي وي له موره داسي مه وايه چي وروره.

(۵۰) په سپي زوی بنه پلار بنکنځلی وي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په دوستۍ او په خپلوۍ يې باور نسته
پرون ستا وه نن د بل کره هستېږي
چې يې بنه هلته يې شپه ده هورې اوسي
دا پردي سپي د ډوډۍ په زور خپلېږي [۵۱]

کشکي هر چا ته پرون وريا د پېدلای
هره ستر ګه له حيا نه رپېدلای
پز پرېکړي که درلودلای څه شرم
د چړې نوم به يې هرګز نه اخيستلای [۵۲]

چې په شپو د بل په کور کې ډېوې ثاري
هغه نه دي پوه په ګټه او تاوان خپل
ګاونډي يې شپې له درده کړلې سپيني
بدبخت وخوړ په تش ګومان ايمان خپل [۵۳]

---

[۵۱] پردي سپي د ډوډۍ په زور خپلېږي.
[۵۲] پز پرېکړي که شرم درلودلای د چړې نوم به يې نه اخيستلای.
[۵۳] بدبخت په تش ګومان ايمان وخوړ. بد ګومان د ايمان زيان (م هوتک).

(c) ketabton.com: The Digital Library

لا بــه څــو تــر دې نقــاب لانــدې پټېــږې
لا بــه څــو خــورې د دروغــو ســوګندونه
نــس مــي مــوړ کــه پــه جــار جــار مــي دې ښــه نــه ســي[(۵۴)]
نــور دي ويــنم لــه دانــې ســره دامونــه

ســړی تــل پــه درنــو درونــد پــه ســپکو ســپک ســي[(۵۵)]
همنــشين مــه ســه لــه چــا ســره نــا ولی
دې کنــډو ســره عمرونــو خپلــوي کــړې
پــه دې لاره بانــدې زر کلونــه تللــی

دا دامونــه دي درتــول کــه واريــې تېــر ســو
لــه ړانــده لکــه يــو ځلــي ورکېــږي[(۵۶)]
لــه کټــوي بــه راوزي پــه څمڅــه کــي[(۵۷)]
تــر قيامتــه شــنې پــه غــلا نــه چيچــل کېــږي[(۵۸)]

---

(۵۴) په جار جار مي ښه نه کېږي نس مي راموړ که.
(۵۵) په درنو دروند په سپکو سپک.
(۵۶) ړوند يو ځلي امسا ورکوي.
(۵۷) چي څه په کټو کي دی په څمڅه کي به راوزي.
(۵۸) شنې په غلا نه چيچلي کېږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نن دي تاج پر سر ایږدي سبا دي وژني
باور نسته په خپلوي د دښمنانو
خپل دي نه غورځوي لمر ته که دي مړکي[۵۹]
ټولې مه خوشي کوه د ښو دوستانو

دا د کومو بې انصافو نصيحت دی
چي په زړه به څومره سخت وه دا زوی مړي
په لمن کي وړه غوړي که بل څه نه وي
له انګړه د ناداره پوروړي[۶۰]

له لومړۍ ورځي حساب درته په کار دی
چي په کورکي دي ترګټي تاوان ډېر دی
نور په شګو د سېل مخ نه سي نيولای[۶۱]
وچه مه خوره چي دي پور تر سلو تېر دی[۶۲]

يا د توري يا فرياد په ژبه کېږي
حق په خوښه چا ته نه دی رسېدلی

---

[۵۹] خپل که دي مړ کي لمر ته دي نه غورځوي.
[۶۰] د ناداره پوروړي له کوره غوړي په لمن کي وړه.
[۶۱] د سېل مخه په شګو نه بندېږي.
[۶۲] پور چي تر سلو تېر سو وچه مه خوره.

(c) ketabton.com: The Digital Library

شیدې نه ورکوي مور هغه ماشوم ته
چې په چیغو چیغو نه وي ژړېدلی (٦٣)

له ریشتیا سره دښمنه زمانه ده
چا ته مه کوه خبري سپیني سپیني
د غرض څښتنان ټول له لېوني دي (٦٤)
د عسلو په کندو کې ګنده پروینې

له مړونو یو ښه نوم دی چې پاتېږي
چو پړ مه خوشې کوه د محتاجانو
چې چالاس درپوري ونیو غوڅ یې نه کې (٦٥)
دا خبره ده راپاته له مردانو

نه په خپلو کې له سیاله سره سم سو
نه په ښار کې د پردو یې قدر ډېر سو
پام چې زده نه کې خویونه د پردیو
کارګه چم کاوه د زرکې خپل یې هېر سو (٦٦)

---

(٦٣) چې ماشوم ونه ژاړي مور شیدې نه ورکوي.
(٦٤) د غرض خاوند لېونی وي.
(٦٥) چې چا لاس درپوري ټینګ کړ مه یې غوڅوه.
(٦٦) کارګه د زرکې تګ کاوه خپل یې هېر سو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا متـــل دی چـــي خپـــل خپـــل پـــر دی مغـــل دی[٦٧]
چیرتـــه خپـــل د بېګانـــه برابـــر نـــه کـــې
دوســت تــه حــال وايــه دښـمن تــه وهــه لاپــي[٦٨]
چـــي غلـــيم دي پـــه خپـــل غـــولي خبـــر نـــه کـــې

پـــه تېـــر کـــي دي نـــا اهلـــه پيـــدا مـــه ســـه
نـــوم د پـــلار او د نيکـــه پـــه تبـــاه کېـــږي
نـــه ورکېـــږي د نـــه زوی د لاســـه مېنـــه
د ســپي زوی د لاســه تــل مېنــه ورکېـــږي[٦٩]

ســـخاوت او اخـــلاص دواړه پـــه قـــسمت دي
لـــه ازلـــه د هـــر چـــا برخـــه رســـېږي
د دولـــت ســـره د زړه ملګـــري نـــسته
چـــي د چـــا دنيـــا ډېرېـــږي زړه تنګېـــږي[٧٠]

---

[٦٧] خپل خپل دی پردی مغل دی.
[٦٨] دوست ته حال وایه دښمن ته لاپي.
[٦٩] د نه زویه مېنه نه ورکېږي د سپي زویه مېنه ورکېږي.
[٧٠] چي دنیا ډېرېږي زړه تنګېږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هر ګړی د جواهرو په قیمت دی
لکه مړی تیر ګړی دی نه ستنیږي
له سړې ګټې نه تود تاوان بهتر دی[۷۱]
پاڅه ژوند په نن سبا کې تمامیږي

ژوند تلاښ دی خوځېدل الوتل دي
د انسان دي دا جهان اوږده مزلونه
له ځایي سړي نه ښه وي خرڅې ګرځي[۷۲]
وړي پر ملا باندي درانه بارونه

چا ته عرض وکړم د شنه آسمان له جوره
چې محتاج یې کړم و لاس ته د سیالانو
هی افسوس دښمن مي ته یې تشه لاسه[۷۳]
ما به څه کاوه دربار د ناکسانو

---

[۷۱] تر سړې ګټې تود تاوان ښه دی. تر بیکاره ودانۍ، په خرپ نړېدلې ښه ده (م هوتک).

[۷۲] تر ځایي سړي ګښته خر ښه دی.

[۷۳] تشه لاسه دښمن مي ته یې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په ښکاره د ملایکو لښکر ښکاري
ډېرې چور کړل ډېرې ښخ کړل بې کفنه
چا ویل چې توتکۍ ده بې آزاره
له چینجیو د چمن وکړئ پوښتنه(۷۴)

که بدي دي که دوستي په ژبه کېږي
تپ د ژبې په کلونو نه رغېږي(۷۵)
اخیستلای نه سي ځوک توکړي ناري(۷۶)
زړه ښیښه ده که دي مات کړ نه جوړېږي

ښه خودا چې غم ښادي دي پر خپل کور وي
چې میلمه نه سي پر کور د ناکسانو
تل پر ځای پرته ډبره وي سنګینه(۷۷)
چې ونه وزې له ټولیه د سیالانو

(۷۴) ویل یې توتکۍ بې آزاره ده، ویل یې د چمن د چینجیانو وپوښته.
(۷۵) د توري تپ جوړېږي د ژبي تپ نه جوړېږي.
(۷۶) توکړي ناري بیرته نه اخیستلي کیږي.
(۷۷) ډبره چې پر ځای پرته وي سنګینه وي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

سل سرونه سره یو سي لښکر جوړ سي
کلي جوړ دي له مړونو له کورونو
له یوه لاسه تړک نه خېژي ملګرو (۷۸)
تجربه ده د پلرونو د نیکونو

چي یوه ګوته څوک نیسي د بل لور ته
دري یې سمدستي د ځان پر لور کږې سي (۷۹)
لټوي د ځان عیبونه په جهان کي (۸۰)
پر خپل ځان یې د انصاف سترګي ړندې سي

له کماله سره ګوندي د زمانې ده
سیالي نه کوي سیالان د ناکسانو
ګیدړ خوار ته خپل پوستکی بلا سوی (۸۱)
ورپسې ستړي تولۍ وي د ښکاریانو

هره ورځ مي د رویبار په انتظار وي
هره شپه مي د جانان پر کوځه شپه وي

---

(۷۸) له یوه لاسه تړک نه خېژي.
(۷۹) چي یوه ګوته بل ته نیسې دري دي ځان ته کږې سي.
(۸۰) د ځان عیبونه په جهان کي لټوي. (چي په ځان کي ویني په جهان کي ویني).
(۸۱) ګیدړي ته خپل پوست بلا دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

تږی تل ویني سرې اوبه په خوب کي[۸۲]
خوب او خیال یې پر ساحل باندي مېلمه وي

چي د ژوند په سفر ځې قدم په ورو ږده
هېر یې نه کړې نصیحت د هوښیارانو
بې باوره دي دا دوه شیان په دنیا کي
لمر د ژمي او خندا د دښمنانو[۸۳]

نور د ګلو د موسم هوس ونه کړې
پنځه ورځې د ځوانۍ وې بهار تېر سو
جنازې ته دې طبیب دی رابللی
په دېوال تپه نکریزې اختر تېر سو[۸۴]

د ژوند لاره د وریښمو جوړه نه ده
کله کله څوک د تورو پر سرو ځي
هر سفر دې له یارانو سره بویه

---

[۸۲] تږی په خوب کي سرې اوبه ویني. لڅ (لوڅ) په خوب کرباس ویني (م هوتک).
[۸۳] د ژمي په لمر او د دښمن په خندا اعتبار نسته.
[۸۴] نکریزې چي له اختره تېري سي په دېوال یې تپه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې بې ملو ځي نو تور ماريې پر اوړو ځي[٨٥]

تل به نه وي پر نغري باندي ديګونه
يو ورځ دا د خيرات مړي خلاصيږي
چې د يار د لاسه پيازوي خو په نيازوي[٨٦]
د منت په حلوا ستوني نه خوږيږي

هر قدم دي د سر غم درلره بويه
باور نسته په دوستي د ځناورو
چې د اوسپني بازو درسره نه وي
زړه ورمه کښېنه تر ښنګ د زورورو[٨٧]

د ژوندون مزل ژوندي ګامونه غواړي
مړي نه سي پاڅېدلای له قبرونو
د لېوره په تمه پاته له مېږه سوه

---

[٨٥] چې بې ملو ځي تور ماريې پر اوړو ځي.
[٨٦] پياز دي وي په نياز دي وي.
[٨٧] د زورور له ښنګه زړه ورمه کښېنه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه کونډه چې وه ناسته په کلونو [۸۸]

چې د توري شرنګ يې نه وي تر غوږ سوی
هغه نه دی و میدان ته د وتلو
ژړ د نجونو د مجلس دی تور د تورو [۸۹]
د پلنګ خوبونه کار د نازولو

چې خبره د قسمت که د غیرت ده
د چا برخه وي خولې د چا کارونه
عبدالله دي مړی خوري فکر دي نه کړي
د لالا نصيب دي توري ميدانونه [۹۰]

یو څه فکر یو څه سره وینه په کار ده
تش د فکر په تالو اعتبار نسته
توکل دی نارینه اندېښنه ښځه [۹۱]

---

[۸۸] کونډه د لېوره په تمه د مېړه پاته سوه.
[۸۹] تور د تورو دی ژړ د نجونو.
[۹۰] توري دي لالا وهي مړی دي عبدالله وهي.
[۹۱] توکل نر دی اندېښنه ښځه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د مـــړو لـــه اند ېـــښنو ســـره کـــار نـــسته

ځـــان پخپلـــه د ســـيالانو ســـره ســـيال کـــه
د مـــړو تربور ګلـــوي د مـــټ پـــه زور ســـي
د پردیـــو جـــامو ســـتر ځـــو شـــېبې وي
هـــا جـــامې دي پـــه ځـــان اورســـي چـــي د پـــورســـي[92]

جنـــګ چـــي نـــه کـــوي تـــل اخلـــي لـــو ډبـــره[93]
مـــه غـــولېږه پـــه ګفتـــار د نـــامردانو
د ګيـــدړ پـــه جنـــګ چـــي نـــه ســـي وروتـــلای
هغـــه تـــل کـــوي خبـــري د زمريـــانو

د ســـرونو چـــي ســـودا وه ده پلمـــې کـــړې
پـــه جرګـــه کـــي يـــې د تـــوري کيـــسې ســـرې کـــړې
څـــه ښـــه وايـــي چـــي جنـــګ ســـوړ ســـو ميـــرې تـــود ســـو[94]

(۹۲) جامې چي د پور سي په ځان پوري اورسي.
(۹۳) چي جنګ نه کوي لو ډبره اخلي.
(۹۴) چي جنګ سوړ سو ميرې تود سو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په ناحقه غلبلو يې غاړي شنې کړې

قافلې سوې په هفتو د مخه تيري
دی لا ځان په شوا روز بولي د وړاندي
چا په ژوند کي پر خره سپور نه دی ليدلی
دی د بل مستو اسونو پوري خاندي[۹۵]

په ګرمي چي يې ګټې خوره يې په سيوري[۹۶]
د ميړه ملګري ګټه او تاوان وي
په خواری بد ايسېدلی هيڅوک نه دی[۹۷]
بيکاري بلا د ژوند شرم د ځان وي

سل کلنه يې دوستي او دښمني ده
د پښتون يوه خبره يو پيمان وي
هسي نه چي په خوله خوږ وي په زړه کوږ وي[۹۸]

---

(۹۵) په ژوند کي چا پر خره سپور نه دی ليدلی، د بل په اسونو پوري خاندي.
(۹۶) په لمريې ګټه په سيوري يې خوره.
(۹۷) ميړه په خواري بد نه ښکاري.
(۹۸) په خوله خوږ په زړه کوږ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

پـــــه خنـــــدا دي د غلـــــيم كـــــور تـــــه روان وي

تـــل پـــه جگــه غـــاړه ژونـــد كـــوي ميړونـــه
پـــر ځـــان نـــه قبولـــوي منـــت د شـــلو
لـــه هغـــه چـــي د يـــوه پـــه مـــخ كـــي پـــړ ســـي
ښـــه خـــو دا چـــي ځـــوك وهلـــى وي پـــه سـلو [۹۹]

د حيـــا پـــر كـــور چـــي نـــه وي ځـــوك زوولـــى
لـــه هغـــه د حيـــا تمـــه ولـــي كيـــږي
لـــه ناپـــاكو اوبـــو خپلـــي جـــامې ژغـــوره [۱۰۰]
چـــي پـــه شـــرم ځـــوك پـــوهيږي نـــه شـــرميږي [۱۰۱]

لـــه هـــر ګامـــه ســـره ځـــار كـــوي بيـــا درومـــي
لـــه وابنـــكي ځخـــه ډاريـــږي مـــار چيچلـــى [۱۰۲]
ګـــرم يـــې مـــه بولـــه چـــي هـــر ځـــه تـــه كـــوږ ګـــوري

[۹۹] په سلو وهلى ښه دى نه په يوه پړ.
[۱۰۰] له ناپاكو اوبو خپل كالي ساته.
[۱۰۱] شرميږي هغه چي په شرم پوهيږي.
[۱۰۲] د مار چيچلي ويره له وابنه (وابنكي) وي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

همېشه مستې پوکي شيدو سوځلی [۱۰۳]

دا انصاف ستر ګي رندې ژبه ګونګې ده
چې انسان د ښار په منځ کې سنګساريږي
دا زمان د چا په حکم شاته بيايې؟
په غلبيل کي او به نه راوړلي کيږي [۱۰۴]

څه عجيب وختونه راغلل پر دې خاوري
ساهوګان سول مزدوران د غلامانو
په ګورم کي چي يې غوا په نامه نه وه
هغه نن سر ماتوي د ګوروانانو [۱۰۵]

يا را پاڅه د سفر موزې په پښو که
يا کاروان در څخه د رومي روانيږي
په چرتونو به پې نه کړې رباتونه

---

[۱۰۳] شيدو سوځلی مستې پوکي.
[۱۰۴] په غلبيل کي اوبه نه راوړلي کيږي.
[۱۰۵] په ګورم کي غوا نه لري د ګوروانانو سرونه ماتوي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

تـــش د ګـــوري پـــه نامـــه خولـــه نـــه خـــوږېږي[(۱۰۶)]

همېـــشه بـــه د خـــزان ظـــالم لـــه لاســـه
د مرغيـــــو تـــولۍ نــــه وي تـــښتېدلي
يـــوه ورځ بـــه ورتـــه ګـــوري بيـــا بـــه راســـي
پـــه ويالـــه کـــي چـــي اوبـــه دي کلـــه تللـــي[(۱۰۷)]

خپلـــه خولـــه دي هـــم کـــلا هـــم بـــلا ده[(۱۰۸)]
تـــپ د تـــوري بـــه جـــوړ نـــه ســـي د ښـــکنځلو[(۱۰۹)]
د ځنځيـــر پـــه ځپـــر پيونـــد لـــري وګـــړي
پـــه يـــوه څپېـــړه مـــخ وهـــېږ د ســـلو[(۱۱۰)]

تـــر څـــو مځکـــه د بـــورا د اتـــڼ نـــه ســـي
پورتـــــه نـــــه ســـــي د بلبلـــــو آوازونـــــه
پـــسرلی پـــه يـــوه ګـــل نـــه دی راغلـــی[(۱۱۱)]

---

(۱۰۶) په ګوره ويلو خوله نه خوږېږي.
(۱۰۷) په وياله کي چي اوبه تيري سوي وي بيا راځي.
(۱۰۸) خپله خوله هم کلا ده هم بلا ده.
(۱۰۹) د توري تپ جوړېږي د ژبي تپ نه جوړېږي.
(۱۱۰) په يوه څپېړه د سلو مخ خوږېږي.
(۱۱۱) په يوه ګل نه پسرلی کېږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په یوه ګل ښکلي نه سي چمنونه

یو د بل په وینو سره لاسونه ناست دي
د دښمن سره خوري غوښي د خپلوانو
حیا ولاړه شرم غره ته دی ختلی[112]
باور نسته په پښتو د بې شرمانو

چي احمق پر دنیا وي مفلس به نه وي[113]
په بې عقلو دي تاوده لوی لنګرونه
پیر که خس وي د مرید دپاره بس وي[114]
په دروغو به ور جوړ کړي وزرونه

په رنجو د ړندو سترګو علاج نه سي
سترګي ولي تورويٍ د غریبانو
په خواري به پیشو جوړه لاوړو کړو

---

[112] حیا ولاړه شرم غره ته وخوت.
[113] څو په دنیا کي احمق سته مفلس نسته.
[114] پیر که خس وي مرید ته بس وي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

میـــو بـــه څـــوک وربانـــدي وکـــړي عزیزانـــو [۱۱۵]

پـــه حکمـــت یـــې دا دنیـــا ده تقـــسیم کـــړې
څـوک یـې کـښېناوه پـه بـاغ څـوک پـه ډېـران کـې
کـــه پیـــشي تـــه خـــدای وزر وای نـــصیب کـــړی
د مرغـــۍ تخـــم بـــه نـــه وای پـــه آســـمان کـــي [۱۱۶]

چـــي آســـمان یـــې د شـــهپر پـــه اجـــاره دی
دا یـــــاغي وزر نـــــصیب دی د بـــــازانو
چـــي هوســـۍ نیـــسي تازیـــان خـــولې یـــې وي تـــوري [۱۱۷]
د ښـــکار تمـــه دي څـــوک نـــه کـــړي لـــه کارګـــانو

څـــوک چـــي تللـــي دي بیـــا نـــه دي ستانه ســـوي
لا قاصـــد منـــزل تـــه نـــه دی رســـېدلی
تـــر اوبـــو دمخـــه ولـــي کـــاږې ګـــاولي [۱۱۸]

---

[۱۱۵] پیشو به له اوړو جوړه کړو، میو به څوک په کوي.

[۱۱۶] پیشي ته که خدای وزر ورکړی وای په هوا کي به یې د مرغۍ تخم نه وای پرې ایښی. خره ته دي خدای ښکر نه ورکوي د غویو نسونه به څیري کړي.

[۱۱۷] چي هوسۍ نیسي د هغو تازیانو خولې توري وي.

[۱۱۸] تر اوبو دمخه ګاولي کاږې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چـــي میـــدان د ازمیـــښت نـــه دی راغلـــی

چـــي د ژونـــد پـــه تـــول یـــې واخلـــې ارزانـــي ده
یـــوه ورځ پـــرلاري تلـــل د هوښـــیارانو
تـــربـــې عقـــل دوســـت هوښـــیار دښـــمن بهتـــر دی[119]
د احمـــق دوســـتي خپلـــوي ده د مـــارانو

تـــش پـــه نـــوم د پهلـــوان چـــي ژونـــدی پـــايي
نـــه غلـــیم دی نـــه پـــه جـــم کـــي د خپلوانـــو
تـــرپراتـــه زمـــري بهتـــر ګیـــدړ چـــي ګرځـــي[120]
نـــورلـــه مـــړو تمـــه مـــه کـــوئ یـــارانو

د دښـــمن کـــره چـــي ځـــې ســـترګي ځلـــورکـــه
لـــه وعـــدو ســـره یـــې ایـــښي وي دامونـــه
مځکـــه مـــه ګـــوره نیـــژدې د پـــښو د لانـــدي

---

[119] تر بېعقل دوست هوښیار دښمن ښه دی.
[120] تر پراته زمري ګرځنده ګیدړ ښه دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هوښیار ګوري لیري لیري واټنونه [۱۲۱]

هر ملت په خپلو کړو او کیسو ویاړي
د پښتون د قام زینت خپلې جرګې دي
تیرې توري کله لنډې کړي خبري
د مړو هنر صلا او مرکې دي [۱۲۲]

چې سینه څوک د زمان سیلاب ته سپر کړي
هغه نن وي که سبا پکښې غرقیږي
د آسمان په غیږ انسان دی ورغلی
عزیزانو دا وړی نه شړی کیږي [۱۲۳]

نه مریږي په قیامت د ازل وږي
کبرجن که وږی هم سي نه خوري سړی [۱۲۴]
تر خوړلو یې هر کله امید ښه دی [۱۲۵]

---

[۱۲۱] بې عقل تر پښو لاندي مځکه ویني هوښیار تر سترګو لاندي.

[۱۲۲] صلا د مړو هنر دی.

[۱۲۳] دا وړی نه شړی کیږي.

[۱۲۴] که وږی یم سړي لا نه خورم.

[۱۲۵] تر خوړلو یې امید ښه دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

خـو پــه تمــه چــي ځــان مــړ نــه کــې لــه لــوږي

ډېــریــې نــه مونــدل پــه لــږو قــانع نــه ســو (۱۲۶)
ځکــــه درپــــه دره ګرځـــــي ســـــرګردان دی
چــي پـــه ډېـــرو خوشــالېږي لېـــوني دي (۱۲۷)
ډېـــره ګټـــه د مـــايې د ســـر تــاوان دی (۱۲۸)

هــسي نــه چــي مــوږ رانــده يــو نــه يــې وينــو
دا يــاران پــه خولــه خــوارږه پــه زړه کــاږه دي (۱۲۹)
د تو کــــل پــــه تېـــره ژبـــه ريـــشتيا وايـــو
راســتي نــه لــري زوال (۱۳۰) ريــشتيا ترخــه دي (۱۳۱)

کـــه و پـــشونه پـــه نـــصيب جـــزا پـــه تـــول ده
خپــــل عمــــل د هـــر ســـړي د لاري مــــل دی (۱۳۲)
لــــه آغــــازه تــــر انجامـــه هوښـــيار اوســــه

---

(۱۲۶) ډېريې موندل نه په لږو قانع کېدی نه.
(۱۲۷) په ډېرو يې لېوني خوشالېږي.
(۱۲۸) ډېره ګټه د مايې سر خوري
(۱۲۹) په خوله خوږ په زړه کوږ.
(۱۳۰) راستي زوال نه لري.
(۱۳۱) ريشتيا ترخه دي.
(۱۳۲) خپل عمل د لاري مل دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

لومړی ګام دي د وروستيو منډو پل دی[۱۳۳]
د ترخو او د بديو زغمل ښه دي
له بديو د ښمن تېرېدل ښه دي
ترخه خوره خو ترخه مه وايه و چا ته[۱۳۴]
ژبه ټينګه په جلو کي نيول ښه دي

د دروغو مزل لنډ دی رسوا کېږي[۱۳۵]
يوه ورځ به برملا سي پټ رازونه
خو ترڅو د ريشتيا واری را رسيږي
له دروغو به وي وران کلي کورونه[۱۳۶]

هري چاري لره وخت او مکان ګوره
تور له سپينه شپه له ورځي نه سمېږي
پر ړانده د شپې او ورځي توپير نسته[۱۳۷]
کوڼ په ډول ړانده په رقص نه پوهېږي[۱۳۸]

---

[۱۳۳] ړومبی د وروستي پل دی.
[۱۳۴] ترخه خوره خو ترخه مه وايه.
[۱۳۵] د درغو مزل لنډ دی.
[۱۳۶] تر څو د ريشتيا وار را رسيږي دروغو به کلي وران کړي وي.
[۱۳۷] ړانده ته شپه او ورځ يو شان ده.
[۱۳۸] کاڼه ته ډول مه وهه، ړانده ته رقص مه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په پنځه ورځي قدرت او ناز مغروره
هېر دي نه سي چي لرو په مخکي کندي
سپين وي ښته وي همېشه د مرګ استازي[139]
د غنمو لار وي تل تر خولې د ژرندي[140]

څوک يوازي د خپل ځان په غم حيران وي
څوک د کليو د ښارو غمونه خپل کړي
د همت و پېشونه يو برابر نه دي
سترو ګټل هوسا دي خپل ځتل کړي[141]

ګرم يې مه بوله چي سم پر لاري نه ځي
چي د مځکي پر سر نه ايږدي ګامونه
دا کم اصله د پردي په ډوډۍ مست دی
د موږي په زور سخوندر وهي خېزونه[142]

د هر چا ده خپله برخه ور رسيږي
نه ګيله سته نه سيالي سته له تقديره
چي د شال د پاره سر وي پيدا سوی

---

[139] سپين وښته د مرګ استازی دی.
[140] د غنمو لار د ژرندي تر خولې ده.
[141] سترو ګټل هوساوو وځتل.
[142] سخوندر چي غورځي د موږي په زور.

(c) ketabton.com: The Digital Library

پــر خپــل کــور بــه ورتــه راســي لــه کــشميره[۱۴۳]

نــه چــا تــاج نــه چــا کچکــول ورســره يــوړ
لـــه دې لاري بيرتـــه څـــوک نـــه دي راغلـــي
ښــه هغــه چــي خپــل پــردي دربانــدي تــول وي
همېـــشه وي ســـپمولې ســـپو خـــوړلي[۱۴۴]

چــي لــه نــازه دي پــښې نــه ورځــي تــر مځکــي
دا غـــرور دي يـــوه ورځ د ځـــان بـــلا ده
تـــه د بـــل د موتـــو زور پـــه ځـــان کـــي وينـــې
سپی د فيـــل پـــه سايه تلـــی ويـــل يـــې زمـــا ده[۱۴۵]

نـــن د نـــاز پـــر نيلـــي ســـپور ســـبا دي يـــاد وي
نـــه بـــه آس وي نـــه بـــه تـــه يـــې دغـــه لار ده
دا لـــولی دنيـــا نـــن ســـتا ســـبا بـــه زمـــا وي
وايـــي ژرنـــده کـــه د پـــلار ده هـــم پـــه وار ده[۱۴۶]

---

[۱۴۳] سر چي د شال لايق وي له کشميره ورته راځي.
[۱۴۴] سپمولې سپو خوړلې.
[۱۴۵] سپی د فيل په سايه تلی ويل يې دا سايه زما ده.
[۱۴۶] ژرنده که د پلار ده هم په وار ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چي ژوندي و د خيرات له برکته
نن هغه راته په شپه په ورځ بلا دی
نه په ويښه نه په خوب کي واک لرمه
ړيره زما ده خو اختياريې د ملا دی[۱۴۷]

دا خبر د حکيمانو بې څه نه ده
چي له شرمه تېر له هر څه نه تېرېږي
چي له خدايه څوک وېرېږي پروا مه کړه
تري وېرېږه چي له خدايه نه بېرېږي[۱۴۸]

هر موجود له ره آفت دی پيدا سوی
په قسمت ور تقسيم سوي دي مرګونه
نم د يوال له ره آفت دی شوروي يې
زړوي زلمی انسان د غم بارونه[۱۴۹]

نن د چا په اشنايي اعتبار نسته
چا ته مه رسوا کوه د زړه رازونه
له رقيبه دي خبره نه پټيږي

---

[۱۴۷] ړيره زما واک يې د ملا. يا : ړيره زما اختيار يې د قاضي غلام (مقصد يې د کهندل خان قاضي القضات غلام محمد هوتک دی. م هوتک).
[۱۴۸] چي له خدايه وېرېږي له هغه مه وېرېږه. چي له خدايه نه وېرېږي له هغه وېرېږه.
[۱۴۹] نم د يوال زړوي غم انسان.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دېوالونه هم لري تېره غوړونه[۱۵۰]

نن د مړو په ښېرنه خوځي له ځايه
چې يې وينې ښځې دلې تر برېتونو
په دې کلي کې د سپيو له نېستيه
ګيدړ هسکه غاړه ګرځي پر بامونو[۱۵۱]

له ناسياله ښځه تمه د سيال نه سي
که هر څو جامې په واغوندې رنګينې
سل دې ومره يو دې مه مره په کاله کې[۱۵۲]
تلل کېږي نه د سپي او مېړه وينې[۱۵۳]

خپل ګرېوان دې که قاضي عمل دې خپل دی
له خبرو غماز کله منع کېږي
په يوه لوټه به خړ نه سي سيندونه[۱۵۴]

---

(۱۵۰) دېوالونه هم غوړونه لري.
(۱۵۱) د سپيو له خوارۍ ګيدړ پر بام کوي بازۍ.
(۱۵۲) سل دې ومره يو دې مه مره.
(۱۵۳) د سپي او مېړه ويني نه تللي کېږي.
(۱۵۴) سيند په يوه لوټه نه خړېږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

او د سپي په خوله درياب نه مرداربږي[155]

په دوستی د دي وګړو باور نسته
غمازان دي لاندي باندي وروسته وړاندي
ژړوي دي په سرو سترګو چي دوستان دي
دښمنان په وړه خوله درسره خاندي[156]

که د خره په نصيب سوي واي ښکرونه
ثيرول به يي نسونه د غوايانو[157]
سل کلن کورونه وران په يوه ورځ کړي
خداى دي ژغوره له ظالمو حاکمانو[158]

خپل عزت او د بل قدر دواړه يو دي
هېره نه کړې دا خبره د پلرونو
که له ښاره ثخه وزې باک يي نسته
هوښيار نه وزي له نرخ او رواجونو[159]

---

[155] د سپي په خوله درياب نه مرداربږي.

[156] دوست به دي وژړوي، دښمن به دي وخندوي.

[157] خره ته دي خداى ښکر نه ورکوي، د غويو نسونه به ثيري کړي.

[158] د يوې ورځي حاکم د سلو کالو کور خرابوي.

[159] له ښاره ووزه له نرخه مه وزه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په مجلس کې يې د ناستې ځای معلوم وي
هسې نه چې لوی او کم د رڅخه هېر سي
د کم اصل په لوی تيا اصيل سپکېږي [(۱۶۰)]
لا به پوه نه يې چې کار له کاره تېر سي

هم سوالګر وي هم يې خر وهي لغتې [(۱۶۱)]
په ازل او په نصيب کبر جن خوار دی
موږکان چې يې په کور کې مري له لوږې
د هغه دماغ د فيل په اوږو بار دی [(۱۶۲)]

زړونه تنګ دي سترګې تنګې دي د خلکو
د يوه له ابادۍ بل خرابيږي
د آسمان لمنه نه سي تشېدلای
سمندر په يوه لپه نه تشېږي [(۱۶۳)]

---

(۱۶۰) د کم اصل لويتيا د اصيل سپکتيا وي.
(۱۶۱) هم فقر کوې هم دې خر لغتې وهي.
(۱۶۲) دماغ دې فيل نه سي وړای، په کور کې دې موږکان له لوږې مري.
(۱۶۳) سمندر په يوه لپه نه کمېږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چي په لورو بنګلو کي هستوګن دي
د هغو له هر آفته زړه دربېږي
د توپان او د سېلونو باک يې نسته
څوک چي لخ دي له اوبو به څه بېرېږي(١٦٤)

پر مخ لوېږو ، پورته کېږو بيرته لوېږو
څوک مستان څوک لېوني يو څوک هوښيار ځو
څه غنم لانده څه ژرنده هم ده پڅه(١٦٥)
رانده نه يو کوهي وينو په اختيار ځو

د تربور تباهي خپله خواري بوله
چي ژوندى يې نوم له نومه نه بېلېږي(١٦٦)
يو د بل په مرسته پايي تبرونه
لاس چي مات سي هميشه غاړي ته لوېږي(١٦٧)

(١٦٤) لخ له اوبو نه بېرېږي.
(١٦٥) څه غنم لانده څه ژرند پڅه.
(١٦٦) نوم له نامه نه پرې کېږي.
(١٦٧) لاس چي مات سي غاړي ته ځي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې هر څو ورڅخه ځغلو را ډېرېږي
د تور مخو له تاراجه مو زړه خوږين سو
چې ځغستله له شينشوبي مار بې بخته
هغه سم د غار په خوله کي ورته شين سو(۱۶۸)

په مېړونو که جرګې سنګيني کېږي
ښځي هم دي د کورونو مشالونه
ښار او کلی په دوی دواړه ښايسته دي
سړي غرونه دي او ښځي اړمونه(۱۶۹)

د زمريو په جنګ نه سي وروتلای
د ګيدړو که ګلې که يې لښکر دی
يو ورځ د اجل کانی درته ګوري
سل ګوزاره د زرګريو د ګګر دی(۱۷۰)

---

(۱۶۸) مار له شينشوبي (ويلني) تښتېدی هغه د غار په خوله کي ورته شين سو.
(۱۶۹) سړي غرونه دي ښځي يې اړمونه دي.
(۱۷۰) سل د زرګريو د ګګر (آهنګر).

(c) ketabton.com: The Digital Library

له ماهي يې په اوبو کي قدر غواړه
نېکي نه سي ورکېدلای په درياب کي [۱۷۱]
له يوې رېشتيا خبري برابر دي
سل کلونه طاعتونه په محراب کي [۱۷۲]

له دې ډلي د انصاف تمه پر څه کړې
دا ټولی ده د لېوانو ښکاريان غواړي
د آرام په شپه د لوږې قتل کېږي
شرمښان له خدايه باد او باران غواړي [۱۷۳]

له پياده سره سپاره برابر نه دي
اصيل نه دی برابر له کم اصلانو
پر منځ دوه سوه شرمښکی له ډېره زوره
چي سيالي به يې کوله د مارانو [۱۷۴]

---

[۱۷۱] نېکي په درياب کي واچوه د درياب ماهيان يې نه هېروي.
[۱۷۲] سل کاله عبادت يوه خبره د حقيقت.
[۱۷۳] شرمښ له خدايه څه غواړي باد او باران.
[۱۷۴] شرمښکی له مار سره غځېده پر منځ دوه ځايه سوه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

له ټولیه د دوستانو چي جلا سي
سختي شپې د غم شېبې به يې په خوا وي
هغه مېږي د لېوانو د خوراک سي
چي له ډلي له رمې څخه جلا وي(۱۷۵)

چي د زړونو سلطنت يې و خوښ کړی
د هغو نومونه ګرځي په نکلونو
ښار په نرمه پسته ژبه خوړل کېږي
نه په زور د تېرو تورو کوتکونو(۱۷۶)

بد پلو دي په کور مه سه در دننه
نېک پلو ارزي په تول د جواهرو
ننګ عزت لره آفت دی بده ښځه
ښه مېرمن د تن جامه د بختورو(۱۷۷)

د هوښيارو د جرګو له برکته
تباه سوي هيوادونه بيا ودان سي
غر که لوړ دی هم پر سر باندي يې لار سته

---

(۱۷۵) شرمښ هغه مېږه وړي چي له رمې جلا وي.
(۱۷۶) ښار په نرمه ژبه خوړل کېږي نه په کوتکونو.
(۱۷۷) ښځه د تن جامه ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د مړونو په زور هر مشکل آسان سي [۱۷۸]

هر انسان لره خپل عیب د اوړو منځ دی [۱۷۹]
خپل عیبونه چا ته کله معلومېږي
که غلبېل کوزې ته سل پېغوره ورکړي [۱۸۰]
لمر څرګند دی په دوو ګوتو نه پټېږي [۱۸۱]

د لېوانو په ځېروژني یو له بله
ژوندي پایي د یوه بل په سرونو
د نېکانو سراو مال ته سره یو دي
غله خبر دي یو د بل په احوالونو [۱۸۲]

یو د بل په حال پوهېږي وږي تږي
دنیادار کله خبر دي په نادارو
د پیاده او سپور د زړونو پیوند نسته

---

(۱۷۸) غر که لوړ دی پر سر یې لار سته.
(۱۷۹) خپل عیب د اوړو منځ دی.
(۱۸۰) غلبېل راغی کوزې ته ویل سوری.
(۱۸۱) لمر په دوو ګوتو نه پټېږي.
(۱۸۲) غل غل پېژني.

(c) ketabton.com: The Digital Library

غــور پــر غــور تــو يــږي نــه پــر تــورو خــاورو [۱۸۳]

چــي د بــل پــه خيــرات پــايي تنــګ يــې نــه وي
پـــــر تـــــاليو ســـــره ووهـــــي ســـــرونه
غوښـــــي وخـــــوړې خانـــــانو ملكـــــانو
پـــر هـــډو كو يـــې ســـپو وكړلـــه جنګونـــه [۱۸۴]

غيرانونـــه د هـــر چـــا زړه تـــه ورتېـــر دي
چـــا تـــه دـيـــن دي كـــه دنيـــا دواړه غيـــران دی
غوښـــي ښـــې دي د هـــر چـــا ورســـره جـــوړه
خـــو پيـــشي بانـــدي راوړی درســـت ايمـــان دی [۱۸۵]

دا وطـــن د بـــې هنـــرو پـــه قـــسمت دی
هوښـــياري ده كـــه هنـــر بـــلا د ځـــان ســـي
دلتـــه قـــدر د دنيـــا دی بـــل څـــه نـــسته
پـــه دولـــت بانـــدي بـــه خـــر خيـــر الله خـــان ســـي [۱۸٦]

---

[۱۸۳] غور پر غور تو يېږي نه پر تورو خاورو.

[۱۸۴] غوښي خانانو وخوړې پر هډو كو يې سپي جنګونه كوي.

[۱۸۵] غوښي د هر چا خوښي پيشي ايمان باندي راوړی دی.

[۱۸٦] دنيا چي پر خره باركې خيرالله خان سي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په درانه مېلمه سنګين د کور به تول سي
کور ته مه سه در دننه څوک ناولی
سل بللي پر يوه سترخوان ځايږي
ځای به نه سي يو له سلو نابللی[۱۸۷]

چي د خپلو متهو زور درسره نه وي
د پردو په همت عمر نه خپلېږي
له نېکونو دا متل دی راته پاته
چي د سوال په اوبو ژرنده نه چلېږي[۱۸۸]

هوښياران د نصيحت د اورېدو دي
پر نادان اغېزه نه کوي پندونه
سورناچي لره يو پو دی بل څه نه دی[۱۸۹]
هر سړی پوه سه او خپل يې عملونه

هري چاري لره وخت او زمان ګوره
هر عمل او هر کردار لره ځايونه
خدای د کار د پاره ورځ ده پيدا کړې

---

[۱۸۷] د سلو بللو ځای سته د يوه نابللي ځای نسته. سل بللي عذرېږي نه يو نابللی (م هوتک).
[۱۸۸] د سوال په اوبو ژرنده نه چلېږي.
[۱۸۹] پر سورناچي يو پو دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د شــــپې مــــه تــــره اوبــــو لــــره بندونــــه[۱۹۰]

وریــــن تنــــدی ګرځــــه پــــه ټــــول کــــي د وګــــړو
بــــدي نــــه ســــي ورکيــــداى پــــه ســــلامونو[۱۹۱]
دښــــمن مــــړ پــــه شــــاتو ښــــه دى نــــه پــــه زهــــرو[۱۹۲]
بــــد پــــه زړه ســــلام پــــه خولــــه وي د مېړونــــو[۱۹۳]

چــــي لــــه خپلــــه هــــوډه اوړي نــــا مردان دي
قــــول يــــو وي د مردانــــو، د نېکــــانو
چــــي پــــر قــــول ثــــوک ولاړ نــــه وي دښــــمن دی[۱۹۴]
بــــاور نــــسته پــــه دوســــتۍ د بــــد قولانــــو

کــــور د ظلــــم بــــه ورانيــــږي صــــبر وکــــړه[۱۹۵]
ژر يــــا وروســــته د هــــر چــــا نوبــــت رســــيږي

---

[۱۹۰] د شپې بند اوبو وړی دی.
[۱۹۱] بد په سلام نه ورکيږي.
[۱۹۲] دښمن چي دي په شاتو مري په زهرو يې مه وژنه.
[۱۹۳] بد به دي په زړه لرم. سلام په دي په خوله لرم.
[۱۹۴] دښمن هغه دی چي اول يې هو وي اخير يې نه.
[۱۹۵] د ظلم کور وران وي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نـــسکوریږي بـــه آخـــر کاســـه د ظلـــم[۱۹۶]
د ظـــالم عمـــر لنـــډی وي ژر تېرېـــږي[۱۹۷]

هوښـــياري بـــډايي دواړي پـــه قـــسمت دي
دا متـــــل دی لـــــه پيرېـــــو آزمېيلـــــی
نـــه مـــړې ســـوې پـــه دنيـــا د هيچـــا ســـترگي
نـــه د عقـــل وږی چېرتـــه چـــا ليـــدلی[۱۹۸]

يـــو انـــسان بـــل ځنـــاور دی خطرناکـــه
رســـوي پـــه لويـــه لارکـــي تاوانونـــه
د ملـــک پـــه مـــخ کـــي مـــه ځـــه کـــه هوښـــياريـــې
د غـــاتري تـــر شـــا مـــه ايـــږده گامونـــه[۱۹۹]

چـــي نـــسکوره يـــې د بخـــت کاســـه نـــصيب ســـي
چـــي پـــړه ک دريـــاب راځـــي ورتـــه تـــشېږي
بختـــور لـــره ســـره زر ســـي تـــوري خـــاوري

---

[۱۹۶] د ظلم کاسه نسکوره ده.
[۱۹۷] د ظالم عمر لنډ وي.
[۱۹۸] د دنيا موړ نسته د عقل وږی.
[۱۹۹] د ملک د مخه مه ځه د غاتري تر شا.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د بـــې بختــه پــه حلـــوا كـــي غـــاښ مـــاتېږي[۲۰۰]

لــــه آســـمانه د چـــا زور برابـــر نــه دی
زمـــان ځـــي پـــه خپلـــه مخـــه شـــپې تېرېـــږي
قـــافلې لـــــه لاري نــــه ســــي اړولای
كـــاروان ځـــي پـــر خپلـــه لاره ســـپي غپيـــږي[۲۰۱]

خـــر د ګلـــو پـــه بـــوی نـــه ســـي پوهېـــدلای[۲۰۲]
ړانـــده نـــه وينـــي ځـــولۍ د جـــواهرو
هـــر نـــادان تـــه يـــې عـــزت كلـــه معلـــوم دی
لــــه زرګــــره ســــره قــــدر وي د زرو[۲۰۳]

منــــزل يـــو دی لاري ســـل دي كيـــسه ورانـــه
لـــه هـــر چـــا څخــه حــساب او كتـــاب هېـــر دی
آفتونـــه د دې ښـــار پـــه نـــصيب ويـــنم
لــه رمــې نــه يــې د ســپيو حــساب ډيــر دی[۲۰۴]

---

[۲۰۰] د بې بخته په حلوا كي غاښ ماتېږي.
[۲۰۱] كاروان تېرېږي سپي غپيږي.
[۲۰۲] خر د ګل په بوی څه پوهېږي. (د خره و د ګل يې سره څه).
[۲۰۳] د زرو قدر له زرګر سره وي.
[۲۰۴] تر رمې يې سپي ډېر دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

غــل د ډاره پــه لــوی غــره کـــي نــه ځــايېږي[۲۰۵]
نــــه ځنګلو نـــــه نــــه ښــــا رونه ورتــــه بـــس وي
د خــــاين د پــــاره خپـــل ســـيوري بـــلا وي
ځـه ښـه وايـي چـي د غلـه پـه ږيـره خـس وي[۲۰۶]

د رحمـــــت بـــــاران چــــي اوري لـــــه آســــمانه
چـــي د خـــس او د خاشــاک ســـوده پـــه کېـــږي
بېهـــــوده د اغـــــزو ځـــــانګي خامتمـــــا وي
د غـــــنم لــــــه برکتـــــه زوز اوبيـــــږي[۲۰۷]

---

[۲۰۵] د غله ځای په غره کي نه وي.
[۲۰۶] د غله په ږيره خس وي.
[۲۰۷] د غنم له برکته زوز اوبېږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ترجمې

(c) ketabton.com: The Digital Library

د غرب تر آسمان لاندي

(نادر نادرپور)

د خاطراتو له کوڅو څخه مي
ستا د ګامونو آوازونه رائحي
آه زما د ليري ولاتونو دوسته
لکه چي زما د پردېسۍ ښار ته دي لار کړې ده
دلته زما زړه کي د سهار مرغکۍ
د دې شرير جهان فضا کي راته
د وزرو د خلاصولو آرزو وپاروي
خو چي د شپې تياره وزر خپروي
بيا دېوالونه زما د پټ زندان خبري کوي
دلته به زما پته له کومه کوې
دې بېګانه نړۍ کي زه يوازي ځان پېژنم
په آيينه کي مي تصوير بندي دی
او زه د خلکو له نظره غلی
خپلي څېرې ته په ځير ځير ګورمه
دلته به ما په آيينه کي وينې

(c) ketabton.com: The Digital Library

يوه عجيبه آيينه چې د ساعت په رسم
دوې پټې ستني لري
او په چارچوب د سود او زيان کې ګرځي
د دې هينداري ثانيې دقيقې
په خپل بې‌رحمه سودا ګر مغز کې
پيکه کوي زما ځلېدونکې تصوير
په دې وطن کې وخت طلا ده طلا
او هر ګړی يې د اکسير او کېميا بيه لري
خو زما ضمير د شپو او ورځو حساب نه يادوي
دلته غروب د جنون رنګ اخيستی
او د باران څاڅکي يې
د تنهايي اوښکې دي
د ستورو سترګې يې څه نه سي ليداى
زه هم له خپلې کړکۍ ها خوا ته وتلاى نه سم
او مخامخ دېوال د بندو سرحدونو په څېر
ما ته حرام کړي د دوستانو ديدار
دلته ډېوه د همسايه له کوره
زما سترګې نه وربولي
دلته په دې وطن کې
بېګانګي تر ټولو ښه ملګرې
ټولې دننه ته خلاصېږي دروازې د خلکو

(c) ketabton.com: The Digital Library

زما پر پردېسه پر غمجنه ځمکه
دلته د غرب د خړ آسمان د لاندي
شپه زما په زړه کي اوسي
او سهار زما له خپلو ماتو پیل سي
دلته نور زما په شان پردېس او غمګین نه اوسېږي
د شپې تورتم کي د چا لاس کي څراغ نه بلیږي
تنها د یوه زړه سرګردانه آواز
د کوم حیران لاروي
د پښنو له ږغه سره
د خاطراتو له کوڅو راوزي
آه زما د لیري ولاتونو دوسته
دلته د کوم دروازې په څنګ کي
د کومي وني شاته
د چا د ږغ په انتظار ولاړ يې
لکه چي زما د پردېسۍ ښارته دي لار کړې ده

ویرجینیا ۴/۱۴/۱۹۹۶

(c) ketabton.com: The Digital Library

تنها کي پښې

(علي سردار جعفري)

په خواږه خوب د ونو سيوري ته ويدو ملګرو
اې د زمــــان د حوادثـــو مېلمنـــو ملګـــرو
چــې د وختونــو چپــاوونو مــو هــستي لــوټلې
لــه کومــه راغلــئ چيرتــه درومــئ لېونــو ملګـرو

دا لوی ميدان دی که صحرا يې د دردونو بولئ
د لمر ځنګل دی کـه يې تنده د سيندونو بـولئ

د سيند په پوري غـاړه تيرې دي کـه رڼې چينې
مستي نغمې دي که له درده څوک وهلي غلبلې
يـا کـوم سـاحر دی چي د لمـر د پرېوتلو پـر وخت
په لار کي ناست دی زړه يې وړی د شفق ننداري

د شپې پـه لار کي کاروانونـه دي د ستورو رهي
د دښت لمن کي د نسيم لـه سينې پـا څي مـستي

(c) ketabton.com: The Digital Library

هره زره کې یوه شمع نوراني لګیږي
په هر اغزي يې د خوبونو ګلستان هستیږي
اې لیونۍ مینې په هغه لور دي مخ ونیوئ
چېرته چې لمر راخیژي چېرته چې رڼا ډوبیږي

کوم ریګستان کې چې سل ګونې کیسې غرقې سولې
څه د لیلا څه د سلما ډولۍ په وار تېرېږي
ښکاره او پټې په سلګونو قافلې رهي دي
مګر یوازې د جرس نغمه تنها شرنګیږي
همدغه رسم او فرمان دی د قرنو راهیسې
پیړۍ پیړۍ په دغه لاره سفرونه کیږي

سبا به ګورو چې نه موږ یو او نه زموږ یادونه
او بس د ریګو په سینه به وي باقي ګامونه

سبا به بیا د ونو سیوري ته وي جمع یاران
د وخت ملګري د زمان کورکې مېلمه عزیزان
بیا به پوښتو چې چېرته د رومئ مېلمنو ملګرو
یه د امید شمعې سوځلو لیونو ملګرو

(c) ketabton.com: The Digital Library

پسرلی سږکال وځنډېدی

د اورګاډي د پټلۍ سره ولاړيم
تېروم د انتظار ترخه وختونه
وايم ګوندي که ټاټوبی مي بدل سي
نو سينه کي به آرام وکړي دردونه
ما دا ټوله سره شپه کړه دلته روڼه
نڅېدل مي راته مخي ته خيالونه
پکښي خيال به راته ستا د بېلتون راغی
تصور به مي ژوندي کړل مړه زخمونه
هر يو ګام مي د مزلونو په څېر اوږد سي
راته انګولي ساړه ساړه بادونه
د آرام په تمه ووتم له کوره
يو په بل پسي ايږدم رنځور ګامونه
وايم ګوندي که ټاټوبی مي بدل سي
نو سينه کي به آرام وکړي دردونه

تصور کي راته راغلي ګڼي ونې
ويلي سوي دي د لوړو څوکو واوري
بوی د اوړي په ورو ورو راوړي سږمو ته

(c) ketabton.com: The Digital Library

تــه لا اوس هــم راســره وې پــر دې لاري
پــه غوســه دې راتــه نــه کړلــې خبــري
د بېلتــون لــه وهمــه نــه وهــم کوکــاري
خو دا هسي لېوني غوندي يو خوب دی
تعبيرونــه بــه يــې کــوم خيالونــه واوري

زه پــوهېږم د دې لمــر کمــزوري وړانګــې
زرغونــه برګونــه نــه ســي غــوړولای
وايم کشکي خو يو ځلي پسرلی وای
پــه خيــالونو ژمــی نــه ســي لندېــدلای

لا د ژمــي اوږدې تــوري شــپې پخــوا دي
د سپرلي مــخ کــي پراتــه دي لــوی مزلونــه
د ګــلاب ســترګي بــې لاري تــه څلــور دي
سپرلی سبکال پــه ورو ورو ايــږدي ګامونــه
کشکي واک د خپل قسمت مي وای پــه لاس
کــي
چــي مــي نــوم د بېلتانــه وای ســوځولی
راســره وای ننــدارې مــي دې کــولای
پــسرلی مــي ســبکال نــه وای ځنډېــدلی

(c) ketabton.com: The Digital Library

تـل خيالونـه راتـه وايـي چـي سـپرلی دی
مرغکيــو خپـــاره کـــړي دي وزرونــــه
د ګــلاب سـترګي يـې لاري تـه څلـور دي
سپرلی سېکال پـه ورو ورو ايـږدي ګامونـه

د کنګـل ځمکـي پـر مـخ واوري پرتـې دي
د ســـاړه ژمـــي را الـــوزي بادونــــه
پـه سـينه کـي د اميـد لمبـې سـاتمه
موسـم نـه سـي رانـه وړلای ميدانونـه
خـو ګومـان کـوم چـي تـه راسره نـه يـې
سپرلی سېکال پـه ورو ورو ايـږدي ګامونـه

(c) ketabton.com: The Digital Library

فينسي ځه مخته دي ښه سه

هغـه اوړی بـه مـي هيڅکلـه هېـر نـه سـي
چي د ژونـد اتـه لس کالـه مـي پـوره سـوه
زه او مـــور پـــه يـــوه خونـــه کــي پراتـــه وو
د خوړلـــو بـــه څـه نـه وه چـي بـه شـپه سـوه

زه او مـــور او ماشـــوم ورور يـــوه کوټـــه کـــي
لـــه لـــوی ښـــار څخــه دبانـــدي اوســـېدلو
نه دوستان وه نه خپلوان زموږ په مالت کي
نـــه د ليـــري نـــه نيـــژدې چـــا پېژنـــدلو
نـــه جـــامې د اغوســـتلو مـــو درلـــودې
نـــه درمـــل وه نـــه ډوډی وه د خوړلـــو
يـــوه ورځ خـــوږې مـــورکی راتـــه ويلـــه
پـه خـواری مـي ډېـر کلونـه يـې سـاتلې
لـوړې تنـدي مـي پېـرزو دربانـدي نـه دي
فينسي ځـه پـر لـوی خـالق مـي يـې سپارلې
يـــو کمـــيس يـــې راتـــه راووړ نـــازولی
د ژونـدون پـه هـست او نېست يـې رانيـولی
تېـرول يـې زمـا پـر مـخ بانـدي لاسـونه

(c) ketabton.com: The Digital Library

زما پـــه غـــاړه يــې را ووهـــل عطرونـــه
دواړي شونډي يې راسرې کړې ستر ګي توري
چـې پـه ځـوان او پـه زاړه كـړم لمبــې پـوري

آيينـه کـي چـي مـي ځانتـه نظـر واوښـت
د ګلونـــو د ګېـډۍ پـــه شـان ښايــسته وم
چتـــه پيغلـــه سـر تـــر پـايـــه د ســـتايلو
د ســـپرلي د ونـــي ځانګـــه وم تــــازه وم

مور مي مړه سوه، سر کاري خلکو رهي کړم
کـشر ورور چــي پـــه کلــو راتــه رنځـور و
شـوم نهـر يــې اوږدې شپې وې سبا کـړي
نــه خــواړه نــه يــې درمـل و پــه ضـرور و
نــور نــو زه او دا جهــان ســره تنهـا ســوو
د ښايــست پــه دام مــي کــښېوتل وګــړي
پـــا ځول مـــي د مـــستيو محفلونـــه
نځــول مــي پــه ميـدان کـي ژونـدي مـړي

لاس تـــر غـــاړه نڅېږمـــه لـــه شـــاهانو
رنـــګ مـــي ورکـــړ بنګلـــو تـــه د غټـــانو
هـــوډ مـــي کـــړی و چـــي ژونـد بـه خپلـو مـه

(c) ketabton.com: The Digital Library

د خــواری ژونــدون بــه پــای تــه رســومه
لــوړي تنــدي دوړخــي شــپې ســولې پاتــه
شــپې پــه هــسکو بنګلــو کــي تېرومــه
څوک چي هر څه وايي زه پوه سه او ځان مي
د ريـــا د تهمـــت څـــه پـــروا لرمـــه

څــه پــوهيږي دا وګــړي چــي زه څــوک يــم
دې جهــان تــه لــه کــوم ځايــه يــم راغلــې
زه د کومـــو وږو تـــږو شـــپو لمـــن کـــي
د چـــا دوو رنځـــورو ســـترګو يـــم پـــاللې
پـــوه ســوم ولــي مــي خــوړې مــورکۍ ويلــه
پــه خــوارۍ مــي ډېــر کلونــه يــې ســاتلې
لــوړي تنــدي مــي پيــرزو دربانــدي نــه دي
ځکه يــې ځــه پــر لــوی خــالق مــي يــې سپارلې

(c) ketabton.com: The Digital Library

پیمان

هغه شپه به مې تر مرګه هېره نه سي
چې په قهر دي ورپوري کړ روان سوې
ورسره وې څو ترخې ترخې خبرې
لکه تل چې مې له مینې ګرېزان سوې
زه او ته دواړه پر خپله خبر تینګ و
دواړو خپله خپله لاره ونیوله
مونږ د مینې د محفل په سپینه شپه کې
لګېدلې شمع ولې توروله
راسه دواړه یو د بل خطا معاف کو
ما خو تا ته ستا خطا دروبخښله
درس د مینې وې د ژوند په سختو شپو کې
په لمبو کې د توپان مستو څپو کې
چې توکل مو وي پر خدای او یو کو زړونه
سره ورکو په اخلاص دواړه لاسونه

چې نړۍ بدلیږي ورځې شپې تېرېږي
چې زمونږ زړه غواړي هغه به راپیښیږي
مونږ لومړۍ فکر کاوه چې عشق آسان دی
داسې ښکاري چې ژوند حکم د زمان دی

(c) ketabton.com: The Digital Library

د زمان په حکم رنګ د داستان جوړ سي
چا ته وصل چا ته اور د هجران جوړ سي
چي توکل مو وي پر خدای او یو کو زړونه
سره ورکو په اخلاص دواړه لاسونه
یو له بله سره زده کو درس د میني
او د میني زړه ته ورکو د زړه ویني

همیشه چي یو د بل په زړه کي ګران یو
د لحد خولي ته به یو ځای ور روان یو

(c) ketabton.com: The Digital Library

طلاق

ثلور کلن زوی راسره دی پرلار
او یو رسا وړوکی ځوان ښکاریږي
موریې و ده ته حرف په حرف یادوو
په کلماتو چي دی نه پوهیږي

ده ته د لوبو سامانونه ښیو
تول کلمات او لغاتونه ښیو

خو نن یوه کلمه پټه ساتو
هغه خبره چي زما زړه سوځوي
نن مور طلاق اخلو او دا خبره
زما ستونی سوځي راته خوله سوځوي

زه ستاسي دواړو سره مینه لرم
زه او زوی یک نن روانیږو سره
کشکي کیدای سوای چي طلاق وانه خلو
ثو مره به یو د بل یادیږو سره
وګوره ثرنګه موسکی موسکی دی

(c) ketabton.com: The Digital Library

دی د خوښۍ د ورځې فکر کوي
ښایسته خولګۍ یې له خندا ډکه ده
د نوي نویو شیانو ذکر کوي

زه ده ته هره کلمه ښیمه
خو د طلاق نوم اخیستلای نه سم
مخ پریوه او بله خوا اړوم
پر مخ مې اوښکې پټولای نه سم

باړخو مې سوځي د دې اوښکو لړۍ
زړه مې زخمي دی په اورونو الوۍ

نن د طلاق د اخیستلو ورځ ده
زه او زویک به مخ پر کور رهي یو
خدایه له دوا ړو سره مینه لرم
له بې وسیه پر کوم لور رهي یو

کشکي طلاق مې ګرځولای سولای
دا سرنوشت مې بدلولای سولای

(c) ketabton.com: The Digital Library

د زړه ماتو مهمانخانه

له هغې ورځې چې ته رانه جلا سوې
زه دي پرېښود م بېلتون تورو تيارو ته
ما هم ځان ته نوې مينه پيدا کړې
هلته ليري په ګوښه کې اوسېدو ته
په کوڅه د تنهايي کې يو ګوښه ده
د زړه ماتو په نامه مهمانخانه ده
په کوڅه د تنهايي کې به کړېږم
څو سلګيو د مرګي ته ور رسېږم
هلته زما په شاني ډېر خلک اوسېږي
خو زړه ماتي مينان پکښې ځايېږي
په تيارو د تنهايي کې ژړېدای سي
په لمبو د بېلتانه کې سوځېدای سي

په هغو تپو تيارو کې به اوسېږم
په لمبو د بېلتانه کې به سوځېږم
په کوڅه د تنهايي کې به کړېږم
څو سلګيو د مرګي ته ور رسېږم
بل به نه وي خدمتګار مهمانخانه کې
نو به اوښکې وي کوربه د غه لوري

(c) ketabton.com: The Digital Library

هره ښکلې به د غم په تال زنګېږي
او په غاړه به جامې وي د غم توري
په هغو تپو تیارو کې به اوسېږم
په لمبو د بېلتانه کې به سوځېږم
په کوڅه د تنهایي کې به کړېږم
څو سلګیو د مرګي ته ور رسېږم
چې دي پرېږدي محبوبا په بېلتانه کې
هوسونه د ځوانۍ دي نیمه خوا کې
د ژوندون په کیسو او ښکې کې درګډ يي
د ويلو افسانه درته پیدا کې
نو روان سه په کوڅه د تنهایي کې
د زړه ماتو په نامه مهمانخانې ته
په لمبو د تنهایي کې به کړېږې
څو سلګیو د مرګي ته ور رسېږې

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ښځې یاغي چیغه

زه یــوه ښــځه یــم یــاغي آواز مــي اورې کنــه
نور مي پر شمېر او پر قدرت منکرېدلای نه سې
زه پوهېـدلې یـم چـي سـتا پـه شـاني زور لرمـه
نور مي آواز نور مي فریاد خاموشولای نه سې
ما د دردونو په مکتب کي درس د عقل واخیست
هسي وریـا مـي خپلـي وینـي ازمېیلـي نـه دي
اوس دونه واک لرم چي څه غواړم کولای یې سم
هسي بـې ګټـي تاوانونـه مـي ګـاللي نـه دي
زه یــوه ښــځه یــم قــوي د ماتېـدلو نــه یــم
مـا کـړولای سې خو مـلا مي مـاتولای نه سې
زه لکه اوسپنه سوټک مي وار په وار سختوي
پــه زور او جبـر مــي لــه لاري اړولای نــه ســې
زمــا اراده پــه انکــارونو کــي لا هــم پخــه ده
ماشومه نه یم په جار جار مي غولولای نه سې

تــا مــي پــه سـر کـي عقیـده او اراده پخـه کـړه
زه یــوه ښـځه یمــه سـتا پــه شــاني زور لرمــه
او چــي پــر مځکــه مــي د مینــي وزر وغــوړوم

(c) ketabton.com: The Digital Library

چي چيري مينه ده په هغه زړه کي کورلرمه
مګر لا پاته دي پيچومي واټنونه راته
مګر لا ګوري سختي تري رباتونه راته

ترڅو چي پوه کمه خپل وروړ ما هېرولای نه سي
زه يوه ښځه يم پر ما منکرېدلای نه سي

دا شعر د امريکا تر ټولو مشهور هنرمند
الويس پريسلي ويلی دی

(c) ketabton.com: The Digital Library

رینبتوني مینه

چـي د سـیالي ځـای دي نـه وي او بـاران وي
شـا و خـوا خلـک دي ټولـه غلیمـان وي
زمـا غېـږ بـه تـا تـه هغـه ورځ خلاصـېږي
تـا تـه زمـا سـپېڅلې مینـه ښـو دل کیـږي
چي ما ښام ستوري ښکاره پر شنه آسمان سي
او څوک نه وي چي د شپې دي نګهبان سي
نـه دي څـوک وي د سـرو او ښـکو پـا کولو
نــه د چیغـــو د ســـلګیو او رپـــدلو
زمـا غېـږ بـه تـا تـه هغـه ورځ خلاصـېږي
تـا تـه زمـا سـپېڅلې مینـه ښـو دل کیـږي
تــا د مینــي فیــصله لا کــړې نــه ده
خـــو زمـــا ســـره پا خـــه دي پیمانونـــه
زما پـه زړه کي بـه هیڅ شک را پیدا نـه سي
وا بـــه نـــه ورم د نا کـــسو ســـو ګندونه

زه بـــه وړی او بربنـــډ دلتـــه هـــستیږم
پـــر تتـــی بـــه پـــر اغزیـــو لارو څکیـــږم
خـــو ســـینه کـــي بـــه پـــالم د رســـره مینـــه

(c) ketabton.com: The Digital Library

په دې مينه به ژوندى ساتمه وينه
زما د پاره زما د مينې د ښودلو
داسې څه نسته چې نه وي د كولو
چې را الوزي وحشي او تونـد بادونه
ما به تا ته وي پرانيستي وزرونه
زما يقين دى چې سم تا خوشالولاى
ستا د زړه تـول ارمانونـه سمه كښلاى
زما د پاره زما د مينې د ښودلو
داسې څه نسته چې نه وي د كولو
ستا د پاره مې پر سترګو دي منلې
دا نړۍ به پې كوم په ځغلېدلو
زما د پاره زما د مينې د ښودلو
داسې څه نسته چې نه وي د كولو

(c) ketabton.com: The Digital Library

زما لار

نیژدې سوی یم د ژوند وروستۍ شېبې ته
مخامخ یم د ژوندون وروستۍ پردې ته
واوره دوسته زه یې سپینه درته وایم
چې په څه لرم باور هغه به ستایم
ژوند مې ډک له خاطرو او له نکلونو
تولې لارې مې کړې پې په سفرونو
هر سفر مې دی په خپله خوښه کړی
هر منزل مې دی شاهد د تکلونو
خو افسوس چې له دې دومره اوږدې لارې
له دې دومره پورته کښته کړلیچونو
د ویلو کیسه نه لرم دوستانو
خاطره د لارې نه لرم یارانو
چې باید وه پر هغه لار مې پښې تللې
په انصاف مې عملونه دې تللي

پر عمل مې پرده نه ده غوړولې
ښه د ښو بد مې د بد په نوم بللي
هر قدم مي په احتیاط په حساب ایښی
تولې لارې مې پخپله ازمېیلې

(c) ketabton.com: The Digital Library

ژوند مې ډک له خاطرو او له نکلونو
ټولې لارې مې کړې پې په سفرونو
هر سفر مې دی په خپله خوښه کړی
هر منزل مې دی شاهد د تکلونو

د امریکا د مشهور سندرغاړي فرانک سیناټرا
د هنري ژوند وروستۍ سندره ده

(c) ketabton.com: The Digital Library

بیگانه په نیمه شپه کي

نه ما لیدلې وې په ژوند کي نه تا زه لیدلی
نه مو په ژوند کي یوه بل ته د زړه حال ویلی
نه مو له شپو څخه خوبونه تښتولي کله
نه مو په ژوند کي نوم د میني و تر خوله وتلی
بس یوه شپه مو چیرته ستر ګي سره ولګېدې
له هغې شپې سره د دوو زړونو تقدیر تړلی
دوو ښکلیو ستر ګو دي سپړل د میني پټ رازونه
موسکیو شونډو دي سینو کي پارولـه زړونه
دلته مي زړه کي ستا د میني لمبې ولګېدې
هلته رګونو کي د صبر نیلی وسوځېدی
نه ما لیدلې وې په ژوند کي نه تا زه لیدلی
چي یوه شپه مو یو ناڅاپه سره ورکړل زړونه
د یوه بل زړه کي مو ولګول سره اورونه
په هغه شپه چي په محفل کي نښېدلو سره
هغه شبیه په زړه کي دواړه پوهېدلو سره
چي نور مو زړونه یوه بل ته سره وسپارله
د میني اور کي سوځېدلو ګډېدلو سره
نور مو د تل دپاره زړو کي زرغونه سوه مینه

(c) ketabton.com: The Digital Library

په یوه نظر مو په رګونو کې توده سوه وینه
نه ما لیدلې وې په ژوند کې نه تا زه لیدلی
نه مو په ژوند کې یوه بل ته د زړه حال ویلی
نه مو له شپو څخه خوبونه تښتولي کله
نه مو په ژوند کې نوم د مینې و تر خوله وتلی
بس یوه شپه مو چیرته سترګې سره ولګېدې
له هغې شپې سره د دوو زړونو تقدیر تړلی

دا سندره د امریکا مشهور سندرغاړي
فرانک سیناټرا ویلې ده

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا عبارت په نیویارک کي د آزادۍ
د مجسمې د پښو سره لیکل سوی دی

ستاسي ستړي او بې وزلي ماته راکړئ
هغه تږي د آزادي سا ایستلو
هغه ټول وګړي ما ته را روان کړئ
چي یې نه پرېږدئ پر خپلو سواحلو
زه بې کوره زه تور بختي درنه غواړم
دلته کور دی د توپان او سېل ځپلو
زما د مینې ډکه غېږه ده ټا ټوبی
د بېکسو، د رنځورو، د ویر ژلو

* * *

(c) ketabton.com: The Digital Library

امریکا دې آباده وي

کــه سبا مــې دا هــستي ته‌ولــه تبــاه ســي
د ژونـدون تو ښـه مـې ته‌ولـه او بـه یـو سـي
زه بـه بیـا لــه سره نـوی ژونـد آغــاز کــړم
د امیـد غــوټۍ بــه بیـا پـر غوړیـدو سـي
راســره بــه مــې مېــرمن او ماشــومان وي
لــه تیــارو بــه د رڼـا پــر لــور روان وي
زه راضــي لــه خپلــه بختــه یــم یــارانو
چې مې کور په دې وطن کې دی دوستانو
لا بیــرغ د آزادۍ پــه نــوم رپیــږي
رانــه وړای یــې نــه ســي پــوځ د دښــمنانو
افتخــار کــوم پــه دې چــې امــریکن یــم
چــې آزاد یمــه بچــی د دې وطــن یــم

هېــر بــه نــه کــړم شــهیدان د دغــې لاري
زور د دوی لــه برکتـــه پــر دښــمن یــم
ځنګ پر ځنګ یم درسره د مرګ تر پولي
زه مــین پــر دې وطــن پــر دې هیــواد یــم
خدایــه تــه مــې امریکــا لــرې آبــاده

(c) ketabton.com: The Digital Library

زه د دې د نېکمرغيه خوښ او ښاد يم
د ښايستې ميني سو تا له شنو ډنډونو
د آبادي ټينيسي تر جګو غرونو
د ټکساس له پراخو دښتو له ډاګونو
د دې مېني تر ويالو تر شنو سندونو
له ډېرويټه تر هيوسټن او تر نيويارکه
له اپل وې تر نورو کليو او ښارونو
هر بچی د دې وطن دې پکښې ويا ړي
له ځښتنه دې آباد خپل وطن غواړي
افتخار کوم په دې چې امريکن يم
چې آزاد يمه بچی د دې وطن يم
هېر به نه کړم شهيدان د دغې لارې
زور د دوی له برکته پر دښمن يم
څنګ پر څنګ يم درسره د مرګ تر پولې
زه مين پر دې وطن پر دې هيواد يم
خدايه ته مې امريکا لرې آباده
زه د دې له نېکمرغيه خوښ او ښاد يم

د يوې ترانې په شکل ډېرو زياتو امريکايي
هنرمندانو کمپوز کړې او ويلې ده.

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library